

EGYETÉRTÉS

Előfizetési árak: Egész évre 28 korona. Félre 14 korona.
Negyedévre 7 korona. Egy hónapra 2 korona 40 fillér.
Egyes szám helyben és vidéken 10 fillér.

Főszerkesztő
Dr. PAP ZOLTÁN

Szépirodalmi főmunkatárs
EÖTVÖS KÁROLY

Szerkesztőség és kiadóhivatal: VI., Eötvös-utca 32.
TELEFON-SZÁM.
Szerkesztőség 788. Kiadóhivatal 706.

Andrássy Bécsben.

Budapest, december 16.

A bécsi gyorsvonat megint szerepet kezd játszani a magyar politikai élet történetében. Tegnap gróf Andrássy Gyulát röpitette nagy zakatolva, dübörögve föl a császárvárosba. És az a gyorsvonat — mint mindig másszor, amikor szükség volt rá — izgalmakat, nyugtalanságokat ébreszt. Mert ez a vonat más, mint a napi közlekedés rendes vonatja, sőt más, mint amik nyugalmas időkben a miniszteri vonatok szoktak lenni. Zakatolása az egész ország idegzetében vibrációkat ébreszt. Mert az ilyen vonatoknak csak az indulási állomásuk bizonyos. A megérkezés helye és ideje bizonytalan.

Kétségtelen, hogy maga Andrássy Gyula a legkevesebb nyugalommal nézte szalonkocsija ablakából a két oldalt elíramodó vidéket. Ezuttal ő áll az események előterében, az ő hivatása az, hogy nyugodalmas, végső stációhoz vezesse a vonatot.

Nem tudjuk, hogy ehez a stációhoz megérkezett-e már gróf Andrássy Gyula? Azt tudjuk, hogy mostanára, amikor ezeket a sorokat írjuk, már volt a király előtt. már eleferálta neki azokat a bécsi életi jelenségeket, amelyek ezt a bécsi utazást szükségessé tették. Bizonyos, hogy ezzel kapcsolatban szokatlanul fon-

tos kérdések kerültek szóba. Csak azt nem tudjuk, vajon sikerült-e a magyar miniszternek a királylyal olyan megállapodásokra jutnia, amelyek a végső nyugodalmas megoldást jelentik s jöйдőre teljesen kiküszöbölik a magyar közéletben való szerepjátszásból azt a kellemetlen dübörögést, fenyegetően zakatoló bécsi vonatot?

Azokhoz az okokhoz, amelyek gróf Andrássy Gyulát bécsi utazására bírták, felesleges volna messzemenő kombinációkat fűzni. Éppen ilyen könnyelműség volna azonban lekicsinyelni azoknak a jelentőségét. Kétségtelen, hogy a magyar politikai élet utjai az utolsó napok alatt ismét bizonytalanokká váltak, mert kiderült, hogy a vezetők számos ismeretlen tényezővel kerültek szembe, amelyek sokszor váratlan meglepetéseket okozhatnak. Ez ideig sikerült megkerülni és szilárdan áthidalni azokat az örvényeket, amelyek az ilyen több, különböző elvű pártból összeszött többség útját keresztelik. Sikerült a kormányzás lehetőségét biztosítani, dacára annak, hogy ezt a kormányt mindenki átmenetinek tartotta. A napi élet politikai aktualitásaival, az államélet pillanatnyi szükségleteinek ellátásával sikerült elfeledtetni azokat a nagy, korszokat alkotó problémákat, amelyek az öntudat mélyén izzanak. Ezideig — úgy, ahogy a paktum előírta — sike-

rült kikapcsolni a katonai kérdéseket, el lehetett terelni a figyelmet a bankkérdésről, mely a magyar közgazdasági élet jövőjének punctum szaliense. Most azonban, hogy közeledik a bankszabadság felmondásának határideje, egyszerre előtérbe tolokodott az önálló bank problémája. Felesleges kutatni, hogy ugrató szándékkal vetette-e fel valaki ezt a kérdést, vagy, hogy más valaki politikai tapintatlanságot követett-e el akkor, amidőn a kormány helyzetét az önálló bank dolgával feleslegesen megnehezítette. A főszempont az, hogy ez az egyelőre skartba tett politikai feladat — ime a szintérré lépett s alkalmassá vált arra, hogy a pártok egyensúlyát megzavarja. Más alkalommal más hasonlóképpen skartba tett politikai feladatok szolgálhatnak ugyanilyen fajta meglepetésekkel. Ilyen körülmények között sürgős kötelessége a kormánynak, hogy a helyzet stabilitását alkalmas módon biztosítsa. Ehez a célhoz két ut vezet. Az egyik: végleges megoldása mindazoknak a kérdéseknek, amelyek alkalmasak arra, hogy a kormányzás békés menetét megzavarják s hogy rosszhiszemű zavartcsinálók vagy vigyázatlan taktikusok kezében robbantó dinamitpatronok legyenek. Főleg a katonai kérdéseket s a bankügy jövőjét értjük. A másik ut ennek a folytatása: miután ezekben a sarkalatos fontosságú proble-

A statutum.

Irta: Báró Nyáry Albert.

(Utánnomlás filoz.)

Windisch Mátyás szenátor ur türelmetlenül fésülte hátra ujjával őszbe boruló haját. A toronyóra már elütötte a tizet, s bizony nem szeretné, ha a nemes Tanácsnak várakoznia kellene Teá. Ekkora tiszteletlenséget még neki is nehezen bocsátának meg, pedig, ha Isten ő szent felsége is úgy akarja, mához egy hónapra Popst uramnak, Selmezbánya főbírájának a násza lesz.

A hír már régóta jár a városban. A szép Póbst Margaréta minden szemérmessége mellett sem tudta elrejtetni leányszive titkát. Hogy gyöngye arcját nem érte festék — ami különben kárhözatos, ördögi találmány — legjobban mutatta az, hogy rózsás képe egyszerre színt váltott, mikor Windisch Jánossal hozta össze a jó sorsa. Sápadt lett, mint a pápista templomban levő márvány Boldogasszony képe, aztán egyszerre lángba borult megint, mintha pirkadó nap vetne rá sugarat. Igen, igen, a pirkadó nap festi olyanra csakugyan, az ébredő, első szerelem.

A főbíró ur rosszalólag rázogatta fejét, mikor gondos atyai szeme észrevette leányának szerelmét. Ezek a leányzók nem tudnak parancsolni szívüknek. Mert, ha valami bántja őket, muszáj, az egész világnak meglátni. Azt a czudar Bretner szereténi kerékbe töretni, s még sem mosolyog rá szebben senki, mint én. Csak találnék rá statutumot, hogy gombkötő-mester léte ne legyen szabad csipeverő-műhelyt is tartania. Valóságos Sodoma a háza. Bizony meg fogják még banni tanács uraimék, hogy nem

tűnik el ettől a műhelytől. Ne adja Isten, de félek, hogy megérem még, hogy az a sok cifra ruhás, dologtalan leány megmételjezi az egész várost. Mert hát ilyen a mostani fehérség. Még az én leányom sem röstelli, hogy észreveszik rajta, hogy behabbarodott abba a szeleburdi fiuba. Jobb is lesz, ha már így van a dolog, mihamarább főköttő alá juttatni. Az ördög nem alszik soha, ha szerelmet lát valahol, meg aztán minek is akadékoskodnék, ha szeretik egymást fiatalok. Windisch Mátyás tekintélyes ember, s ha én egyszer ráunnék a bíróságra, bizonyára őt választanák utódomul. A fia is ügyes, eleven fiu. Nem lesz senkinek kifogása elene, ha megválasztatom városi jegyzőnek. A városi könyv úgy van úgy is mostanában irva, hogy tiz év múlva nem lesz ember, aki elolvassa. Én nem bánom hát, ha Windisch uram annak rendje és módja szerint megkéri a leányomat.

Igy hát rendben volna a dolog. A tanácsnok ur éppen most készülne, hogy bizalmasan megbeszélje az ügyet a főbíróval, aki már úgy példázgatva meg is üzent neki, hogy nem kap kosarat a kérő. No, ez a János igazán szerencsés füre tapodott. A legjobb patriczius-családba házasodik bele, s amilyen kedves embere a főbíró a bányagrófnak, Isten tudja, mi lehet még a fiuból. És még szépségre sem találhatott volna külön leányt Margarétnál. De nini! Megint ütött egy negyedet az óra. Windisch uram kinyitotta az ajtót, s nagy, öblös hangján kiáltozni kezdte a fia nevét. A bolthajtások közt tompán szaladt szét az üres szobákban át a szenátor ur kiáltozása, s hamarosan előszaladt egy megijedt cseléd.

— Ne bámuli, hanem hívjad elő hamar János urfit — parancsolta ellenmondást nem tűrő hangon

— Nincs itthon a fiatal nemzeti ur — felelt repelve a szolgáló.

— Nincs itthon? — ütődött meg a szenátor ur. — Hát hiszen tudja, hogy a városházára kell jönnie velem. Ma lesz a jegyző-választás. Siessen lóhalálában utánam, ha hazajönne, különben valószínűleg egyenesen az ülésre ment — mondta megnyugodva az öreg Windisch — kisimítva még egyszer térdig érő fekete leibrockját, amely fölé még egy hosszabb bő kabátot öltött. A nehéz nyusztprémes köpeny csak a tanácskozashoz való, otthon meleg volna ebben a kutya hőségben benne üldögelni.

A főbíró barátságos mosolylyal fogadta Windisch uramat, aki verejtékes homlokát törülgetve nézett körül. Itt bizony nincs sehol János urfi. Még szerencse, hogy olyan jóindulattal pislog feléje a zöldasztal fejen ülő főbíró. Hát egyelőre nincs semmi baj, meg lehet kezdeni az ülést, mikorra az ügyeket végig letárgyalják, bizonyára előkerül az a szeleburdi fiu. Az ő választása ugyanis a legutolsó pont. Ez a tanácsnok is, az is akadékoskodott, már a delet is elharangozták, mikorra sorra jött a stadschreiber-választás. A nemes tanács éhes volt már, s egy-kettőre leadta a szavazatát. Windisch János az új jegyző. No, jöjjön elő, tegye le hamar az esküt. Az öreg Windischsel forogni kezdett az egész világ. Ugy érezte, mintha a szenátorok tekintete, amely kérdőleg meredt rá, mindmegannyi éles kard volna. Ilyen szegény! Nincs elő az új jegyző, hogy megköszönje a megválasztását a magisztrátusnak. No, szépet gondolhatnak a jegyző ur leendő pontosságáról, mikor az első alkalommal elmarad már. Az öreg Windisch szégyelte magát a fia helyett.

— Nem tudom — igazán nem tudom, mi történéhetett vele — hebegte. — Talán valami baj érte...

mákban sikerült fix pontokat találni, melyek egyaránt alkalmasak a nemzet és az uralkodó megnyugtatására, a labilis fajsúlyú koalíció helyett olyan egységes pártot kell szervezni, mely a kormányt a megállapodások keresztülvitelében támogatja.

A királyi audiencián tehát valószínűleg ez a három kérdés dominált: a katonai követelések, a nemzeti bank és a fuzió. A magyar államélet jövőjének nyugodt biztonsága attól függ, hogy sikerül-e mind a három problémára kielégítő megoldást találni.

Holnap a Ház utolsó ülését tartja. Azután jön a karácsonyi szünidő, a képviselők elszélednek a világ minden tájára felé. Akár sikerült, akár nem valamilyen megállapodásra jutni ma a király előtt, így most egy darab ideig szélcsend következik. Ünnepek után azonban aktuális lesz az a kérdés, hogy sikerül-e szilárd vágányokra emelni minden kisiklás ellen biztosítani a magyar államélet vonatját?

Budapest, december 16.

A képviselőház holnap, csütörtökön délelőtt tizenegy órakor ülést tart, amelyen a ma elfogadott appropriációs és a külkereskedelmi és forgalmi viszonyok ideiglenes rendezéséről szóló törvényjavaslat harmadszori olvasása kerül napirendre.

A főrendiház december 21-én, hétfőn, délelőtt tíz órakor teljes ülést tart, amelyen az állami költségvetést tárgyalja.

Miniszterek utazása. Gróf Zichy Aladár, ő felsége személye körüli miniszter ma délután Bécsből Budapestre utazott. Josipovich horvát miniszter pedig ma este Bécsbe érkezett.

Az adójavaslatok a képviselőházban. Holnap a képviselőház pénzügyi bizottsága minden valószínűség szerint befejezi már az adójavaslatok tárgyalását. Ez esetben a jelentést egyik legközelebbi ülésben előterjesztik és a javaslatok a képviselőházban mindjárt az újévi szünet után tárgyalás alá kerülnek.

— Nem várok tovább rá tovább, majd leteszi a jegyző ur legközelebb az esküt — szolt kedvetlenül a főbíró, s pár perc múlva egyedül maradt a két öreg.

— Igazán restellem annak a fiúnak a pontatlanságát — törte meg a csendet a főbíró. — Szinte sajnálom, hogy olyan könnyelműen belementem ebbe a dologba. Mai viselkedése után semmi jót nem várok tőle, mint férjtől sem. Megbizhatlan, pontatlan ember, vagy még annyira szeles, hogy házasságra sem elég érett.

Szegény öreg Windischnek nagy fáradtságába került, míg le tudta csillapítani a főbíró aggodalmait. Beszélte a fia józanságáról, engedelmességéről, meg kíváltképp nagy szerelméről; ezzel aztán végképp levette a lábáról az apát. Holnapután jöhetnek hát a kérések, nem lesz kitaláló fánk az asztalon.

Windisch Mátyás szenátor ur dühösen csapta be maga mögött a kaput, mikor belépett házába. Mennyi szégyent kellett elnyelnie ezért a sehonnai fiúért.

— Elémbe kölyök! — kiáltott János urfira, aki éppen egy melléklépcsőn akart kisuhanni. — Számadásom van veled. Te vagy az új városjegyző, vagy nem?

— Attól függ, hogy milyen föltétel mellett választottak meg — felelt sápadt képpel a fiú.

— Föltétel? — kérdezte csodálkozva az atya. Te, ugy látszik, pajtásokkal töltötted az éjjelt, s még nem szállt ki a mámor a fejedből.

— Józan vagyok én, apám. Bortól legálább az.

— Ha az volna, nem kérdeznél olyan boldogot. Hát micsoda föltétel volna elédbe szabva? Csak az, hogy pontosabban viseljed a tisztedet, mint ma tetted.

— Először tudni akarom, hogy elfogadha-

A politika világából.

Budapest, december 16.

Gróf Andrássy a királynál.

Gróf Andrássy Gyula belügyminisztert, aki tegnap este Bécsbe érkezett, ma délután a király külön kihallgatáson fogadta. Ez az audiencia, amely egy óra hosszat tartott, a mai nap eseménye. Az egész politikai világban ennek a jelentőségét taglalták, s csak természetes, hogy a kombinációk egész sorát fűzték hozzá.

A sok kombináció közül a legnagyobb érdeklődést az a hír keltette, amely utalva arra, hogy gróf Andrássy Gyula állt a homlokterében azoknak a tanácskozásoknak, amelyek a katonai kérdéseknek nemzeti szellemben való megoldására irányultak, egyenesen azt jelentette, hogy gróf Andrássy mai audienciáján a katonai kérdések nyertek kielégítő megoldást.

Bécsi jelentések ugyanis arról számolnak be, hogy gróf Andrássy Gyulának, mint az alkotmánypárt vezérének, ez a bécsi időzése a fuzió ügyével van összefüggésben. Azt a három pártot, amelyek most a koalícióhoz tartoznak, akarják tudvalevőleg összeolvasztani, hogy egységes kormánypártot alkotva, a választói reform törvényre-emelése után az új választásokba menjen.

Ennek a tervnek a keresztülvitele azonban két feltételnek az előzetes teljesítésétől függ, hogy tudniillik a koalíció megtud-e a bankkérdésben és a katonai kérdésekre vonatkozólag egyezni. Jól értesült körökben hire jár, hogy a katonai kérdésekben való meg egyezés a koronával és a közös kormánynyal meglehetősen előrehaladt és alapos kilátás van rá, hogy megteremthetik az ahhoz szükséges feltételeket, hogy az új véderőtörvény az ujonczlétszám fölemelésével a két parlament elé terjeszthetők lesznek. Más szóval, a korona és a magyar kormányt ahhoz a megegyezéshez, mely a magyar nemzeti követelések által okozott nehézségeket elhárítja, sokkal közelebb jutott.

tom-e ezt a megtiszteltetést. Csak egy esküt kér-e érte a főbíró ur?

Az öreg Windisch nem felelt. Fiának daczos, komor hangja meglepte. Felrántotta a vállát, s ki akart menni a szobából. Ezzel ma nem lehet beszélni. Majd eszére tér, ha kijózanodik.

— Hallgasson meg egy percre, apám. Át kell esni a dolgon úgy is. Jobb lesz hamarabb. A főbíró ur csak városjegyzőnek akar-e, vagy vejenek is egyuttal.

— Bizony megérdemelnéd, hogy eltiltsón a szép Margittól az apja. Egy álló óráig kellett kutyorálnom, míg megbocsájtotta mai viselkedésedet.

— Azért hiába fáradozott édesapám. Nem veszem el Pobst Margarétát.

Az öreg Windisch hátratántorodott. Ezer szerencse, hogy egy nagy karosszék állott mögötte, abba roskadt bele. Megdőbvenve nézett a fiára. Ennek igazán valami nagy baja történhetett. Jó volna talán átszalasztani a borbélyhoz, hogy nézze meg János urfit, s vágjon eret rajta, ha kell. De ne vegyen észre semmit a fiu, szépen kell addig is beszélni vele, mert az ilyen elmeháborodottal csinyián kell bánni.

— Hát aztán mért nem akarod elvenni a város első leányát, édes fiam? — kérdezte szelíden az öreg.

— Azért, mert nem szeretem.

— Mit találtál kivetni valót benne?

— Semmit. Csak nem tudnám szeretni, ha arany csillag volna is a homlokán, mert a szívem másé.

Tyhü! Ez komoly dolog kezd lenni. Ugy látszik, ennek a fiúnak egészen rendben van az esze. Hát itt a szívvel van valami baj.

— Igazad van János. Essünk hát ezen a dolgon át. Hadd hallom, kinek a kedvéért uta-

Ezt az osztrák, illetve bécsi forrásból eredő hírt a magyar kormányhoz közel álló körök is eléggé elfogadhatónak találták, mert utaltak arra, hogy tulajdonképpen a katonai kérdések miatt támadt az a bonyodalom, amely a koalíció létrejöttét eredményezte, tehát ennek a kérdésnek nemzeti alapon való megoldására a koalíció mindenképpen jogosítva van. A külpolitikai helyzet és Ausztriának belső viszonyai most különösen alkalmasak teszik az időt ennek a kérdésnek megoldására, mert még a bécsi hadvezetőség is belátta, hogy a fönnálló nehézségeket egy hatalmas és jól fölszerelt hadseregre támaszkodva sokkal könnyebben lehet megoldani, valamint azt is föl tudták fogni, hogy a békét is egy erős hadsereggel lehet biztosítani.

Báró Schönaich közös hadügyminiszter nem ok nélkül mutatta be már az osztrák delegáció előtt olyan siralmasnak a közös hadsejreget.

Más oldalról azt jelentik, hogy bécsi politikai körökben azt mondják, hogy a belügyminiszter Weckerle miniszterelnök helyett jött Bécsbe a politikai helyzetről referálni, mert a miniszterelnök akadályozva volt az utazásban. A politikai helyzet Magyarországon meglehetősen bonyolódott, de azért kormányválságról szó sincs. A viszonyok mai állása szükségessé tette, hogy a magyar kormány érintkezésbe lépjen az osztrák vezető politikusokkal s ezért gróf Andrássy Gyula már ma kereste a találkozást több államférfiúval. A délután folyamán parlamenti körökben hire terjedt, hogy Andrássy lemondását benyújtani jött Bécsbe, de ennek a hírek nem sok hívője akadt. Beavatott körökben azt mondják, hogy e pillanatban nincs aktuális válság, de a helyzet mégis komoly s azt a mindig erősebbé váló agitáció idézte elő az önálló magyar bank mellett, amelyben a magyar kormány pénzügyi veszedelmet lát. Ez idő szerint katonai téren olyan megoldást keresnek, hogy egyes eredményekkel az ezrednyelv dolgában, a függetlenségi párt figyelmét eltereljék a bank kérdéséről.

Ezzel szemben viszont a bécsi „Zeit“ illetékes helyen úgy értesül, hogy azok a hírek, hogy

sítod vissza a főbíró leányának a szerelmét. De gondold meg jól, amit beszélsz. Mert nemcsak a saját szerencsédet taszítod el, hanem lehetlenné teszel engem is. Nem ülhetek akkor többé egy asztalnál a főbíróval.

— Jöjjön, ami jön. Nem tehetek róla. S nem is változtathatok a dolgon. A Bretner majszter Katalinja lesz az én feleségem.

Valóságos csoda, hogy az öreg Windisch nyomban szörnyet nem halt erre a szóra. Erőt vett magán, de csak azt tudta válaszolni a szörnyű beszédre, hogy: — soha! . . .

János urfi erre a kijelentésre szó nélkül ott hagyta a szobát. Örült, hogy ilyen olcsón kiszabadulhatott az apjától. Ment egyenesen a nemes gombkötő-czéh dékánjának, Bretner Péternek a házához. Bentről kihallatszott a csipkeverő gép zakatolása, s egy sereg fiatal leány vidám nevetgélése. Csak egy volt közöttük csendes, s mikor János urfi sarkig nyitva az ajtót, belépett, kiesett a szép Bretner Katalin ujjai közül a finom kendőre való csipke. Nem csinált semmi zajt a csipke lehullása, s mégis meghalotta mindenki. Egyszerre néma csend lett a szobában. Nem tudták, hogy a halovány Katalinra, vagy a dult ábrázatu jövevényre nézzenek-e inkább szánakozva. Pedig, lám, a szánakozásnak semmi helye. János urfi odaállott szép mátkája elé, s erős, csengő hangon úgy fogadta meg: — Ugy segítsen meg a jó Isten, amint feleségemmé teszlek téged!

És meg is tartotta a fogadását. Ha a gazdag Windisch János el nem mátkázhatta a Bretner mester lányát, elvette a gögös patriczius kitagadott fia. A főbíró hatalmas sem tehetett elene semmit. El kellett viselnie a szégyent, hogy cserben hagyta az ő egyetlen leányát, s még csak boszut sem állhatott miatta. Csak legalább kivesszőzthette volna azt a koldus gombkötőt

a magyar kormány és a hadügyi vezetőség között tárgyalások folytak a katonai kérdésekről s ezuttal Magyarország ismét több engedményt csikart ki a vezényleti nyelv dolgában, ilyen formában nem felelnek meg a tényeknek. A katonai kérdések ez idő szerint nem aktuálisak. Voltak megbeszélések a katonai kérdésekről és a hadügyi kormány tényleg kész bizonyos nyelvi engedményekre, azonban nem a vezényleti nyelv, hanem a belső szolgálati nyelv és a katonai bíraskodás körül. Megállapodott és végleges kompromisszumról annál kevésbé lehet szó, mert ezt az ügyet még nem is terjesztették az uralkodó elé.

Gróf Andrásy Gyula, aki délelőtt hosszabban tárgyalt gróf Zichy Aladárral, az audiencia után fölkereste báró Aehrenthal és báró Schönaich közös minisztereket, és hosszabb tanácskozást folytatott velük.

Egy ellenőrizhetlen bécsi jelentés szerint gróf Andrásy Gyula nemcsak a fuzióról és ennek előfeltételeként a bank- és a katonai kérdések megoldásáról tett jelentést a királynak, hanem kifejtette annak a szükségességét is, hogy egy egységes kormánypárt létesíthessék, amelynek programjába föl kell venni az összes függő kérdések megoldását. Ennek a programnak tervezetét be is mutatta a királynak és hozzájárulás esetében az újvi beszédekben fogják publikálni.

A bankkérdés és a fuzió.

Gróf Andrásy Gyulának mai audienciája, a hírek szerint, első sorban a fuziónak szólt, s a belügyminiszter, mint az alkotmány-párt vezére jelent meg a király előtt.

A fuziónak azonban egyik fontos feltétele a bankkérdés tisztázása, amit a függetlenségi párt egy része igen türelmetlenül követel.

Az osztrákok ebben a kérdésben ugyancsak sorakoznak ellenünk. Abból indulva ki, hogy a bankprivilegium lejártá után Ausztriát vámpolitikailag még hét esztendő köti Magyarországhoz, attól tartanak, hogy ez alatt a hét esztendő alatt, ha a bank alapszabálya, a bank hitele s a

nagyralátó leányával együtt. De mikor a becsületes czéhtestület, mint egy ember emelte fel a szavát, s a saját sérelmének tekintett volna minden injuriát, amely a czéhtagján esett volna. Bele kellett hát nyugodni a dologba. Még maga, a szegény kis Margaréta, aki az utcára sem mert menni szegyenében meg bujában, kérte hízkelve atyját: — Ne haragudj rájuk, atyuskám. Hiuságból veszítüket akarnád, amiért szeretik egymást? Azért, hogy én a hatalmas főbíró leánya vagyok, szeretni kell-e engem mindenkinek, s a szegény Bretner Katalinnak nem szabad-e szeretni azt, akit az Isten neki rendelt. Csak az én bánatomat növeled, ha továbbra is üldözöd őket. Tégy ugy, hogy azt higgye mindenki, hogy nem bánt minket ez a dolog. Én is ma sirtam ki utolsó könnyemet. Holnap már rózsás terezenella selyem ruhámban megyek a templomba. Holnaputánra meg akár meghívhatod Reichel Péter urat, s elhozhatja magával a fiát is.

Igy aztán lassan redbe jött a dolog. Megtartotta János urfi a lakodalmát, s duzzogva bár, de megbékült az öreg Windisch Mátyás is. Ha az unokáját akarja látni, akkor ki kell békülni a fiatal párral. S a megbocsátás annál könnyebben ment, mert maga a főbíró is közbenjárta. De azért nyoma mégis megmaradt a dolognak. A főbíró megboszlulta magát. Statutumot hozatott, hogy Anno 1560 után Selmeczbánya városában felnőtt leányoknak ne engedessék meg a csipkevetés, mert a könnyű munka mellett csak paráznaságnak szolgálnak, s a leányzók életüket könnyelmű ledérsséggel töltik.

Ez ellen nem appellált senki, mert ugyan ki akarta volna magára venni?

bankiegy egyrésze megváltozik, beállhat az az eset, hogy különbözni fog a pénzek értéke, mely szerint a magyar bevétel Ausztriába könnyebbé, vagy az osztrák kivétel Magyarországra nehezebbé válik. Ez a vámközösség, amely az osztrák kereskedelmet hét éven át védtelenül kiszolgáltatná egy idegen valuta esélyeinek, elviselhetetlen következményekkel járna s a kiegyezés lényegét sértené meg. Ausztria nem akarja a bankot különválasztani, mert a vámterület közösségét a pénzérték egyenlőtlensége mellett képtelennek s mindenesetre nagyon megfontolandónak tartja. Éppen azért Ausztria köti magát ahhoz, hogy mindkét állam kötelezze magát arra, hogy még az önálló jegybank föllátása előtt a kormányok olyan megállapodásra jussanak, amelyek a különböző pénzürtékek hatását legalább a közös vámterület idejére a kölcsönös forgalom terén kiküszöbölje.

A kormányhoz közel álló körökből szerzett értesülés szerint gróf Andrásy Gyula mai audienciáján a bankkérdés megoldása is közelebb jutott a valósághoz. Hír szerint a király teljes mértékben honorálta gróf Andrásy előterjesztéseit és hozzájárult a banknak formai szétválasztásához.

Szünet előtt.

A költségvetési felhatalmazási törvényjavaslat tárgyalása, mely oly magas hullámokat vert fel, ma véget ért. Rövid vita után letárgyalták a külkereskedelmi és forgalmi viszonyok rendezéséről szóló törvényjavaslatot is. Ezzel a képviselőház ez évi parlamenti működését befejezte, mivel csak egy pár formális ülést fog tartani, melyen a főrendiháztól oda átküldött javaslatokra vonatkozó üzenetet és az adójavaslatokról szóló bizottsági jelentést fogja átvenni.

A képviselőházban különben ma már semmi sem emlékeztetett arra, hogy tegnap válságos szelek jártak. A folyosón kisebb csoportok igen nyugodtan beszéltek a helyzetről és szóba állott a függetlenségekkel Wekerle Sándor miniszterelnök is, aki újra biztosította őket arról, hogy éppen nem áll utjába az önálló bank föllátásának, sőt mindenképpen rajta van, hogy a képviselőház szabad elhatározásának jogát csorbítatlanul megővje. Csak egy kis csoport dolgozott még ma is. Főképpen azon voltak, hogy összeírják azokat, akikre a további frondörködésnél számíthatnak. A névsor összeállítását Sümegi Vilmos vállalta és megszólította a folyosón Kmety Károlyt s megkérdezte tőle: vajon számíthatnak-e reá s följegyezheti-e a lajstromba az ő nevét is. A folyosón csakhamar híre ment annak, hogy Kmety Károly elutasította Sümegit. A hirre többen Kmetyhez fordultak fölvilágosításért, aki ezeket mondta:

— A hir valóban igaz. Én nem hagyom magam összeírni. Egyik csoporthoz se tartozom, nem is szeretem ezeket a legkülönbözőbb csoportosulásokat, amelyeknek az intenczióit tisztán nem látja senki. A magam utján megyek és magam fogom megállapítani, hogy a fölmerülő kérdésekben pro vagy kontra milyen álláspontot foglaljak el.

Kmety Károlynak ez a határozott kijelentése igen nagy hatással volt és a most kezdődő parlamenti szünetre ennek a benyomása alatt oszlottak szét a képviselők. A január hó tizenhatszadikáig tartó parlamenti szünet azonban döntő jelentőségű politikai események előkészítésére veszi igénybe a kormány tevékenységét. Bankkérdés, fuzió s ezekkel összefüggőleg a helyzetnek tisztázása lesz annak tárgya. Ha tehát nem a képviselőház fórumán fognak is e politikai kérdések megvitatás alá kerülni, a poli-

tikai körök állandó gondja és érdeklődése nem fog szünetelni.

Mindezekkel a kérdésekkel volt összefüggésben az a látogatás is, amelyet gróf Apponyi Albert kultuszminiszter tett ma délben, amikor fölkereste lakásán Kossuth Ferencz kereskedelmi minisztert, akát nyilván informált a helyzetről és a függetlenségi párt kedvéről. A két miniszter másfél óránál tovább tanácskozott.

A béke jegyében.

— A képviselőház ülése. —

Budapest, december 16.

Karácsony rávetette hatását a politikai életre is. A tegnapi forrongás helyét ma udvariasság és békés munkálkodás foglalta el. Igaz, hogy a békének ily hirtelen módon való eljövételében nem csupán a szent ünnepnek van része; de hát a háttérrel és titkos rugókat nem bolygatta senki.

Hanem élvezték teljes szeretettel azokat az üdvözlő szavakat, melyeket Justh Gyula az előnői székéből a megnyíló török parlamentnek küldött. Hasonlóképpen szívesen hallgatták Thaly Kálmánt, aki a történettudás talentumával tárta föl az évszázados török-magyar barátságot. Még Surmin György és Szappanos István beszélt, azután rányomták Justh üdvözlésére a Ház helyeslő pecsétjét.

A költségvetési javaslat részleteit elfogadták, de nem vita nélkül. A balpárt erővel az 1504. évi első törvénycíkket akarta az indennitásban beleiktatni, hogy annál jobban féljen a kormány meg nem szavazott adókat beszédni. Bozóky Árpád, Molnár Jenő és Nagy György kardoskodott az eszme mellett, még akkor is — mikor a miniszterelnök megmagyarázta, hogy az teljesen fölösleges, mert hiszen a törvény világosan szól arról, hogy csak 1909-ben lehet adót szedni. Hoitsy Pál módosítása körül is támadt némi vita (azaz, hogy csak Nagy György akadékoskodott), a végén azonban mindent elfogadtak.

A külkereskedelmi és forgalmi viszonyok ideiglenes rendezéséről szóló törvényjavaslatot Lähne Hugó előadó ismertette. Molnár Jenő nem adta meg a felhatalmazást a kormánynak arra, hogy megkezdhesse a szerződésekre vonatkozó tárgyalásokat. Bernáth István megadta azzal a kikötéssel, hogy Szerbiával nem kezdheti meg a tárgyalásokat. Bozóky Árpád felszólalása után Sztérynyi József államtitkár válaszolt az észrevételekre. Kérte a felhatalmazást azért, mert ez nem politikai kérdés, hanem gazdasági. Vámkérdésben nem keveredhetünk senkivel — még Szerbiával sem. Mindenesetre olyan szerződéseket fogunk kötni, melyek az ország érdekének megfelelnek. Ezt a beszédet helyeselték és nyomban el is fogadták a javaslatot.

Az ülés végén Darányi Ignác válaszolt Bella Mátyás helyi érdekű interpellációjára és Molnár Jánosnak a tejszövetkezetek czégjegyzésére vonatkozó interpellációjára. Mind a kétőt tudomásul vették. Uj interpellációt Nagy György és Bozóky Árpád terjesztett elő. Nagy György a magyaroknak Horvátországban való üldöztetését tette szóvá, Bozóky Árpád pedig Zichy Aladár miniszter „összeférhetlen” helyzetét feszegette. Zichy Aladár tagja annak a néppártnak, mely folyton támadja a kormányt. Ez, Bozóky szerint, összeférhetlen dolog; vagy a kormányból, vagy a néppártból lépjen ki.

Részletes tudósításunk ez.

A képviselőház ülése.

— Kezdődött délelőtt tíz órakor. —

Elnök: Justh Gyula.

Jegyzők: Hammersberg László és Vertán Endre.
Az elnök: Megnyitja az ülést.

Törökország üdvözlése.

Justh Gyula: T. Ház! A magyar nemzetet, amely az évszázadokon át szilárdan ragaszkodott ősrégi alkotmányához és amely mindenkor kész volt annak sérthetlenségéért önfeláldozóan, kitartóan, hősiességgel küzdeni, kétségkívül az őszinte öröm érzete hatja át akkor, amikor Törökország az alkotmányos népképviseleti alapon álló nemzetek sorába lépett. (Élénk helyeslés.) Ezen meggyőződés által vezéreltetve javasolom azt, hogy a török birodalomnak nagy, korszakalkotó történelmi átalakulása alkalmával a képviselőház elnöke utján üdvözzölje a török képviselőházat és őszintén érzett örömét fejezze ki. (Élénk helyeslés.)

Thaly Kálmán: Vámbéry Ármán mellett ő a törökök legalaposabb ismerője és ezért ebben az ünneplés percében elmondja, hogy mennyi rokonszenvvel van irántunk Törökország. Megemlékszik arról a szeretetről, melyvel Törökország a bujdosókat fogadta; Kossuthot milyen szeretettel vette vendélmébe; a negyvenkilencediki száműzöttek özvegyei és árvái még a nyolczvanas években is élvezték a szultán nagylelkű támogatását. Testvérzelműket legutóbb, a Rákóczi-hamvak hazahozatalakor is kimutatták a törökök, amikor képviselői katonai díszsel, pompával és külön udvari vonattal fogadták. Méltó, hogy az új korszak küszöbén a török nemzetet üdvözzöljük. Adja a Mindenható, hogy Törökország a fejlődésnek minél magasabb fokára jusson, szabadságát és alkotmányát zavartalanul élvezhesse. (Élénk helyeslés és éljenzés.)

Surmin György magyarul kijelenti, hogy az üdvözléshez hozzájárul a Törökországgal közvetlenül szomszédos országok nevében is.

Szapponos István a balpárt nevében hozzájárul az elnök javaslatához.

A Ház az elnökség előterjesztését egyhanguan magánvá teszi s folytatja a költségvetési törvény tárgyalását.

A költségvetési törvény.

Pilis István a javaslat címénél arra kéri a Házat, hogy a tárgytól eltérhessen s a politikai helyzettel foglalkozhassék. A Ház az engedelmet nem adja meg, mire Pilis eláll a szótól.

A Ház a címet és az első szakaszt változatlanul elfogadja.

A második szakaszról Surmin György azt sürgeti, hogy a költségvetésben a Magyarországot és Horvátországot illető tételek elkülönítessenek.

Wekerle Sándor miniszterelnök kijelenti, hogy ez az indítvány merőben ellenkezik a törvényekkel s ezért nem járulhat hozzá.

A Ház az indítványt elveti s a szakaszt, ugyszintén a harmadik szakaszt is. Surmin újabb felszólalása után, változatlanul elfogadja.

Az ötödik szakaszról Hoitsy Pál előadó pótlatot ajánl.

Bozóky Árpád: Módosítást ajánl, hogy tudniillik az adók behajtásáról szóló fölhatalmazásba vegyék bele, hogy a kormánynak költségvetése lévén, az 1504. évi első törvényekre való tekintettel szedheti be az adót, de csupán az 1909. esztendőben. Ha a Ház Ulászló törvényét, amely becstelenségnek és bűnnek deklarálja a fölhatalmazás nélkül való adószedést és adófizetést, ily módon fölrisszti, ennek a hatalmas törvénynek az érvénye vitán fölülvá válik.

Wekerle Sándor: A javaslat világosan az 1909. esztendőre szól, ezt állapítja meg a jogrend, a közfelfogás és a bírói gyakorlat. A javaslat magyarazat nélkül legerősebb és csak gyöngyöztet az eddigi törvényértelmezés erejét, ha magyarazatokba bocsátóknának.

Nagy György inparlamentárisnak mondja, hogy az előadó meglepetésszerűen tesz indítványokat.

Az elnök: Erről szó sem lehet; az elnökség semmiféle inparlamentáris dolgot nem tesz meg.

Nagy György indítványozza, hogy az előadó módosításait nyomják ki, osztsák szét s csak aztán vegyék tárgyalás alá.

Molnár Jenő: Nagyon jó volna, ha Wekerle törvénymagyarazata megállana, mert akkor szólónak nem kellene megfizetnie a múlt évi adóját. (Derültség.) Arról kell biztosítékot teremteni, hogy egy törvénytelen kormány adóhátralékokat se szedhesen be.

Wekerle Sándor miniszterelnök: A törvényjavaslat egészen világos: az 1909. évi adót, valamint az adóhátralékokat csak 1909-ben lehet beszélni; 1909-en túl azonban adót behajtani újabb fölhatalmazás nélkül senkinek semmiféle cím alatt sem szabad. Nagy Györgynek nincs igaza az előadó indítványa tekintetében sem; annak benyújtása parlamentáris gyakorlaton alapul.

A Ház a szakaszt az előadó módosításával fogadja el, Bozóky és Nagy György indítványát pedig elveti.

A tizedik szakaszról Nagy György kifogásolja, hogy a kormány a felhatalmazási törvényben emelni akarja a betegápolási pótdadót. Ez egyszer megelégszik azzal, hogy a Ház rosszallásának nyilvánításával bünteti meg a miniszterelnököt. (Derültség.)

Wekerle Sándor miniszterelnök: A betegápolási pótdadó már évek óta öt százalék, ennyi most is. Különben az összegről már a belügyi tárca költségvetésében határozott a Ház. Nagy György indítványa egy kissé megkésett. (Derültség.)

Nagy György és Wekerle Sándor miniszterelnök újabb felszólalása után a Ház a szakaszt változatlanul elfogadja s Nagy György indítványát elveti. A többi szakaszt vita nélkül elfogadták.

A külföldi szerződések.

Szünet után áttér a Ház a külkereskedelmi és forgalmi viszonyok ideiglenes rendezéséről szóló törvényjavaslat tárgyalására, amelyet Laehne Hugó előadó ismertet és ajánl elfogadásra.

Molnár Jenő nem adja meg a kért felhatalmazást a kormánynak, mert az utóbbi napok feltárták, hogy a kormány császári parancs alapján jött létre. Wekerle miniszterelnök egy árva szóval sem jelezte, hogy az önálló bankot óhajtja. Reméli, hogy a törvényjavaslat után új helyzet fog előállni s ez a kormány már nem is lesz abban a helyzetben, hogy a most kért felhatalmazással élhessen. Minden változásnak örvendei fog, mert akármilyen változás következik is el, a helyzet nem lehet rosszabb, mint most. Nem fogadja el a javaslatot.

Bernát István: Jórészt Szerbiával való gazdasági viszonyaink rendezetlen volta okozta, hogy mezőgazdaságunk válságba jutott. A szerződés ideiglenes megkötése óta a helyzet javult. Annyi azonban bizonyos, hogy Szerbiával való barátságunk igen drága. Husz év alatt majdnégy száz millió dinárral hozott be többet Magyarországra Szerbia, mint amennyit mi kivittünk oda. A barátság árát tehát éppen Magyarország fizette meg. A szerződés politikai célját is szétforgácsolták az utóbbi külpolitikai események. Magyarországnak nemcsak a saját érdekei, hanem a monarchia presztízse érdekében is elutasító magatartást kell elfoglalnia Szerbiával szemben. Éppen ezért a felhatalmazást, amelyet a kormány az ideiglenes szerződés meghosszabbítására kér, Szerbiára nézve nem hajlandó megadni. A javaslatot egyébként elfogadja.

Bozóky Árpád hasonló értelemben szól, azzal a különbséggel, hogy egyáltalában nem fogadja el a javaslatot.

Szterényi József államtitkár a kereskedelmi miniszter nevében szólal föl. Azoknak, akik bizalmatlansági okból tagadják meg a fölhatalmazást, azt válaszolja, hogy nem politikai, hanem gazdasági kérdéssről van szó. Fontos érdekünk, hogy a külső államokkal vámháborúba ne keveredjünk. Itt tehát bizalmi szempont nem érvényesülhet. Szerbiára nézve megjegyzi, hogy ezzel az állammal újabb tárgyalás nincs folyamatban s nem is lesz, míg a törvényhozás a szerződésről nem határoz. De éppen a mostani nemzetközi helyzetünkben Szerbiával sem volna tanácsos vámháborúba bocsátkozni. Bernát Istvánnak azt válaszolja, hogy a kereskedelmi kormány sohasem gondol olyan külkereskedelmi szerződésre, amely az ország mezőgazdasági érdekeit nem elégtlenül ki. Elfogadásra ajánlja a törvényjavaslatot. (Élénk helyeslés.)

A Ház a javaslatot általánosságban elfogadja. A részletes tárgyalás során, az első szakaszról Bozóky Árpád indítványozza, hogy Szerbiára nézve ne adják meg a kormánynak a fölhatalmazást. A Ház az indítványt mellőzi s a javaslatot részleteiben is elfogadja.

Az interpellációk.

Daranyi Ignác földművelésügyi miniszter válaszol Bella Mátyásnak a lipómezei állapotbetegség dolgában beadott interpellációjára. A miniszter részletes fölvilágosítást ad arról, hogy a kormány a betegség kiirtására minden szükséges intézkedést megtett. (Élénk helyeslés.) Addig nem nyugszik meg, míg a ragadó száj- és körömfajást, amely Liptón kívül már csak öt községben fordul elő, véglegesen ki nem irtja az országból. (Élénk helyeslés.) Molnár Jánosnak egy korábbi interpellációjára, a tejszövetkezetek cégbejegyzése tárgyában, azt feleli a miniszter, hogy a kormány foglalkozik a kérdés szabályozásával s általában rajta van, hogy a tejszövetkezetek alakítását megkönnyítse. (Élénk helyeslés.)

A Ház a választ tudomásul veszi.

Nagy György a magyaroknak Horvátországban való áldozásáról interpellálja a miniszterelnököt. Elmondja, hogy a daruvári magyar iskolát az ottani horvátok bojkott-mozgalommal akarják tönkretenni. Tud-e ezekről a miniszterelnök s hajlandó-e intézkedni a magyarok megvédésére?

Bozóky Árpád amaz összeférhetlenségi helyzet miatt interpellálja gróf Zichy Aladár király személye körüli minisztert, amely szerint Zichy Aladár egyszerre a kormánynak és a néppártnak is tagja. Kérdi a minisztert, azonosítja-e magát a Koczurek-ügyben kiadott néppárti fölhívással s ha igen, haj-

landó-e e miatt a kormányból, vagy ha nem azonosítja magát, a néppártból kilépni? (Zajos derültség a néppárton.)

Az interpellációt kiadják a miniszternek. Ezze az ülés egy órákor véget ért.

Az adóreform tárgyalása.

— A pénzügyi bizottság ülése. —

Budapest, december 16.

A képviselőház pénzügyi bizottsága Széll Kálmán elnökletével ma délután öt órákor tartott ülésén folytatta az adójavaslatok tárgyalását. A kormány részéről jelen voltak Wekerle Sándor miniszterelnök, Deésy Zoltán államtitkár a pénzügyminisztérium részéről Papp Mihály oszt. tan.

Hoitsy Pál előadó távollétében Földes Béla ismertette a jövedelmi adóról szóló javaslat egyes szakaszait.

A 24. §-nál gróf Teleki Arvéd hangsúlyozza, hogy a tervezet szerint az a társadalmi osztály van legjobban megadóztatva, amelynek jövedelme 3—10 ezer korona között variál, holott ez a társadalmi osztály van az u. n. civilizáczióanalízis költségeivel legjobban tulterhelve. Óhajtaná, hogy a progresszív emelkedés ennél az osztállynál enyhíthessék.

Wekerle miniszterelnök hangsúlyozza, hogy minden államban, ahol a progresszív adót behozták előbb kikeresették az adózók középjövedelmét és arra alkalmazták a progresszív adó középű kulcsát és attól lefelé és felfelé arányosították a kulcsot. Nálunk a középjövedelmet 8000 koronában állapították meg, 8000 koronától a minimumig megyünk a kulccsal lefelé egyenes arányban, felfelé pedig a 120.000 koronáig kell menni, mert azon felül már — sajnos — igen kevesen vannak. Különben a 8000 koronás alag a valóságban 10.000 koronának felel meg. Hangsúlyozza, hogy a fundált jövedelmek Ausztriában sokkal erősebben vannak megadóztatva, mint nálunk viszont elismeri, hogy a társadalmi teher nálunk több. Azt is figyelembe kell venni, hogy míg Ausztriában a jövedelmi adót mint teljesen új adóterhet hozták be, addig nálunk az általános jövedelmi pótdadó helyébe alkalmazzuk a jövedelmi adót és pedig jelentékeny leszállítással. Nálunk a jövedelmi adó nem u teher, hanem ellenkezőleg, leengedés. Meglehet, hogy a felsőbb tételeknél Ausztriához képest a mi kulcsunk magasabb, 8000 koronáig teljesen egyformán haladunk, 15.000 koronáig pedig majdnem parallel. Ausztriában a középjövedelem is felül van 8000 koronán.

Mérey Lajos kimutatja, hogy a 15—40.000 korona közti jövedelem megadóztatásánál tulerős a progresszió. Több helyen nagyobb ugrás van, ellenben a felsőbb jövedelmeknél nem találja kielégítőnek a miniszterelnök által előterjesztett javaslatot. Ő az ajánlaná, hogy 60.000 koronáig legyen a kulcs 4 százalék, minden 4000 koronával emelkedjék a kulcs 0.1 százalékkal, 100.000 koronánál legyen a kulcs 5 százalék, 150.000 koronánál 6 százalék, 180.000 koronánál 7 százalék, 200.000 koronáig 8 százalék. Azon túl sem lenne megállás, hanem mint Ausztriában, bizonyos minimális emelkedés, mert a progresszivitás elve nem ismer megállítást.

Wekerle Sándor miniszterelnök: Az ugrások azért jönnek elő, mert alkalmazkodni kívánt az osztrák kulcshoz a versenyképesség szempontjából. Előadja, hogy Poroszországban, mikor behozták a progresszivitást, akkor volt legerősebb a szociális áramlat és még ott sem mertek 4%-nál tovább menni. Ausztriában nem mentek felül az 5%-on. Mi a maximumot már elértük a 100.000 koronánál, hol 4.6%-on állunk. Ennél tovább bajos menni.

Mérey Lajos ismétli, hogy 7000 koronától 15.000 koronáig az emelkedés nem arányosan fokozatos, több helyütt nagyobb ugrás van.

Wekerle Sándor miniszterelnök ismétli, hogy az adózást nem lehet az aritmetika szerint kiróni, hanem az élethez kell alkalmazkodni. Sok vállalat ez életkérdés, mert a konkurrens vállalatoknak nem szabad Ausztriával szemben hátrányban lenni. Ha fizikai személyekről lenne csak szó, akkor lehetne magasabbra, de a vállalatokra való tekintettel nem lehet.

Gróf Semsey László Mérey Lajos javaslatát ellenzi, de nincs kifogása az ellen, ha a 100.000 koronától 200.000-ig a 6%-ig fokozatosan felhaladunk.

Gróf Andrássy Sándor azt tartja, hogy minél magasabb kulcsot állapítanak meg, annál inkább igyekeznek a teher alól kibújni. Attól is lehet tartani, hogy ha nagy vagyonu egyének tulajdonul meg lesznek adóztatva, azok nem automobiliukat fogják eladni, nem a saját és családjuk igényeit fogják redukálni, hanem esetleg humanitárius célok fognak e miatt szenvedni. Épp ezért a miniszterelnök proziczióját teszi magáévá.

Buzáth Ferencz a progresszivitás azon mérvét, a melyet Mérey Lajos proponál, nem ellenezné, ha azt látná, hogy ezzel a középosztályon esztendő...

bet, de a dolog nem így áll. A miniszterelnök által proponált kulcsot teszi magáévá, mert ez bir a realitás jellegével.

Sághy Gyula a maga részéről a középjövedelmeknél az arányosabb beosztás mellett foglal állást.

Rátkay László azt óhajtáná, hogy a bizottság felvilágosítást nyerjen, minő jövedelmeket fognak eredményezni a progresszió egyes tételei. Csak az előirányzat alapján lehet majd talán tisztán látni a tervezett tételnek igazi pénzügyi hatását, enélkül pedig sötétben botorkálunk.

Wekerle Sándor miniszterelnök kijelenti, hogy hajlandó a táblázaton bizonyos átdolgozást eszközölni, de jónak látná bizonyos princípiumok megállapítását. A 8000 korona középjövedelem kulcsát, amely teljesen azonos Ausztriával, megtartaná. Az emelkedések úgy 0.4%-al mennek egész 12.000 koronáig, azután megy 0.7%-al. Sok helyen ugrás van. Hajlandó ezt arithmetikusan beosztani. A 15—45.000-ig, ahol nekünk az erős jövedelmünk van, arányos fokozatban emelkedjünk a 3%-ról 4%-ig. 45—120.000-ig emelkedjünk 5%-ig és annál maradjunk meg az 5%-nál.

Széll Kálmán kéri, hogy a bizottság most még ne tartsa eldöntöttnek a kérdést abból a szempontból, hogy nem engedjünk-e el sokat.

A bizottság Széll Kálmán álláspontját tette magáévá és érdemben akkor dönt a kulcs felett, mikor a miniszterelnök az újabb kimutatások alapján elkészíti az újabb táblázatot.

A 25. §-nál Mérey Lajos indítványára kimondták, hogy a közös háztartáshoz számított minden olyan családtag és hozzátartozó után, ki életének még 16-ik évét nem háláta túl, vagy teljesen munkaképtelen, a családfő jövedelméből fejenként 100 korona levonandó, ha ez a jövedelem az 5000 koronát meg nem haladja s ha a közös háztartáshoz legalább három ilyen családtag tartozik. A 38. §-nál kimondták, hogy az adókievítő bizottságba kettőnél több aktiv tisztviselőt kinevezni nem lehet. A 42. §-nál kimondták, hogy az adókievítő bizottság határozatképességéhez az elnökön kívül három tag jelenléte szükséges. A 44. §-nál a könyvvizsgálatra kimondták, hogy azt csak pénzügyi tisztviselő eszközölheti és nem a kievítő bizottság bármely tagja. Ezt különösen a kereskedő osztály kifogásolta, nehogy valamely bizottsági tag — konkurrens lévén — a kereskedők üzleti könyveiben ezen a czímen betekintést nyerhessen. Az 58. §-nál kimondták, hogy ha az adófelszámolási bizottság valamely adózó fél adóját fel kívánja emelni, a felszámolási bizottság a felet a tárgyalásra köteles beidézni.

A javaslat hátralevő szakaszainak tárgyalása után a bizottság tárgyalásainak folytatását holnap délelőtt tíz órára halasztotta.

Budapest, december 16.

A bán Budapesten. Crnkovich osztályfőnök ma Budapetre érkezett és a képviselőházban hosszabb ideig tárgyalta Szerényi József államtitkárral. Báró Rauch Pál horvát bánt holnapra várják Budapetre.

A bán a miniszterelnökkel és a kereskedelemügyi miniszterrel a minap megkezdett tárgyalásokat fogja folytatni és a politikai helyzetről fog referálni. Értesülésünk szerint mértékadó helyen foglalkoztak az eszmével, hogy a horvát országgyűlést alkotmányos teendői elintézésére egybehívják, de miután az országgyűlés eddig még meg sem alakult és mindenekelőtt az elnökséget és a magyar képviselőházba küldendő képviselőket kellene megválasztania és munkaképessége amugy sincsen biztosítva, — ez eszmétől az illetékes körök egyelőre eltekintettek.

Károlyvároson ma volt a községi választás. Az első választótételben, mely 74 szavazót számlál, Lukinics és Modrusán eddigi városi képviselők 32 szavazattal 42 ellenében kisebbségben maradtak.

A horvát lapok nagy zajt csapnak amiatt, hogy nyolcz horvát postatisztet Magyarországra helyeztek át és hogy helyükbe magyar postatiszteteket küldtek Horvátországba, kik a horvát nyelvet nem értik. Ezeknek a kormány állítólag két éven át évi 800 korona pótlékot engedélyezett azon czélból, hogy a horvát nyelvet megtanulják.

Küldöttség Apponyinál. Gyanta, biharmegyei község küldöttsége tisztelgett ma délelőtt gróf Apponyi Albert kultuszminiszternél. A község a püspöki legelőt, amelyet negyven év óta bérletben bir, most meg akarja venni és ehhez kérték a miniszter jóváhagyását. A miniszter kijelentette, hogy sajnálatára, addig érdemben nem foglalkozhatik a község kérelmével, amíg a püspöki szék nincs betöltve, de a bérletet meghosszabbítja.

A t. Házból

I. Szünet következik . . .

Egy szekérodalra való írást, könyvet, ugynevezett „beszédanyagot“ hoznak a balpártiak, kik tegnap elaludták az appropriáció általános vitáját s ma akarták pótolni a mulasztást a részleteknél, olyanformán, hogy engedélyt kérnek a tárgytól való eltérésre. Hisz eltért volt a tárgytól Polónyi Géza, aki több mint másfél órán át járt tolvajlámpással a paktum sötét labirintusai-ban és eltért gróf Apponyi Albert is, amikor az egész politikai helyzet valamennyi aktuális kérdését, meg az elmúlt idők tanúságait, valamint a jövő reményeit is belefoglalta a szónoklatába.

— Ha van egyenlőség a szólásszabadságban — szavalták Justh Gyulának a balpártiak — akkor nekünk is meg kell engedni a kiterjeszkedést.

Az elnök ellenben aképen vélekedett, hogy a szólásszabadságban lehet egyenlőség, amiből azonban nem következik, hogy a beszédek is egyformán fontosak. Hisz ha vissza lehetne csinálni a dolgokat, néhány nappal korábbi időre, dehogyan kapna Polónyi is engedélyt, mert ha akkor nem engedték volna, hogy zsilipeit megnyissa, sok bosszankodástól megmenekedett volna a Ház. Aztán meg ma be kell fejezni az appropriációt, ha azt akarják, hogy holnap megkezdődjék a képviselőház karácsonyi szünete.

— Nem fogom megengedni az eltérést — mondta Justh a jelentkezőknek — és remélem a Ház sem engedi meg.

— Nem engedjük! — erősítették a folyosón lévő képviselők.

A balpártiak erre megnyugodtak. Mert ők is úgy voltak ezekkel a beszédekkel, hogy elhozták ugyan a nagy paksamétákat, de jobb szereték, ha a terrorizmusról kell egy mondatban panaszkodniok, mintsem hosszasan beszélniök. Ők is csak emberek és ők is leginkább a karácsonyi vakációt várják, sokkal inkább, mint a közbeszólásokat, melyekkel előadásuk közben őket az ellentáborbeliek bosszantanák.

Nagy György is csak úgy formalitásból kiáltott fel:

— Hát ez az alkotmányos szabadság! És még mi gratulálunk a török alkotmányosságnak!

Tudniillik nem szabad elfeledni, hogy a mai ülés elején az elnök Justh Gyula indítványozta, hogy a magyar parlament üdvözölje a török képviselőházat, Európa eme legújabb alkotmányos törvényhozó testületét.

Ez se ment azonban nagyon gyorsan. Mert alighogy az egész Ház helyeselte a Justh Gyula indítványát s már a spanyol viaszkot kereste a derég Tassy, hogy lepecsételje a töröknek fogalmazott levelet, amikor felállott a baloldal függetlenségi sorai közül az elsőnek a szélén Thaly Kálmán, hogy mint a parlament egyik legöregebb tagja hozzászóljon a kérdéshez és ismervén a török-magyar összeköttetés régi történelmét, erről elmondja nézeteit és reminiscenciáit.

— Török-magyar történelmi óra lesz — vélekedtek a hallgatók.

És akiről Thaly azt hitte, hogy rajong az ő előadásaiért, az a fiatal képviselő odaszólt az ő mögötte ülő csoporthoz:

— Kinek van valami jó ismerőse Szegeden?

— Nekem lenne — jelentkezett Molnár Jenő.

— Mert akkor leutazhatnánk oda, elfogyasztanánk néhány paprikás-halat, pár üveg borral s aztán visszautazva, még mindig elég korán érkeznenk, hogy az öreg Thaly beszédének a végét meghallgassuk.

Egy kis tuzás volt ugyan a jellemzésben, mindamellett Thaly Kálmán valóban részletesen

kiterjeszkedett a török-magyar történelemre és meghatottan juttatta eszébe a Háznak, hogy milyen szeretettel látták a törökök Rákóczi, Kossuthot és a szabadságharcz száműzöttjeit és miképen adták vissza a szent hamvakat a magyar nemzetnek. Természetesen Thaly csatlakozott az üdvözléshez.

Megtörtént aztán, hogy a horvát Surmin György beszédének első mondatában magyar nyelven jelentette be a csatlakozást, majd horvát nyelven fejtegette, hogy Horvátország nevében, mint amelyik közelebbi szomszédja, külön kiemeli a horvát-szlavon üdvözlést.

Most már csak az volt a kérdés, hogy milyen czímen szólalhat fel Szappanos István, miután a legöregebbek nevében már Thaly Kálmán szólott és a horvátok nevében Surmin.

— A balpárt nevében! — találta el a helyes titulust az ősz Szappanos és jó magyarosan ő is beleparolázott a törökbe.

Most végre tovább mehettünk, nehogy az süljön ki, hogy törököt fogtunk és nem ereszt el.

Miután pedig tovább mehettünk, a Ház folytathatta az appropriáció részletes tárgyalását és apróbb balpárti akadályokon átugorva, baj nélkül eljuthatott a czélhoz, megszavazhatta a felhatalmazást részleteiben is.

Sőt még egy külkereskedelmi szerződési provizóriumot is elfogadtak s mivel a programon több fontosabb tárgy nem volt, az arczok felderültek és a baloldali jókedvű honatyák felkiáltották:

— Mi következik?

És önmaguk feleltek:

— Következik a szünet!

II. Még egyszer . . .

Még egyszer azonban összegyűlnek a képviselők, tudniillik, akiknek más jobb dolguk nincs, még egyszer eljönnek holnap, hogy harmadszori olvasásban is megszavazzák az appropriációs javaslatot, melyet aztán szombatra megtárgyalhat a főrendiház is.

De többen inkább azért jönnek el holnap, hogy halljanak valamit az gróf Andrássy Gyula bécsi utjáról és esetleg egy kicsit nemzeti bankozhassanak.

Nem mult el tudniillik nyom nélkül a tegnapi és előző napok vihara. A képviselők gyanakodva tekintgetnek egymásra és már vannak kapacitálók és kapacitáltak. A helyzet oda jutott, hogy senkise csodálkozik, ha azt híresztelik, hogy számos képviselő konferenciát tartott a Justh Gyula lakásán, pedig a híresztelés nem is igaz. Beszélnek továbbá egy árkus papírosról, amely tele van irva nevekkal és az aláírások azt jelentik, hogy a nemzeti bank kívánói és követelői közé tartoznak. (Ami minden esetre kellemebb nekik, mintha ők tartoznának a banknak s ennek lenne követelni valója rajtuk.)

Justh maga is érezi, hogy igen ügyelnek rá s az ülés végén így szól Ábrányi Kornél miniszteri tanácsoshoz, a sajtóiroda főnökéhez:

— Kiváncsi vagyok, hogy állók a hivatalos sajtó kegyében, méltóságos uram . . .

— Én ellenben azt kérdezem, hogyan állunk exczellenciád kegyében? — felelte Ábrányi.

Justh mosolygott és ráreplikázott Ábrányira:

— Hát már így vagyunk?

Igy vagy úgy, vagy úgy, vagy ily . . . A hazafelé távozó képviselők bizonytalanságban mennek el. Tudniillik, akik ma ülnek vonatra és nem várják meg a holnapot. Budapesti barátjának mindenki meghagyja, hogy értesitse, ha valami fordulatra kell készülni. Mert nem tartják lehetetlennek, hogy mire szünetre megy a kép-

viselőház, már megkoncziálódik valamely formula, nemcsak a bank-dologban, de még a katonai kérdésekben is, vagyis a miről tegnap azt hirdették, hogy kutba esett, arról kiderül, hogy kimentették, tudniillik a fuziót mentik ki.

Am ma még a parlamentből a tőzsdére és onnan vissza a parlamentbe futkosó gallopinék azt ujságolták, hogy az értékek estek. Miután már eleget estek azon a czimen, hogy külső háboru fenyegetett, most eshetnek azért, mert belső politikai háborut jelentenek be a t. Házbeli kabaretben a kulissza mögül előugró konferenciarek.

Aztán, ha majd szünetel a parlament és nem lesz előadás, lehet majd komolyan is dolgozni a helyzet szanálására.

Mert megint van „helyzet”. És amikor helyzet van, az arra való, hogy szanalják.

Továbbá újból aktuálissá válik egy régi szó-lásmód:

— Kiszanal, beszanal, tudja Isten, mit szanal.

Budapest, december 16.

A pénzügyi bizottság nyilvánossága. Rátkay László a pénzügyi bizottság ma délutáni ülésén indítványozni akarta, hogy a pénzügyi bizottság ülései nyilvánosak legyenek. Indítványát azzal okolja meg, hogy a pénzügyi bizottságban az állami háztartás ügyeit vitatják meg és az ország érdeke, hogy e dologról mindenki hü és megbízható értesülést kapjon. Wekerle Sándor miniszterelnök, aki a tervről értesülést szerzett, arra való utalással, hogy az adó-reform tárgyalását most már ugys befejezik, az indítvány betérjesztését a szünet utánra kérte halasztani. Rátkay a kérésnek eleget is tett és az indítványt ma nem nyújtotta be.

Nyilatkozat. Hertzka Tivadar dr. Polónyi Géza országgyűlési képviselő legutóbbi képviselőházi beszédére vonatkozóan a következő nyilatkozat közlését kéri:

Igaz, hogy Polónyi Géza ur 1906. április havában Lenkey Gusztáv hírlapíró ur utján az általa körülírt módon felkért arra, hogy dr. Wekerle Sándor úrnak közvetítsek egy izenetet, aminek eleget is tettem. A paktumra azonban ez az izenet nem vonatkozott és én sem dr. Wekerle Sándor úrral, sem más-sal a paktum tartalmát soha sem közöltem s ezt annál kevésbbé tehettem volna, mert én a paktum tartalmát akkor nem is ismertem. Budapest, 1908. december 16. Dr. Hertzka Tivadar.

MEGYÉK ÉS VÁROSOK.

Hajdu vármegye törvényhatóságának tegnap tartott rendes téli közgyűlésén a köztörvényhatóság állást foglalt a „Ne temere” dologával kapcsolatban Debreczen városa törvényhatóságának átiratával. Dr. Balthazar Dezső azt az indítványát fogadták el, mely szerint kimondja a vármegye, hogy tiltakozik a néppárti képviselők ama mozgalma ellen, amely a törvényes rend és így a törvények ereje ellen irányul s egyben elhatározta, hogy feliratot intéz a kormányhoz, hogy a néppárt ismert magatartásának türelmével szabadelvű jellegét és multját ne homályosítsa el. A hozott határozatot pártolás végett megküldik az ország valamennyi köztörvényhatóságának.

Szeged város megbízásából Koczor János katonai tanácsos ma összehívta a város társadalmának vezetőit. Az értekezleten elhatározták, hogy vasárnap bosnyák-napot rendeznek a Boszniába lehelyezett katonák javára. A bosnyák-zsur, amelyen a szegedi helyőrség is résztvesz, a Kass-vigadóban lesz. A szegedi katonai zenekarok ez alkalommal hangversenyt rendeznek. Szeged városa ma más uton is gyűjtést indított a boszniai katonák javára.

A balkáni események.

Budapest, december 16.

A ma érkezett jelentésekből kitűnik, hogy Törökország ragaszkodik ahhoz a követeléséhez, hogy a monarchia vállalja el a török állam-adósságnak Bosznia-Hercegovinára eső részét. A monarchia ezzel szemben állítólag ellenköveteléssel lép fel, egyszóval a tárgyalások nem a legsimább viszonyok között kezdődnek. Ennél fogva a bojkott természetesen tovább tart, sőt mint Szalonikiből jelentik, ott holnap a török parlament megnyitása alkalmával nagy tüntetések lesznek Ausztria-Magyarország ellen. Újabb jelentések szerint a porta követelését mérsékelte ugyan, de végleges elhatározását Anglia magatartásától tette függővé.

Igen megnyugtatólag hatott az általános politikai feszültségre, hogy Oroszország kedvezően fogadta a monarchia jegyzékét, miáltal a nemzetközi békekonzferencia létrejövése biztosítottnak látszik. A szerb törekvések ma újabb kudarcot vallottak. Novakovich ma tért vissza konstantinápolyi utjáról és a királynak tett jelentéséből kitűnik, hogy Szerbiának nemcsak, hogy nem sikerült Törökország támogatását megnyerni, hanem az ellentétek még jobban kiélesedtek, úgy hogy Szerbia nem fogja magát képviseltetni a török parlament holnapi megnyitására, mint ahogy azt Belgrádban tervezték.

Mai hireink a következők:

Mit kíván Törökország.

Beavatott diplomáciai körök tudomása szerint Törökország ragaszkodik ama követeléséhez, hogy Ausztria-Magyarország a török államadósságból vegye át azt a részt, amely kvótászerű arányban Bosznia és Hercegovina lakosságának megfelel. Az 1878-iki török államadósságot véve alapul, Bosznia és Hercegovinára az államadósságból körülbelül 150 millió frank esnék. Kétségtelen, hogy Ausztria-Magyarország ezzel szemben kétségtelenül ellenszámlával fog előállni. Fel fogja ugyanis számítani az 1875—1878. évi boszniai és hercegovinai menekültek ellátási költségeit és ama kiadási többletet, mely a monarchiát Bosznia megszállása alkalmával az ott Ausztria-Magyarország ellen kitört felkelés folytán terhelte meg. Több oldalról azt a véleményt nyilvánítják, hogy a kérdést kompromisszum után fogják megoldani, mely Törökország pénzügyi igényeit ki fogja elégíteni, anélkül, hogy a monarchia tekintélyét megsértené.

Újabb jelentések szerint Kiamil pasa nagyvezír az utolsó tanácskozáson Pallavicini örgrófiál 75 millió frankban állapította meg azt a kártérítési összeget, amelyet Törökország az annexió fejében kíván s valószínűleg engedni fog 50 millió frankig. A végleges megállapodás előtt a megegyezést a porta Angolország jóváhagyása elé fogja terjeszteni.

Az orosz válasz.

Az orosz kormány — mint már jelentettük — tegnap választ az osztrák-magyar jegyzékre elküldte Bécsbe. Ezt a külügyminisztériumban beható tanácskozások előzték meg. Oroszország hozzájárult az osztrák-magyar jegyzékhez. Most már a tárgyalások kabinetről-kabinetre folyhatnak.

A bojkott.

Konstantinápolyból jelentik, hogy a bojkott Ausztria-Magyarország ellen nemcsak tovább tart, de az ország belsejében mindenütt szindikátusok is alakulnak, hogy a bojkottot előmozdítsák. Többek közt a drinápolyi vilajetben is alakult ilyen szindikátus. Mától fogva a bolgár áruk is bojkott alatt állanak. A belügyminiszter és az ottomán kereskedelmi kamara tagjai azon

tanácskoztak, hogy mit lehet tenni a bojkott mozgalom lecsillapítására. A kormány most van tőkélve rá, hogy a bojkott ellen minden lehetőséget megtesz.

A szultán és a parlament.

A szultán egészen biztosan részt fog venni a parlament megnyitásán, mert ellenkező esetben a mondásra fogják kényszeríteni. Az edigi szokástól eltérőleg, a szultán, amikor a parlamentbe megy, nem a legrövidebb utat fogja választani, hanem most először a perai főutcán, a réhidon át hajtja Sztambulba, eszerint tehát az egész fővároson végigmegegy. A szultánt újból fel fogják kérni, hogy a Dolma-Bagzse-palotát ajándékozza a parlamentnek.

Konstantinápolyból jelenti a Lokalanzeiger tudósítója, hogy a szultán szenátorra nevezett ki huszonkilenc mohamedánt, három görögöt, három örmény egy román, egy szíriait és egy zsidót. A kinevezettek között van a hadügyminiszter, a rendőriminiszter, a külügyminiszter, a kereskedelmi és a földművelési miniszter és a tüzérségi főfelügyelő. A parlamentet a szultán személyesen fogja megnyitni. Hivatalos program szerint nagy kísérettel diszhintó fog az Yildizből Sztambulba és onnan a parlamentbe menni, ahol a hercegek fogadják. Az egész utvonalon a helyőrség csapatai fognak sorfalat állani. Szalonikiben a parlament megnyitása alkalmából nagy tüntetéseket akarnak rendezni Ausztria-Magyarország ellen. A kormányzó betiltott minden ellenséges demonstrációt.

Eddig 206 választás eredménye ismeretes. Eze közül 161 mandátumot mohamedánok nyertek és még pedig 106 török, 28 arab, 24 albán és 3 kurjelölt. Keresztények 41 mandátumot kaptak, még pedig 23 görög, 9 örmény, 4 bolgár, 3 szerb, 1 olá és egy maronita. A zsidók 3, drudok 1 mandátumot kaptak. Tizenhat szandzsák választásáról még nem érkezett jelentés. Eddig 190 képviselő érkezett Konstantinápolyba, közülük 80 kifejezetten ifjú-török és ugyanannyian hívei a bizottságnak. Hir szerint már mult héten elkészült trónbeszédnek a külpolitikára vonatkozó részét a helyzet újabb alakulás folytán némileg módosították.

A parlament holnapi megnyitása alkalmából megkezdtek az utcák és a házak feldiszítését. A lakosság örömteli izgatottságban várja a holnapot. Báró Marschall, a nagykövetek doyenje, felkérte a missziókat, hogy holnap diszitsék fel épületeiket. A kinevezett szenátorok nem találkoznak a lakosság egyhangú tetszésével. A keresztények elégedetlenek azért, mert nem görög, hanem bolgár metropolita lett szenátor.

Szerbia újabb kudarcza.

Novakovics tegnap visszatért rendkívül missziójáról Konstantinápolyból és ma megjelent a király előtt kihallgatáson. Átadta a királynak a szultán üdvözlését. Az a megbízatása, hogy Törökországgal szövetséget kössön, teljesen kudarcot vallott. Diplomáciai körökben úgy vélekednek, hogy Szerbia és Törökország álláspontjai között az annexió kérdésében a nézeteltérések még inkább kiélesedtek. Ugy volt, hogy Novakovics fogja képviselni a skupstinát a török parlament megnyitásakor, de jóval előbb elutazott Konstantinápolyból, még pedig azon a napon, amelyn az osztrák-magyar tárgyalások a portával megkezdődtek.

A hadügyminiszter elrendelte, hogy az első korosztálybeli tartalékosok utolsó csoportja, amely az ötödik, vonuljon be. Egyidejűleg arról is szó van, hogy a kormány két heti fegyvergyakorlatra hívja be a második korosztálybeli tartalékosokat.

A Stampa kijelenti, hogy a tegnapi minisztertanács a hadügyminiszter indítványát tárgyalta, melyben 11 millió dinárt kért további hadfelszerelési célokra.

A török minisztertanács.

A tegnapi minisztertanácsban a nagyvezér közléseket tett az Ausztria-Magyarországgal folytatott tárgyalásokról és kijelentette, hogy örgrófi Pallavicini nagykövet instrukciókat vár a porta vasárnapi közlései ügyében. A bojkott ügyében a miniszter-

tanács elhatározta, hogy az osztrák árukat a vámhivatali tehervivőknek ki kell rakniok, azonban magánakpartmunkásokat nem lehet erre kényszeríteni. A komité három tagja, nevezetesen Achmed Riza, Enver őrnagy és Talad a minisztertanács folyamán és utána a nagyvezérrel és a belügyminiszterrel tanácskoztak a parlament szervezetről, a bojkottról és más ügyekről. Kaimil nagyvezér állása politikájának Európában osztályrészéül jutó tekintélyéről tett, valamint Achmed Rizának az ifju-török bizottságban való befolyásának gyarapodása következtében az ifju-török sajtócampagne dacára, az ifju-törökök között is ismét erősödni látszik. Felmerült az a jelszó, hogy Kaimil basa a konferenciáig maradjon meg állásában.

Bosznia-Hercegovina szuverén állam.

A főlhivatalos Post megczáfolja a Berliner Tageblattnak azt a bécsi jelentését, hogy az osztrák fővárosi diplomáciai köreiből komolyan beszélnek, hogy a nagyhatalmak kormányai s többek között a berlini kormány is foglalkozik ezzel a tervvel, hogy Bosznia-Hercegovina szuverén Balkán-állammá proklamáltassék. Berlinben erről szó sem volt és föl sem tehető, hogy a bécsi diplomácia ezzel az eszmével komolyan foglalkozzék, mert ezt a tervet csak a Balkán-államok vetették föl.

Bosznia annexiója a Reichsrathban.

Budapest, december 16.

Az osztrák képviselőházban több sürgősségi indítványt nyújtottak be az annexió törvény azonnali elintézéséről. Az egyik indítványt Liechtenstein herceg nyújtotta be, ki indoklásában megczáfolni igyekszik Magyarország jogait az anektált tartományokra. Kijelenti, hogy Ausztria jogait nem a középkeletől veszi, hanem a közelmúlt eseményekből, az okkupáció során hozott pénz- és véráldozatból. Liechtenstein herceg, úgy látszik, nem jól ismeri az okkupáció történetét, mert erre való hivatkozásával csak a magyar álláspontnak tesz szolgálatot. Mindenki tudja, hogy Bosznia és Hercegovina megszállásánál a magyar ezredek küzdöttek első sorban és alig van csatátára a boszniai hadjáratnak, amelyen tulsulyban magyar vér ne folyt volna. Sustersic délszláv képviselő felszólítja a kormányt, hogy előzze meg a magyar aspirációkat. Szerinte a magyar kormány azon fázadozik, hogy az új bosznia-hercegovinai alkotmány már előre ennek megfelelően alakuljon. A többi szónok is hevesen kikel a magyar törekvések ellen.

Az ülés lefolyásáról a következő jelentést kaptuk Bécsből:

A Ház mai ülésén egyidejűleg tárgyalja Liechtenstein sürgősségi indítványát az annexió törvény azonnali elintézéséről, Sustersic sürgős indítványát Bosznia és Hercegovina számára teremtendő alaptörvényekről és Adler sürgős indítványát az annexiót követő eseményekről.

Liechtenstein herceg a sürgősség indoklásánál hangsúlyozza, hogy javaslata az annexió törvény első olvasását tárgyalja és azt hiszi, érett politikai párt nem fog ez ellen állást foglalni e Házban, minthogy a törvényjavaslat a harmincz év óta tényleg fennálló állapot hivatalos törvényesítését jelenti. Mindenki helyeselni fogja szülő azon állítását, hogy az annexió keresztülvitelére a legkedvezőbb időpont az orosz-japán háboru idejé lett volna. A monarchia második feléhez való viszonyunk szükségessé teszi, hogy már most félre nem magyarázható világos kijelentéssel forduljunk azon felfogás ellen, amely Magyarországon a mienktől eltérő törvényszöveget hozott létre. (Tetszés.) Szülő történelmi adatokkal fordul Magyarországnak Boszniára és Hercegovinára való igényei ellen. Elismeri, hogy a magyar királyság rövid ideig a középkeletben a kereszténység előharcosa volt az ozmá-

nok ellen és sok balkáni harcztéren érdemelte ki a pápától a nyert címét: A kereszténység védőbástyája. Akkor azonban Magyarország nem volt olyan, mint ma: kizárólagosan sovíniszta nemzeti állam, amely megakadályozza nem magyaraiku lakosságának kétharmad részét nyelvük és sajátosságaik ápolásában. Azon igényeket, melyeket a magyarok a történelemből merítenek, a történelem azóta elvette tőlük ismét. Bizonyítja történelmi alapon, hogy Ausztriának joga van Boszniára olyan alapon, amely még az emberiség élénk emlékezetében maradt: az okkupáció során hozott osztrák pénz- és véráldozatok alapján. Mi azonban — ugymond — modern emberek akarunk lenni. Birtokcímünket terület és nép fölött nem elsárgult pergámenekre, hanem élő eszmékre alapítjuk.

A szerb-horvátok nemzeti egyesülése már a legjobb uton van. Az ellenállás, amely ez ellen a két kis déli szomszédállamban mutatkozik, nem származik más motivumból, mint a dinasztikus partikulárizmusból, még ha nemzeti színbe akarja is magát öltöztetni. Mi azt nem fenyegetjük, mi azt igen sokszor, ha Szerbiában és Montenegróban baj volt, nagyelőküen és tettekkel oltalmaztuk. De ha ily nemzeti kislipar (Derülttség.) velünk versenyezni akar és oly versenyt akar, amely eszközeit nagyon tulszárnyalja, úgy azt nyugodtan korlátal közé visszaszorítottuk. (Élénk tetszés.) Szónok végül a sürgősség elfogadását ajánlja.

Dr. Sustersic képviselő mindenekelőtt a délszlávok igényeit hangsúlyozza Bosznia és Hercegovinával szemben, hogy azok ő felsége többi délszláv tartományaival külön közjogi testet alkossanak. Mi délszlávok — mondja a szónok — fentartjuk ezen igényünket, mint nemzeti és történelmi jogunkat és a részletes vitánál ennek megfelelő indítványokat teszünk. Szükséges, hogy a kormánynak határozott konkrét programja legyen és hogy a házat ismeresse meg ezzel. Kell, hogy a bosnyák-hercegovina savor a tartománygyűlés és a birodalmi gyűlés kompetenciáját koncentrálja, mert különben kompetenciája igen hiányos volna. A nyelvkérdést is kell szabályozni. Nem járja, hogy még mindig a német nyelv a hivatalos nyelve. A hivatalok szlávositása szükséges. A hivatalos nyelv csak a szerb-horvát nyelv lehet. A Bosznia-Hercegovina viszonyát a delegációkhoz is kell szabályozni. Mivel Burián közös pénzügyminiszter nyilatkozata szerint a savor már a tavsszal összeül, szükséges, hogy a kormány idejekorán foglaljon állást a bosznia-hercegovinai alkotmánykérdésben és az általános választói jog demokrata időszakában ennek nyilvánosan kell megtörténnie. A kormány közbelépése annál szükségesebb, tekintettel Magyarország aspirációira Boszniát és Hercegovinát illetőleg és mivel magyar részről azon fázadoznak, hogy az új bosznia-hercegovinai alkotmány már előre ennek megfelelően alakuljon. A mi kormánynak magatartása ebben az ügyben mindenestre a délszlávok magatartását is meg fogja határozni minden kormánnyal szemben. Szülő végül hangsúlyozza ezen kérdés fontosságát a délszlávokra és az egész monarchiára nézve, mely a monarchiát, tekintettel a benne élő két millió délszlávra, kiváló délszláv nagyhatalomnak lehet mondani. Szülő végül a sürgősség elfogadását kéri.

Az annexió úgy a közös, mint a magyar és az osztrák kormány alkotmányos felelősségére történt. Most itt csak az osztrák kormánnyal van dolgunk és én felhívom a kormányt, hogy teljesítse sürgős kötelességét és a kellő pillanatban, vagyis azonnal érvényesítse a kellő befolyást kellő nyomattal abban az irányban, hogy a boszniai és hercegovinai lakosságnak, a mi délszláv testvéreinknek ünnepelesen megígért alkotmány becsületesen meg is valósíttassék (Élénk tetszés és taps a délszlávok soraiban.) és hogy annak komoly tartalma legyen, amely az ottani lakosságnak a monarchia keretében tényleg megadja az önkormányzat jogát. (Élénk tetszés és taps.) Attól tartok ugyanis, hogy kormányunk talán nyugodtan fogja elnézni, hogy a Johannes-utczában (közös pénzügyminisztérium), vagy jobban mondván, Budapestben levest főzzenek, amelyet nekünk kell majd felkanalaznunk. Ennek nem szabad történnie. Felszólítjuk tehát a kormányt, lépjen fel azonnal és a legnagyobb eréllyel és már eleve fixelmeztet-

jük, hogy az eredményért felelősségre fogjuk vonni. (Élénk helyeslés a délszlávoknál.) Minden hanyagság, minden huzakodás e pillanatban politikai szempontból büntényt jelent, mert veszedelmes hiba volna a monarchia jövője és életérdeki szempontjából. Az alkotmánykérdés szerencsés megoldásától függ helyzetünk szanalása a Balkán-félszigeten legalább is nagyrészen. A mi kormányaink sohasem törődtek Bosznia és Hercegovina kormányzásával. (Élénk tetszés a délszlávoknál.) Odalenn magyar politikát engedtek csinálni és emelett az osztrák igazgatás ellen engedtek izgatni. A lakosság legnagyobb részének szívet nem tudták megnyerni. Ez most lehetséges volna, mert most megnyerhetjük az összes szíveteket, még azokat is, akik kétkedve és bizalmatlansággal néznek a dolgok új állapota elé, de csak úgy, ha igazán becsületes alkotmányt adunk. (Élénk helyeslés.)

Nemec képviselő kifogásolja, hogy Ausztria a lakosság és a parlament megkérdése nélkül arrogálta magának a jogot, hogy Boszniát és Hercegovinát mint birodalmi tartományokat anektálja. Szülő hevesen ellene fordul a háboru vesztély felidézésének és hangsúlyozza, hogy különösen a balkáni viharfészekben különös elővigyázattal kell eljárni. Az annexió előidézője különösen Stadler érsek, aki az Ausztriához való csatlakozásban a katolikusok felekezeti érdekeinek a katolikus Ausztriától való hatatos előmozdítását remélte. A szociáldemokraták a javaslat ellen fognak szavazni, kéri azonban sürgős javaslatuk elfogadását, valamint elfogadását azon javaslatuknak, amely szerint a háboru és béke ügyében való döntés a parlamentnek tartassék fenn. Ezáltal a parlament Ausztria minden népe szabadságának a legnagyobb szolgálatokat fogja teljesíteni.

Malik képviselő kijelenti, hogy az ó-németek feltétlenül az annexió ellen foglalnak állást és kívánják, hogy Boszniát és Hercegovinát, valamint Dalmáciát az ugynevezett linzi program szerint kezeljék, vagyis Magyarországra olvasszák be. Hevesen elítéli a kalandor-politikát, amelynek az annexió politikáját tartja. (Helyeslés a párttagoknál.)

Laginja képviselő csatlakozik Sustersic szövetségi elnök jogi tiltakozásához és fejtegeti az okokat, amelyek alapján pártja a sürgősség mellett szavaz.

Hangsúlyozza, hogy külön Magyarország, mint ilyen nem létezik, hanem csakis államközösség és kijelenti, hogy ebben az eltérésben kétségkivű Ausztria és Magyarország közötti nagy belpolitikai komplikációk csirája foglaltatik benn, aminél fogva ragaszkodnunk kell annak tisztázásához. A magyar sajtóban máris kifejezésre jut az a gondolat, hogy azon a napon, amidőn az osztrák népképviselőt a magyar népképviselővel ezen közjogi kérdés definitív rendezéséhez fog látni, a magyarok azt fogják mondani, hogy Ausztriának a kérdés közjogi részéhez nincs beleszólási joga. Jogunk és kötelességünk az osztrák kormánytól és népképviselőtől követelni, hogy a közjogi kérdés végleges rendezésénél segítő, né pedig a fentiekhez hasonló tényezők legyenek, akik nemzeti és történelmi jogainkat tönkreteszik. (Helyeslés a délszlávoknál.) A kérdés nemzeti szempontból és a nemzeti közjogi álláspontjából is fontos. Ha uralkodónk meg akarja, aminthogy meg kell tartania Boszniát, Hercegovinát és Dalmáciát, úgy ennek alapfeltétele Bosznia és Hercegovina állandó megszerzése. Tisztán nemzetiségi szempontból, ha csupán nemzetiségi egyesülésünkről van szó, épp úgy mondhatjuk, hogy ezen országok más keleti szláv országokkal együtt önálló államképpé válhatnak, vagy fordítva, mintán számomra szerbek és horvátok egy és ugyanazt jelentik. Nem mondom, hogy ez akarom. Meghagyom Szerbiának és Montenegrónak az önállóságát, de a nemzetiségi egyesülés szempontjából mi épp úgy mehetnénk oda, mint ők hozzánk. E ház pártjai legyenek tisztában azzal, hogy Ausztria-Magyarország vagy megoldja a kérdést nemzeti egyesülésünk problémáját, vagy pedig Ausztria bennünket is elveszít. (Helyeslés a délszlávoknál.) Az hiszem, ez elég nyíltan van megmondva. Nem lehetünk melegegedve azzal, hogy egy monarchia keretén belül és egyazon uralkodó alatt száz közgazgatási területre oszszanak és arra itéljenek bennünket, hogy a legkülönbözőbb nemzetiségi befolyásoknak legyünk kitéve. Az anektált két tartomány

monarchia többi szlovén és horvát országával földrajzi egységet képez és nagy haladás alapját képezik, de csakis egészükben. Ausztria németjeinek talán igen keveset kell áldozniok, áldozniok kell a magyaroknak, kompromiszumnak kell létrejönnie, amely bennünket nemzetiségileg élni enged.

Liechtenstein herceg: Trializmus!

Laginja képviselő: Nem akarom ezt a szót használni, mert talán nagy kiáltozást idéznék elő. Bosznia, Hercegovina, Dalmácia, Horvátország és a szlávok által lakott szomszédos területek egy ugyanazon nemzetiséghez tartoznak.

Klofac képviselő élesen visszautasítja a bécsi sajtóban balkáni utazása miatt emelt rágalmasokat és kijelenti, hogy belgrádi és szófiai utját csak mint hivatalos újságíró tette meg információk czélobból.

Perci képviselő hangsúlyozza a Habsburgoknak, mint a horvát királyok közvetlen utódjainak történelmi jogait Boszniára és Hercegovinára nézve, miért is az annexió természetes volt. A közjogi kérdéssről szólva Boszniának Horvátországhoz való csatolása mellett foglalt állást.

Baljak hangsúlyozza a szerbek összetartozandóságának tudatát és kijelenti, hogy az eddigi tapasztalatok szerint a szerbek a magyarországi elnyomásra való tekintettel nem tarthatják szerencsének az annexiót. Miután a szerb népek az annexióhoz való hozzájárulását nem kérték ki, szóló a javaslatot ellenzi és a sürgőssége ellen fog szavazni.

A tárgyalást erre holnapra halasztották.

KÜLFÖLD.

A csehek közös klubjának felbomlása. Bécsből jelentik, hogy a „Narodni Club” elnevezése alatt egyesült cseh parlamenti pártok (ifjucsehek, agráriusok és klerikálisok) tegnap gyűlést tartottak, melyen 30 szavazattal 22 ellenében elhatározták, hogy a költségvetési provizórium sürgőssége ellen szavaznak. Az agráriusok határozott ellenzéki álláspontjukra hivatkoztak, a cseh klerikálisok pedig előzetes megállapodásukhoz ragaszkodtak s kijelentették, hogy ennek dacára a sürgősség mellett szavaznak. Ugyanezt az álláspontot vallotta az ifjucsehek Kramarz-csoportja. A cseh klerikálisok az ülés után azonnal tanácskozársra jöttek össze, melyen sajnálatukat fejezték ki a „Narodni Club” határozata miatt s egyhanguan kimondták, hogy a szavazás következményét nem hajlandók viselni s ezért inkább kilépnek a klubból, melynek alapszabályai különben is köteleességé teszik a kisebbségnek, hogy a többség határozatához alkalmazkodjék. A cseh klerikálisok mindjárt tárgyalásokat kezdtek a délszláv szövetséggel s valószínű, hogy ezekkel és a 11 olasz konzervatív képviselőkkel új parlamenti blokkot alakítanak. Az új blokk 65 képviselőből fog állani s így ez a csoportosulás az osztrák parlamenti pártviszonyokat egyszerre felforgatja. Az ifjucsehek ellenzéki csoportja, amely Forst volt kereskedelmi miniszter körül csoportosul, hír szerint a cseh radikálisokhoz akar közeledni.

A cseh és morvaországi bojkott. Báró Bienert osztrák miniszterelnök az igazságügyminisztérium vezetőjéhez átiratot intézett, amelyben rámutat a Morvaországban és Csehországban legutóbb erősen észrevehető nemzetiségi bojkottmozgalomra és hasonló agitációt határozottan törvénytelennek és türethetlenné mondja és kifejti, hogy az állam nem járulhat hozzá ahhoz, hogy a nemzetiségi bojkott a lakosság békés kereső munkásságát zavarja és existenciáikat elmozdítson vagy tönkretessen. A bojkottagitáció nem a tevékeny lakosság akaratának, hanem könnyűvérű, radikális izgatók elárásának folyamánya. Az igazságügyi hatóságok a büntető- és sajtótörvény alapján tekintet nélkül az előidézők állására és befolyására, lépjenek fel a nemzetiségi bojkottra való felszólítás mindennemű megkísérlésénél.

Az indiai válság. Londoni jelentések szerint Indiában a lázadás elnyomására az alkirály és a kormánytanács által hozott törvény a lakosság körében általános megalégedést keltett. Az assam! és bengáliai lakosság sokkal szigorúbb intézkedésektől tartott és azért igen megnyugtatólag hatott, hogy a törvény sem a közbiztonságot nem ruhazza föl nagyobb hatalommal, sem a lakosság szabadságát nem korlátozza. A törvény meglehetősen enyhe, de azért a végrehajtó közegek újjászervezésével a tulzó elemek

zsarnokkodásának mindenesetre véget fog vetni. Az új törvény főleg a titkos társaságok és a forradalmi lapok fiatal, többnyire éretlen szerkesztői ellen irányul. A lakosság a forradalmár vezérek ellen el van keseredve és valószínűleg maga fogja őket a hatóságnak átadni, akikkel az azután rövidesen el fog bálni. Az új törvényt még számos reform fogja kiegészíteni, amelyek különösen a kormánygépezet átalakítását és a lakosságnak az ország ügyeinek elintézésébe való bevonását czélozzák.

A legionárius lázadás. Az idegen legionáriusok lázadásával kapcsolatban a Matin és Figaro igen hevesen tiltakoznak egy berlini lap azon eszméje ellen, hogy az idegen legiók intézményének kérdését terjeszszék a legközelebbi hági konferencia elé. Judet azt írja az Eclairban, hogy az incidens kedvezőtlen fényt vet az idegen legionáriusok hűségére. A Laterne ajánlja az idegen legiók elbocsátását és azoknak esetleg algir bennszülöttekkel való helyettesítését. A lázadásról Oranból még a következőket jelentik: A zendülés, amelynek értelmi szerzője egy volt bajor tiszt, néhány napon át előkészítették. A legionáriusok észrevétlenül átugrottak a laktanya falán. Egy legionáriust, szintén német, aki az utolsó pillanatban nem akrt velük tartani, puskatussal bántalmaztak. Ő értesítette később a tisztet a szökésről. A legionáriusok magatartása az utolsó utazás közben igen nyugodt volt. Még azok, akik az étkező kocsit őrizték, sem nyultak semmihez. A vonat elhagyása után német vezényszó mellett „Vive l'Allemagne”-kiáltással elvonultak.

Tengerészeti vita a francia szenátusban. A szenátus elfogadta a belügyi költségvetést és áttért a haditengerészet előirányzatának tárgyalására. La Marelle jobbpárti szenator szerint kérdéses, hogy van-e idő a flottaszervezésre, tekintettel arra a veszedelemre, hogy a háboru bármikor kitörhet. Picard Aliréd tengerészetiügyi miniszter dicséretes hangon emlékszik meg a francia haditengerészetéről, amely a köztársaságot új föllendülés elé vezeti. (Közbeszólások jobbfelől. De la Haye szenátort az elnök rendentasítja.) A miniszter hangsúlyozza, hogy mindent elkövet arra, hogy Franciaország riválisainak haladását ellensúlyozza.

EGYHÁZAK.

(A magyarhoni evangélikus egyház) teológiai akadémiájának nagybizottsága Pozsonyban ülést tartott. Az ülésen báró Prónay Dezső főrendiházi tag, egyetemes felügyelő elnököt s ott voltak Zsilinszky Mihály nyug. államtitkár, Baltik Frigyes, Gyurácz Ferenc, Scholtz Gusztáv ev. püspök, Fabiny Gyula nyug. min. tanácsos, Sziklai Ottó orsz. képviselő stb. A nagybizottság több mint másfél órán át tárgyalta a teológiai akadémián Stromp László elhunytával és Raffay Sándornak budapesti ev. lelkészébe való meghívásával megüresedett tanszékek ügyét. A tárgyalás eredménye az volt, hogy a nagybizottság egy rendes (új testamentum és rendszeres teológia) és egy rendkívüli tanszék (bölcselet) pályázatot hirdet. A pályázat 1909. január 20-án jár le.

TÁVIRATOK.

A holland-venezuelai viszály.

New-York, december 16. Caracasi jelentés szerint a németalföldi hadihajók eljárása ott tegnapelőtt zendülésekre és fosztogatásokra adott okot, mely alkalmával Castro párthiveit megtámadták és kifosztották. A városban statáriumot hirdettek ki. A tüntetések nem hollandiak, hanem Castro és Gomz ellen irányultak. Idegeneket nem bántalmaztak. A város tegnap már megsokkott képét mutatta.

Új olasz hadügyi államtitkár.

Róma, december 16. A király Prudente altábornagyot hadügyi államtitkárrá nevezte ki.

Közgazdasági táviratok.

Newyork.	decz. 16.	decz. 15.
Buza	109 ¹ / ₂	108 ¹ / ₂
decemberre	109 ³ / ₈	108 ³ / ₈
májusra	110 ¹ / ₈	110 ¹ / ₈

Tengeri decemberre	68 ³ / ₈	68 ³ / ₈
májusra	68 ¹ / ₄	68 ¹ / ₄

Csikagó.

Buza	decemberre	101 ¹ / ₂	100 ¹ / ₂
májusra		106 ³ / ₈	105 ¹ / ₄
Tengeri decemberre		57 ¹ / ₂	57 ¹ / ₄

New-York, decz. 16. Gyapot New-Yorkban helyben 9.10 (9.10 tegnap), gyapot januárra 8.41 (8.53), gyapot márcziusra 8.49 (8.62), gyapot New-Orleansban helyb. 0.— (8.1¹/₁₆), petroleum stand withe New-Yorkban 8.50 (8.50), petroleum Stand white Filadelfiában 8.45 (8.45), petroleum Refined in Cases 10.90 (10.90), petroleum Credit Balances at Oil City 1.78 (1.78).

Babatündérek.

A gyermekek ünnepe közeledik. A hirnökei már megérkeztek: fenyőfácskák a piacokon, csillogó-villogó dísz a boltablakokban, sok játék, kívánatos csecsebecse, jóízű nyálánság, alma, dió, mézeskalács.

És összeszegtak melegérszű leányok, asszonyok, hogy ők a gyermekvilágot ellátják babákkal. **Now** megszokott, megunt, régi módi babákkal, hanem sokkal szebbekkel. Olyanokkal, amelyek majd meg nem szólalnak — talán mondják is: „papa, mama” — és bizonyos, hogy sirni is tudnak.

De a sok jó tulajdonságuk közt mégis az a legnagyobb, hogy magyar babák. Az egész ruházatuk, a teljes kelengyéjük honi. Mosolygó porcellán-szájuk oktatni látszik a kicsi leánykákat:

— Nézzetek ránk és tölünk tanulatok hazaszeregetet, a honi ipar pártolását. Mondjátok meg a mamátoknak, hogy nektek is csak az olyan ruha kell, csak olyan cipőt huzztok fel, csak az olyan kalapban telik örömetek, amely idehaza készült. És ha majd felnőtök, ti is úgy tegyetek, mint mi: inkább mondjatok le a drágább, a pompásabb öltözékekről s csak olyat vásároljatok, amelynek ára nem megy ki az idegenbe.

Oh, ezek a babatündérek, valóságos missziót végeznek, az „igét” változtatják át „testté”, a sokat hangoztatott programot valósítják meg a gyakorlatban.

Igaza volt annak, aki azt mondta, hogy az iparpártolást kicsiben kell kezdeni. A babatündérek ezt így értelmezik: a kicsinyekkel kezdik a magyar ipar propagálását. Amint a kis leánykák kinőnek a gyermekcipőkből, úgy fogja iparunk is a szűkké vált cipőjét levetni.

A babatündérek ne szorítkozzanak a bábuk kiöltöztetésére. Vegyék gondozásukba az egész babaházatartást is. Mert hát a modern babának szobára, konyhára, vegyeskereskedésre, kocsióra, lóra is szüksége van és hogy mindez rendben legyen, cselédséget se nélkülözhet.

Amint a baba szoknyácskát, csipkés bluzait, tollas kalapjait, topánkáit és áttört harisnyáit — hogy a többi fehérműt ne is említsük — könnyű ujjai honi anyagból varázsolták össze, éppen úgy elérjük még azt is, hogy csak olyan főzőedényt, csak olyan ebédlő-készletet és olyan „élelmiszereket” adnak kacsójukba, ami nem a határon túlról került be.

— Magyar készítmény — kérdi az a világoskék porcellán-szem — biztosít, hogy nem külföldi? Mutassa kérem a szállítólevelet.

És ha nem győződik meg, inkább hozzá se nyúl semmihez, még ha összetörök is, még ha a szegény testük fűrészpör-belsejét kitaposák is.

Ezek a honi babák ma még elszigetelten hirdetik az eszmét. A karácsonyi vásár ragyogó, hivalkodó, pazar sokadalma mind-mind külföldről jött be hozzánk. Minden egyes üveggolyó, mely a karácsonyfát díszíti, minden felhuzható kacska, minden ugribugráló kacsuka pojáca külföldi gyártmány és egy kis része annak a tengernyi pénznek, ami kiárad ilyenkor karácsony és újév idején.

Babatündérek, üdv tünétek! Folytassátok munkátokat mosolyogva, trécselve, játszva; a ti finom ujjaitok között villogó acéltű az a fegyver, amellyel hódító munkát végeztek, az a czérnaszál, amely szeszélyesen izeve told öltést öltéshez, elválaszthatlanul egyesíti nemzeti érdekeink szövődékét és azok a babák, amelyek ma még csak kiállítási tárgyak, életre kelve, nagyra növe, megsokasodva, ellenállhatlanul ki fogják vivni a magyar ipart.

Szép babatündérek, hála tünétek!

Nagy bányaszerencsétlenség Resicván.

— Gyilkolt a bányalég. —

— Saját tudósítónk telefonjelentése. —

Budapest, december 16.

Lenn, a föld fekete gyomrában újra emberáldozata lett annak a küzdelemnek, amelyet az ember folytat a mélyben rejlő anyagokért. Resicván, az osztrák-magyar államvasutak társaság kőszénbánya-telepén lévő Almássy-aknában fölrobbant a bányalég és megölt tizenhárom munkást.

A hegyek közé szorult apró bányászfalukra Karácsony előtt ráborul a gyász. Tizenhárom holttestet fognak fölraotalozni és hat ravatalnál síró feleség és apró gyermekek fognak jajveszkelni nagy fájdalomban. Nagy, néma menet fog megindulni a havas temető felé és a templom harangja, amely nemsokára a béke és szeretet ünnepére fogja az Ur házába szólítani a hívőket, gyászra kondul. Akik pedig itt maradtak, azok újra imádkozva szállnak le a mélybe, hogy tovább feitsék a fekete gyémántot és kockára tegyék egészségüket, életüket. A vizsgálat kideríti majd, hogy ez, vagy amaz az előre nem látható véletlen okozta a katasztrófát és minden úgy marad, ahogy volt.

A resiczai bányatelepen nem ez az első szerencsétlenség. Körülbelül tizenkét év előtt a dományi Széchenyi-aknában fölrobbant a bányalég és megölt harmincznégy bányászt. Most is háromszáz munkás élete forgott veszedelemben csak az újabb eszközölt biztonsági eszközöknek köszönhető, hogy a tegnapi katasztrófa nem lett egyike a legnagyobb arányúknak.

A mai robbanás hajnalban, három óra táján történt. A Domány község mellett végighúzódó hatalmas aknába háromszáz munkás ereszkedett le. Ötvennel többen voltak a rendes létszámmal, mert a karácsonyi ünnepek előtt be akarták fejezni az oldalakna kimerítését. Körülbelül három óráig zavartalanul dolgoztak a munkások, amikor Drizonyai Elek előmunkás hirtelen erős nyomást érzett a déli akna felől. Nyomban megadta a vészjelet, de már késő volt. Hatalmas dörej reszkettette meg a levegőt és a következő pillanatban a bányalég óriási erővel végigzugott az aknában. Tizenhárom bányász azonnal meghalt, hat súlyosan megsebesült.

Nyomban a robbanás után megérkeztek a bányakapitányság hivatalnokai, akik időközben már a mentőcsapatot is értesítették a szerencsétlenségről.

Tizenhatan szálltak le a mélységbe a mentők közül s míg a fentlevők szívszorogva várakoztak a bejáratnál, addig a bátor csapat hozzáfogott a mentési munkához. Az aknafordulónál tíz ember feküdt holtan, egymásra borulva, némelyiknek még kezében volt a csákány s az égő Davys-lámpa. A belső folyosón még öt emberre bukkantak. Ezek közül is halott volt már kettő.

A tizenhárom halottat hozták legelőször napvilágra, ezután következett a két súlyosan sebesült bányász kimentése, majd a többi sértetlenül maradt emberek megmentésére került a sor.

A bányaszerencsétlenség ügyében a hatóság közreműködésével széleskörű vizsgálat indult meg. Jelen van a bányahatóság képviselője és Horváthy László ügyvezető, aki tisztét tegnap vette át a más bányába áthelyezett Weber Kálmántól. Weisz udvari tanácsos igazgatót tévritilag hívták le Budapestről. A vizsgálat megállapította, hogy a szerencsétlenség mára virrado éjjel, negyed három óra tájban történt bányalégrobbanás következtében az Almási-aknában, a nyolczadik szintben. A szomszédos szint munkásai akként menekülhettek meg, hogy azokat a színeket, a veszedelemre való tekintettel, külön légvezetékekkel látták el, miáltal a mérges gázok a bányának többi részzeit nem érintették.

Az áldozatok közül eddig a következőknek a személyazonosságát állapították meg: Thum Melcher (morva származású), Grecsán Béla, Polónyi Mihály és Piekni István. A töb-

biket még eddig nem ismerték fel, mert iszonyatosan össze vannak roncsolódva. A resiczai bányatársaság kijelentette, hogy a szerencsétlenül járt családok bányászok hátramaradtairól gondoskodik.

Resiczabányára a nap folyamán megérkezett Wahlnér miniszteri tanácsos, a pénzügyminisztérium bányaművek osztályának vezetője is, hogy a bányaszerencsétlenséget megvizsgálja.

UJDONSÁGOK.

Karácsony a vidéken.

Irta: Dr. Falk Zsigmond.

— Lajoskám, édesem, aranyom, maradj veszteg. Várj türelemmel, hisz látod, mamuka nem tehet semmit apuka nélkül, mert beteg, mert gyenge, mert kimerült a sok munkától.

— Nénikém mindig csak biztat. Reggel óta jövendöl nagyszerű örömet és most, mikor besötétedett, már nem hiszem, hogy apuka haza találhat. Szegény mamuska pedig ágyban fekszik és sopánkodik.

— Lajoskám, édesem, légy nyugodt, ahogyan okos fiúhoz illik. Rövidesen jóra fordul az események sora. A hófúvástól ellepett uton látom már jönni az apukát, aki hozza a Jézuska ajándékait, a sok gyertyával fényeskedő fenyőfácskát és a különféle kedves meglepetéseket.

A falu végén egyedül álló barátságos kis házikóban így készülnek karácsony szent estéjét megünnepelni. A gazda kora reggel azzal hagyta el otthonát, hogy idejében haza jön és hozza magával, ami kell az est formás megünnepéhez. Lesz sok szép apróság a Lajoskának és gondoskodik majd az anyjukról és nénikéről is. Csak aztán vigyázzon magára az asszony, hogy valami baj ne érje.

Vigyáztak ugyan az asszonyok, de azért mire a gazda betette a lábát, még is csak nagy sürgés-forgás volt a lakásban. Lajoskát elzárták külön és óvatosan járt a nénike, mert vendég volt érkezében. Nem tartott sokáig. A vidéki karácsony egyszerűségét, igénytelenségét vidámmá változtatossá tette egy rendkívüli esemény. Megjött a házikónak a saját külön kis Jézuskája, megszületett a várva-várt gyermek. De leányt akartak és megint fiut küldött a Mindenható.

— Sebai, — mondta az apa, — így karácsony estén helyesebb a fiugyermek. Fődolgoz, hogy simán ment a dolog és az asszonyka megmaradt jó egészségben.

— Apuka, apuka kérem, jöjjön hamar, — kiáltotta a Lajoska — közelednek a betlehemesek.

— Jól van édes fiacskám, csak hadd jöjjenek. Elkéstek ugyan, mert hozzánk, ide ki a falu végére, legutoljára jönnek, de azért szívesen látjuk.

Lajoska kitérte az ajtót és bejött az angyal hosszú fehér ingben, magas süveggel a fején, hogy letegye a Betlehemet az asztalra. Csakhogy itt elkésett vele alaposan. Ennek a háznak küldött a jó Isten élő, sipító kis Betlehemet és így nem volt szükség a csináltat elhelyezni. Az alkalmoszerű diszbe öltözött pásztorok, illetve juhászok — Peti, Lucskos és a vén Tádé — az egyik szürben, nagy bajusszal és csörgős bottal, a másik bundával és nagy szakállal — elénekelték a kedves, sokszor halott, de mindenkor szívesen hallgatott karácsonyi versecskéket imígyen:

Vedd fel pajtás a bundát,
Fogjunk göndör báránycát,
Vigyük az anyjának,
Süssé meg a fiának,
Te meg hozzá lisztecskét,
Süssünk hozzá pépecskét,
Én meg viszek trombitát,
Fujjunk neki szép nótát.

Azután a pásztorok elmondták a gyermek Jézus születésének históriáját és hogy a betlehemi Megváltónak összes javaikat odaadják. Végül lefeküdtek és alvást színeltek. Az angyal pedig megszólalt:

Mennyből az angyal lejött hozzátok,
Hogy Betlehembe sietve menvén, lássátok.

Istennek fia, aki született Jászolban,
Ő leszen néktek üdvözítőtok valóban.

Ennek elhangzása után az alvó pásztorok felugrottak és elmondták, hogy megálmodták, miszerint az Isten fia elárasztotta ajándékokkal és utána karban a következő verseket énekelték:

Pásztorok keljünk fel,
Hamar induljunk el,
Betlehem városába
Rongyos istállócskába,
Siessünk, ne késünk,
Hogy még ezen éjjel ottan lehessünk.
S mi urunknak tiszteletet tehessünk.

Angyalok hirdeték,
Messiás születék,
Itt van jele fényének,
Helye születésének,
Pajtában, pólyában,
Be vagyon ő takarva posztócskába,
Al dott gyermek szenved már kis korában.

És amikor a ház gazdája elhalmozta ajándékokkal, imígyen bucsuztak:

Isten áldja meg e háznak gazdáját,
Töltse meg az Isten a csűrét és kamráját

A betlehemesek távozásával ott az anyjuk ágya mellett meggyújtották a kis karácsonyfát és feltálaták az izletes karácsonyesti vacsorát, amely vidéki szokás szerint kevés különbséggel valamennyi háznál ugyanaz: disznóhus káposztával, (ilyenkor karácsony táján tartják ugyanis a disznótort), tyukhus kásával és mákos metélt. De mivel az anyjuk feküdt, vendéget nem hívtak és így elmaradt a kártyázás dióra vagy mandulára, éjjelig.

A gazda elbucszott feleségétől, hogy az nyugodhassék; maga pedig elment a paphoz bejelenteni az ő kis Jézuskájának — Gyurkára fog kereszteltetni — az eljövételét. Az intelligencia együtt volt a papnál és nem eresztette már haza a kedves János gazdát. Éjjelkor azután az egész tanya népe felkerekedett és elmentek éjjeli misére, csak az örök maradtak otthon.

A lányos házaknál pedig a miséről hazatérve, vig danák mellett folyt az ólomöntés, kivilágos-kivirradtig és persze ki-ki a különböző ólomformákból a jövő alakulását a legelőnyösebben magyarázza.

Igy mulatnak a karácsony estén a nyugodt vidékiek. A fővárosban a karácsonyest sem tartotta már meg patriarkális, családiasan meleg jellegzetességét.

Lakóhelyváltoztatás esetén arra kerjük tisztelt előfizetőinket, hogy új címüket idejekorán közöljék velünk. Minden erre vonatkozó bejelentéshez szüksége van a kiadóhivatalnak egy czimszalagra, esetleg a régi lakóhely megjelölésére.

NAPIREND. Naptár. Csütörtök, december 17. — Róm. kat.: Lázár pk. — Prot.: Lázár. — Görög-orosz: decz. 4. Borb. sz. vt. — Zsidó: Kiszlev 23. — A nap két reggel 7 óra 44 perczkor, nyugszik délután 4 óra 8 perczkor. — A hold két éjjel 12 óra 45 perczkor, nyugszik délután 1 óra 6 perczkor.

A miniszterelnök fogad délután 4 órakor. — Az igazságügyminiszter fogad déli 12 órakor. — A pénzügyi államtitkár fogad 12—2 óráig. — A közoktatási államtitkár fogad 12—2 óráig.

A Képzőművészeti Társulat téli nemzetközi kiállítása nyitva 9—1-ig. Belépő-díj 1 kor. — Modern festők kiállítása a Könyves Kálmánnál Nagymező-utczai 37—39. Nyitva egész nap. Belépő díj nincs. — Az Uránia Kigytörti szalonjában a Műhely-kiállítás nyitva 9—1-ig. Belépő díj 20 fillér. A tárlat nyitva. — A Nemzeti Szalon karácsonyi kiállítása nyitva 9—6-ig. Belépő díj 1 korona. — Az Iparművészeti Múzeum kiállítása és a karácsonyi vásár nyitva 9—6-ig. Belépő díj 1 korona. — Karácsonyi kiállítás az Uj művészeti szalonban (Kecskeméti-utczai 3.) nyitva 9—1-ig. Belépő díj nincs. — Rembrandt-kiállítás a Szépművészeti Múzeumban nyitva 9—2-ig. Belépődíj nincs. — A Nemzeti Múzeum alattára nyitva 9—12 óráig. — A Szépművészeti Múzeum nyitva. — A Mezőgazdasági Múzeum nyitva. — A Néprajzi Múzeum zárva. — A Fővárosi Múzeum zárva. — A Történelmi Képcsarnok nyitva. — A földtani intézet muzeuma nyitva. — A Közlekedési Múzeum zárva. — A Széchenyi-Múzeum nyitva. — Az aquineumi múzeum nyitva egész nap. — A Technológiai Iparmúzeum nyitva 9—1-ig. — Az országos levéltár oklevél-kiállítás nyitva d. e. 9—1-ig. — A Ráth György múzeum nyitva. — Az Erzsébet-Múzeum nyitva. — A Nemzeti múzeum könyvtára nyitva. — Az Akadémia könyvtára nyitva. — Az Egyetemi könyvtár nyitva. — A fővárosi könyvtár nyitva. — A Kereskedelmi Múzeum könyvtára nyitva 9—12-ig, a téli hóna-

pok alatti novemberből február végéig kedden és pénteken 6—8-ig. — A pedagógiai könyvtár nyitva. — A többi múzeumok és nyilvános könyvtárak zárva.

— **Személyi hír.** Frigyes főherceg ma leányának, Hohenlohe-Schillingfürst Gottfriedné hercegnő látogatására Sopronba érkezett.

— **A trónörökös Pusztaszeren.** Adtunk hírt arról, hogy Ferencz Ferdinánd trónörökös Pallavicini ögrófnak kifejezte afölött való örömét, hogy mily jól érezte magát a pusztaszeri vadászatok alatt. Most a trónörökös pusztaszeri tartózkodásáról s Pallavicininek tett nyilatkozatáról az alábbi részletes tudósítás érkezik:

A vadászat megkezdése előtt bemutatták a trónörökösnek Balrasz Gusztáv központi írszágkormányzót, Novák József pusztaszeri írszágkormányzót, Wolf uradalmi főigazgatót, Zsák főerdészt, Szojka Kálmán gazdatisztet, Piti István sövényházi jegyzőt, míg Gyárfás Géza dorozsmai főszolgabíró és Stolczenberg csendőrfőhadnagyot, akik nagy munkát végeztek a csend és rend biztosítása körül, már a kisteleki vasuti állomáson mutatták be. A trónörökös mindegyikkel váltott néhány szives szót, legtöbbször magyarul s magyarul mondta már a vasuti állomáson is a főszolgabíró üdvözlésére:

— Örömmel jöttem e szép alföldi tájakra. De ugyancsak nagy köd van!

A vadászat csakugyan nagy ködben indult meg csak lassan tisztult a levegő. Mindamellett csak úgy hullott a sok nyul, fácán és fogoly. A trónörökös ismét pompás vadásznak bizonyult. Ritkán hibázta el a célt. Amellett igazán fáradhatatlan. Reggel kilencz órától délután négyig csak egyszerült le pár percze reggelizni, akkor is megzavarták a fotografusok, akiknek nagy megadással állott a gépjük elé. Teck herceg utána ment az egyik fotografusnak s titokban rendelt nála száz darab levelezőlapot, hogy meglepje vele a trónörökösöt. A képek mára már el is készültek s még Pusztaszerről fogják őket szétküldeni. A rövid reggeli után tovább vadászott a trónörökös, mulatva a hajtók és vadászok tréfián, folyton magyarul beszélgetve velük. Fáradhatatlanul rőtta az erdei utakat, a Mária-képek előtt megemelve kalapját. Vidámnak, jó kedvűnek és közvetlennek mutatkozott az emberekkel való érintkezésben. Végül pedig ezt mondotta a házigazda fiának, Alfons ögrófnak:

— Már régen nem szórakoztam így vadászaton. Ilyen kedvemre való vadászterületet nem találtam sehol. Nem hittem volna, hogy ilyen kellemes szórakozásban lesz részem.

Este Urbán Lajos szegedi cigány bandája muzsikált s a trónörökösnek különösen a régi nóták tetszettek nagyon. Kedden folytatták a vadászatot Sövényházán és Ujmajornál özkekre, reggel negyedtíz órától délután négy óráig, időközben a trónörökös megint csak rövidke pihenőt tartott. A társaságban ezután ott volt: Cicatricis csogránmegyei alispán is.

A trónörökös a vadászatok után ma délután hat órakor elutazott Kistelekről. A trónörökös elutazása előtt hálaalkodva köszönte meg Pallavicini Sándor ögrófnak a sok örömet, amelyben a pusztaszeri vadászatok alatt része volt és kijelentette, hogy sohasem felejtí el e napokat. A vadásztársaság többi tagjai továbbra is együtt maradtak s ma este Sándorfalván lakomára gyűltek össze. Lichtenstein herceg és neje családi gyászuk miatt elváltak a társaságtól és délután három órakor elutaztak.

— **József főherceg udvara.** József főherceg gyermekei, József Ferencz és László főhercegek mellé, ma vonult be az ujonnan kinevezett nevelésvezető, Kratochwill Károly honvédszázados. A főhercegi neveléséghen marad ezenkívül továbbra is Krippel Mária, Zsófia főhercegnő nevelőnője és a két kis főherceg mellett dr. Teller Antal.

— **Murawjev halála.** Még mindig sokféle hír kering Murawjev orosz nagykövet halálának titkatos körülményeiről. A rendőrség hitelesen megállapította, hogy halála pillanatában Serre párisi hírneves divatárusnő látogatta meg Mrawjevet a Splendid fogadóban. Ez a hölgy diplomáciai körökben előkelő ismeretségekkel dicsekedhetik. Az orosz nagykövet hirtelen elájult és néhány perc múlva meghalt. A hölgy sietve eltávozott a Splendid fogadóból.

— **Augusztai királyi hercegnő és a mentők.** A Mentő-Egyesület igazgatóságát József királyi herceg udvarmesterei hivatala ma arról értesítette, hogy Augusztai hercegnő asszony a Mentők Napján részt fog venni a gyűjtésben. A hercegnő asszony megergezte, hogy az ő saját kezével írott szálló mondást az egyesület a gyűjtés napján használhassa. A kedves szívreható mondás így szól:

A mentőknek adott minden fillérrel embértársunk kiömlő vére egy cseppjét mentjük meg. Adakozzunk tehát a Mentők Napján és alkossunk számunkra egy új közmondást: Jó tettért jót vár!

A gyűjtésben való részvételt a fővárosi kávéosk és vendéglősök is bejelentették. A minisztériumok, közhivatalok és bíróságok hivatalból köröztetik a mentők gyűjtő-iveit. A mentőknek megígérte a fővárosban állomásozó ezredek tisztikara is, hogy résztvesz a gyűjtésben, a tisztai kaszinó szilveszteri multságán pedig perselyekben fognak gyűjteni a Mentő-Egyesület javára. A mozgalomhoz a házfelügyelők testülete is csatlakozott.

A „Mentők Napja“ különben — mint azt a mentők örömmel jelentik — a jelekből ítélve, nagy sikerűnek ígérkezik. A fővárosi kávéosk és vendéglősök ez évben is társulatuk utján jelentették be a gyűjtésben való részvételt. Az összes minisztériumok, közhivatalok és bíróságok hivatalból köröztetik a mentők gyűjtőívét. A főváros egyik legnagyobb szervezete, a házfelügyelők testülete példátlan lelkesedéssel fáradozik a humánus cél érdekében és egyre-másra jelentkeznek gyűjtőívekért. Hogy milyen nagy mértékben szerezték meg derék mentőink a közbeesülést, legékebben bizonyítja az a körülmény, hogy a fővárosban állomásozó összes ezredek tisztikara bejelentette a mozgalomban való részvételt, sőt nemesen érző katonatisztek önként felajánlották, hogy a tisztai kaszinó szilveszteri multságán perselyekben fognak gyűjteni a mentők javára. A budapesti egyetemek és főiskolák ifjusági egyesületeinek elnöksége is ma délután népes értekezletet tartott a mentők napjának ügyében. A gyűlésen Melha Armand elnökölt, aki kifejtette azt a tervet, hogy minő módon lehetne az ifjuságot a mentők javára megindított gyűjtésbe bevonni. A gyűlésen megjelent dr. Kovács Aladár igazgató, aki a gyűjtésre vonatkozólag részletes felvilágosításokkal szolgált és hálás szavakban mondott köszönetet az ifjuságnak, hogy ilyen lelkesedéssel akarja kivenni a maga részét ebből az igazán áldásos akcióból. Az elnöki gyűlés egyhangulag elhatározta, hogy a mentők napján minden rendelkezésre álló erővel közreműködnek a mentők gyűjtésének előmozdítása érdekében. Kimondták továbbá azt is, hogy az ifjusághoz felhívást intéznek.

— **Az aradi vesztőhely megváltása.** A kaszai diákkongresszus tudvalevőleg elhatározta, hogy az aradi vesztőhely megváltására széleskörű ifjusági mozgalmat indít. A hazafias gondolat megvalósításával az országos diákszövetséget bizták meg, amely ez ügyben ma egyetemi ifjusági elnöki értekezletet hívott egybe. A gyűlésen megjelent Barabás Béla országgyűlési képviselő is, aki előadta, hogy minő stádiumban van jelenleg a megváltás kérdése. Bemutatta azt a szerződést, amelyet a vesztőhely mostani tulajdonosnőjével kötött és amely szerint 1909. június 30-ig kötelezi magát a tulajdonosnő átengedni a vesztőhely földjét, holdanként 1500 koronáért. Egyben meleg szavakkal üdvözölte az ifjuságot, mely e hazafias mozgalmat megindította. A gyűlés további folyamán megbeszéltek a részleteket, miként gyűjtsék össze a megváltásra szükséges összeget. Kimondták, hogy bizottságot alakítanak, amely állandóan napirenden tartja azt a kérdést és elhatározta, hogy minden ünnepi összejövetel alkalmából gyűjtést rendeznek a megváltás javára. Az akció védnökeiül a kultuskormány vezető hivatalnokait és a politikai pártok vezérembereit kérik fel.

— **Előadás az Operában az alkoholelleses mozgalom céljaira.** Az Általános Közjótékonyági Egyesület választmányánál Szokolay Kornélné bejelentette, hogy felkérésére Mészáros Imre, a m. kir. Opera igazgatója megígérte, hogy az egyesület alkoholelleses bizottságának céljaira egy előadást fog tartani az Operaházban, amit az elnök és a választmány élénk tetszéssel fogadott.

— **Elmaradó kihallgatás.** Darányi Ignác földmivélségi miniszter pénteken, e hó 16-án, más-nemű hivatalos elfoglaltsága miatt általános kihallgatást nem tart.

— **A Józsefvárosi Kaszinó Kétly Károlynál.** A Józsefvárosi Kaszinó népes küldöttsége tisztelgett ma délután Kétly Károly egyetemi tanárnál, a Kaszinó elnökénél, Nagy Dezső országgyűlési képviselő és dr. Gonda Dezső törvényhatósági tag vezetésével. Nagy Dezső országgyűlési képviselő a Kaszinó tagjai nevében üdvözölte Kétly Károly egyetemi tanárt, a Szent István-rend kiskeresztjével történt kitüntetésé alkalmából. Kétly Károly meghatottan mondott köszönetet az üdvözlésért. A Józsefvárosi Kaszinó Kétly tiszteletére rendezett lakomáját nem szombaton este, hanem hétfőn, e hó 21-én este nyolcz órakor tartja meg a Kaszinó helyiségében.

— **Mohamed sirja.** Nyugati embernek bizonyára nincs fogalma arról a mélyen járó, rettenetes izgalomról, mely a mohamedán vallásukat elfogja arra a hirre, hogy Mohamed proféta sirját veszedelem fenyegeti. Pedig ilyen hírek járnak szájról-szájra a mohamedán lakosság közt. Mekkából érkező hírek szerint a proféta sirja (kaaba) veszedelemben van, sőt állítólag az elcsapott mekkai emlí hívei el is pusztították. A belügyminisztérium a mekkai és medinai zavargásokról szóló híreket alaptalanoknak mondja. Csak elővigyázatból küldenek két zászlóalj Medinába. Egy másik verző szerint két zászlóalj fog Medinából Mekkába menni. Tegnap két ágyunaszád indult el a Vörös-tengerre.

— **Kép-aukció a hírlapírók javára.** Nevezetes művészi esemény készül a Könyves Kálmán műkiadó részvénytársaság Nagymező-utcai szalonjaiban. Amint már jeleztük, a Könyves Kálmán kezdeményezésére e hét végén legkiválóbb festőművészeink nagy kép-aukciót rendeznek. A képárverés ötlete abból a jó szándékból pattant ki, hogy a főváros legelsőrangú és legkedveltebb művésznőinek közreműködésével rendezendő képárverés a Hírlapírók Nyugdíjintézetének tőkét gyarapítsa. Most azután eleven sürgős-forgás, lázas készülődés, tenger sok munka és igyekezet előzi meg a műárverés céljaira kiállított ragyogó szép tárlat berendezését. A művészi ötlet, amely jótékony szándéka mellett a közönség életet teremt a közönség és a festőművészek között, már is olyan versenyre serkentette a résztvevő festőket, hogy ötszáznál több festmény nyílt elragadó panorámát a Könyves Kálmán elegáns szalonjaiban. A képszerzésnek ez a páratlan alkalma pénteken nyílik meg, amikor elsőnek Góthné Kertész Ella, Harmath Hedvig, Ötvös Gitta és Paulay Erzi vezetik a képaukciót. A festőművészek a jótékony célra való tekintettel abban is versenyeztek, hogy minél kisebb legyen a kikiáltási ár és a közönség úgy szólván anyagi áldozat nélkül szerezhesse meg azt a képet, amely tetszését megnyeri. A képaukció kedves és hangulatos aktusa, mint látványosság is méltó arra, hogy a közönség minél nagyobb számban keresse fel. A művésznők közreműködése csak bohém közvetlenséget ad a festők ötletének, amely ment minden kapacitálástól, vagy pumpolásától. A más természetű jótékony vásároknak ez a veszedelme a Könyves Kálmán képaukciójánál egyáltalán nem fenyeget. A művésznőknek a licitációnál nincs is egyéb szerepük, mint az, hogy a legtöbbet ígérőknek odaitéliék az egyes képeket, no meg, hogy kedves, hódító egyéniségükkel bájossá tegyék ezt a vig licitációt. Ez az alkalom és ez a látvány bizonyosan nagy közönséget fog vonzani az ötnapos képaukcióhoz. Az árverésre kiállított műveket már egész napon át díjtalanul megtekintheti a közönség. A festményeket még a kikiáltási áron alul is el fogják adni, hogy minél nagyobb összeg gyarapítsa a Hírlapírók Nyugdíjintézetét.

— **Egy megfertőzött nagyváros.** Ugyancsak nagy az ijedelem most Pétervárott. A kormány a nagyszámban előforduló fertőző betegségekre való tekintetből megbizta Sebolotny és Lewin professzorokat, hogy vizsgálják meg bakteriológiai szempontból az összes pétervári vízműveket. A vizsgálat azzal a meglepő eredménnyel végződött, hogy az egész vízvezeték-hálózat vize kolerabacillusokkal van fertőzve.

— **Vasúti szerencsétlenségek.** Mult éjjel éjfélkor Gosszenzász és Selleberg között vasúti szerencsétlenség történt, amelynek két emberélet esett áldozatul. Egy tehervonat, amely két lokomotívól és huszonöt kocsi-ból volt összeállítva, menet közben ketté szakadt s hátulsó része a rendkívül lejtős úton beleszaladt a vonatok rendes sebességgel menő elejébe. Az egész vonat, a lokomotív és egy vagon kivételével kizökkent a sínekből, a lokomotív vezető és a vonatvezető leestek a vonatról és mind a ketten meghaltak, két másik vonatvezető veszedelmes sérülést szenvedett. A szerencsétlenség által okozott kár igen nagy. — **Limogesből táviratozzák:** Tegnap este Estivauban — Limoge és Brive között — egy kapcsolóeszköz törése következtében vasutösszeütközés keletkezett. Briveből jelentik még: Egy meredek lejtőn több vasúti kocsi elszabadult és Estivauban pályaudvarától három kilométernyire lévő alagútban összeütközött egy személyvonattal, aminek következtében az alagútban husz kocsi meggyuladt. A mozdony, amelyről a tűz a többi kocsi-ra átsapott, elzárja az alagút bejáratát, úgy, hogy a mentési munkálatok a legnagyobb nehézségekbe ütköznek. Az áldozatok legnagyobb része földmunkás, akik a brivei pályaudvarban voltak foglalkoztatva. A szerencsétlenség színhelyére segélyvonatokat küldtek. Tizen szörnyethaltak, tizenötön megsebesültek.

— **Halálos ítéletek.** November 14-től december 14-ig Oroszországban 210 halálos ítéletet hoztak és nyolcvankét halálos ítéletet hajtottak végre. Október 14-től november 14-ig a halálos ítéletek száma százhetvennyolc volt és ötvenhárom elítélteket végeztek ki.

— **Iskolaünnep.** Felkérték a következő sorok közlésére: Az „Egyetértés” e hó 13-iki számában megjelent híre vonatkozólag kérem közölni, hogy az e hó 5-én szegény tanulóink felruházására rendezett gyermekelőadásunk estéjén, lehetett zavar a Transylvánia-szállodában, de annak zaja sem hallatszott a nagyterem melletti öltözőkben védve levő gyermekszeregig. Együtt voltak ott szereplő kis növendékeink: magyarok, románok, szászok, mert a nemzetiségi szülők is szíves-örömmel engedték most és mindenkor leánykák részvételét a nemes cél érdekében az állami elemi és polgári leányiskolák előadásain, hiszen az iskolában is testvéries egyetértésben élnek és neveltetnek. Téves állítás, hogy a szállodában gyilkosság történt, vagy a gyermekek nyugalmát bármilyen megzavarta volna. Együtt voltunk ott a felügyeletnél mindannyian az állami elemi és polgári leányiskolák tanítóin, sőt önként segédkeztek akkor nekünk a jelmezes kis szereplők öltöztetésénél előkelő urak és nők is. Szóval, a legszebb rendben lefolyt előadást érthetetlen módon tüntette fel valaki a valóságtól eltérő színben. Szászváros, 1908. december hó 15. Simon Ferencné, igazgató.

— **Magyar tanár előadása külföldön.** A Müncheni Közgazdasági Társaság, dr. Walther Lotz-nak, a müncheni egyetemen a nemzetgazdaságtan nyilvános rendes tanárának javaslatára meghívta dr. Kreutzer Lipótot, a kolozsvári kereskedelmi akadémia tanárát, hogy Magyarország és Ausztria közgazdasági viszonyáról a Társaságban előadást tartson. Az előadást január hó első felében fogja dr. Kreutzer Münchenben megtartani.

— **Nyomaveszett ügyvédjelölt.** A főkapitányságon bejelentették, hogy Szél Leó ügyvédjelölt eltűnt a Dohány-utca 67. száma alatt levő albérleti lakásáról. A magas, erőstermetű, kerek, barnaarcú fiatalember huszonkét esztendő és ismertetőjele, hogy a szemével folyton pislog. Szürke ruha és zöldes felöltő volt rajta távozásakor.

— **Verekedő cigányok.** Ma két cigány-karaván a szabadkai városi kórház mellett összeverekedett. A verekedés közben Dimovics Mátyásné leharapta Petrovics Lyubicza alsó-ajkát. Novakovics András vasvillával mellbeszurta, majd egy kalapáccsal fejbeverték, míg Novakovics Pétert vasvillával karján és mellén súlyosan megsebesítették. Novakovics András sebé halálos. A tetteseket Dimovics Mátyás, Dimovics Lukács, Dimovics Sándor, Dimovics József, Dimovics Mátyásné és Petrovics Vászó személyében letartóztatták.

— **A Steinheil-ügy.** Egyre sürűsödő homályánál fogva a Steinheil-ügy már kezd veszteni érdekességéből. Annyi bizonyos, hogy Steinheilné bűnrészességét eddig nem tudták bebizonyítani. A legújabb hír az, hogy Lefevre tegnap a „Matin” felhívására kijelentette, hogy a gyilkosságot követő reggelen a rendőrbiztos hívására a Steinheil-villába ment és ott Steinheilné megvizsgálta. Az ő vallomása hátrányos Steinheilnére nézve. Dr. Lefevre azt állítja, hogy Steinheilné testén erőszaknak a legcsekélyebb látható nyomát sem fedezte föl. Meg volt ugyan kötözve, de a kötéllel való fojtogatás nyomai csak igen gyengén látszóttak. Csak bőrhorzsolások és a bőrfelület bevágásai voltak észlelhetők, de véraláfutásnak, ami erősebb fojtogatással együtt jár, nyoma sem volt. Lehetetlennek tartja az orvos azt a körülményt is, hogy a meggyilkolt Steinheil egyetlen ember kötözte volna meg. Erre vonatkozólag a következő kijelentést tette:

— Az áldozat karjain véraláfutásokat észleltünk, amelyek minden valószínűség szerint erőteljes kéz nyomásának következményei voltak. A gége oly vehemensen volt összeszorítva, hogy teljesen összeroncsolódott. Kétség sem fér ahhoz, hogy az egyik gyilkos a karjainál fogva leszorította a festőt, míg a másik ugyanakkor megkötözte és megfojtotta.

Andró vizsgálóbíró tegnap Collard szolgát először hallgatta ki tanuként. Vallomásai Steinheilnére igen terhelőek és a lapok szerint újabb bizonyítékait képezik annak, hogy Steinheilné a büntényt alaposan előkészítette és hogy meg volt kötözve, az csupán megtévesztésre szánt eszköz volt.

— **A kultuszminiszter és a bizonyítványhamisítások.** A bizonyítványhamisítások dolgába végre bele-szólt a kultuszminiszter is. A panamak szellőztetése során ugyanis kiderült, hogy a vizsgáztató-intézetek, igazgatók, tanfelügyelőségi alkalmazottak derűborúra kijátszották a minisztériumnak a magánvizsgálatokra vonatkozó rendeleteit. Hogy ez a jövőben meg ne történhessen, a kultuszminiszter most terjedelmes rendeletet intézett a tanfelügyelőkhez, amelyben részletesen felsorolja a magánvizsgálatok alkalmazásával követendő eljárást. A vizsgálatok engedélyezése, megtartása, ellenőrzése, a pénzek kezelése, a bizonyítványok, okiratok szigorú megvizsgálása kizárólag a tanfelügyelő dolga. Tömeges vizsgálatok engedélyezése tilos. Évenként egy-egy intézet csak kétszer tarthat magánvizsgálatot. Négy polgári osztályból egyszerre magánvizsgát senki se tehet. A tanfelügyelő kötelessége, hogy az erkölcsi, illetőségi bizonyítványokat a rendelet értelmében a legszigorúbban ellenőrizze. Magánintézeteknél elnöki funkciót az illető tantestület tagjai nem teljesíthetnek. Újabb visszaélések esetén a miniszter az illető intézetektől a magánvizsgálatok jogát megvonja. A rendelet, amely bár eikésetten, de végre napvilágot látott, már a decemberben tartandó magánvizsgálatokra is érvényes.

— **Diákzavargás Lembergben.** Lembergben mult éjjel ötven lengyel diák be akart nyomulni a haladópart diákok gyűlésére, ami azonban nem sikerült nekik, mire lármázva és énekelve vonultak el abból a czéltől, hogy a tartományi marsall és a helytartó palotái előtt tüntessenek. A rendőrség azonban szétkergette őket.

— **Eladó császári kastélyok.** Csak a minap szó-láltak föl Németországban az indignáció hangján a német császár költséges életmódja miatt. Ennek mintegy czáfolatául most a „Rhein-Westph. Ztg.” azt írja, hogy Vilmos császár több kastélyát el akarja adni, hogy az így befolyó összeget művészei czélokra fordíthassa. Ezt egy berlini könyvnyomtatás megerősíti. A kastélyokat azért adják el, mert czéljuknak nem felelnek meg. A „Düsseldorfer Ztg.” értesülése szerint a Dernath-kastélyért, a hozzá tartozó parkkal együtt 6 és fél millió márkát, a düsseldorfi Jägerhof-kastélyért négy millió márkát kérnek. Dernath-kastély iránt egy nagyiparos érdeklődik, Jägerhof-kastélyra még nem akadt vevő. A Köln közelében levő Brühl-kastélyt nem fogják eladni.

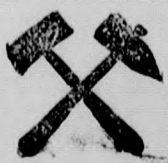
— **A munkásgimnáziumok és a vidéki előadások.** Molnár Viktor kultuszminiszteri államtitkár érdeme, hogy észrevette az égető szükségességet, mely olyan intézménynek mutatkozik, melyekben a hazai kis- és középipar fiatal munkásai — körülbelül hatvanezren — középiskolai irányban tovább képezhetik magukat. Ennek a kulturrezélnek aligha lehetett volna jobban megfelelni, mint a munkásgimnáziummal, melyért az Uránia magyar tudományos egyesület fejt ki lelkes akcióit. Ezzel az intézménnyel, mely eddig ötvenhat helyen alakult meg, az egyesület bizonyos kapcsolatot akar létesíteni az alsó és felsőfokú iparoktatás közt, ami eddig hiányzott. Eddig a kenyérkereső pályára kényszerült ifjak hiába járták ki az alsófokú kereskedelmi, vagy ipariskola harmadik osztályát, a felső kereskedelmi, vagy ipariskolába nem vették fel őket, miért is a művelődésnek és ezzel együtt a társadalmi emelkedésnek utjai örökre zárva maradtak előttük. A munkásgimnáziumok segíteni fognak ezen a bajon, mert előkészítik a polgári iskola negyedik osztályából való vizsgálatra. A tanítást nagyon egyszerűvé és könnyűvé teszi a szemléltető oktatás eszközeinek alkalmazása; a munkásgimnáziumokban ugyanis 12 középső tárgyat 144 órában (tehát a téli hat hónap minden köznapján) képzés kisérétében adnak elő, az előadások teljes szövegét magában foglaló nyomtatott füzeteket pedig a hallgatók közt kiosztják. Oly újítások ezek, amelyeket együttesen eddig egyetlen szabadtanítással foglalkozó intézmény sem alkalmaztatott, még kivételképpen sem, annál kevésbbé oly rendszeres módon, mint az Uránia tette, mely a tanítás tervéhez kiválasztott tantárgyakat mind átratta és fejzetenként a megfelelő vetítőképekkel főszerelte. Munkásaink számára ez látszik a tanítás egyedüli biztos módjának. A vetített képek folyton megújuló vonzerőt gyakorolnak rájuk, a füzetek pedig pótolják a jegyzeteket és lehetővé teszik az otthon való komoly tanulást. E két eszköz alkalmazásának köszönhető első sorban a munkásgimnáziumok nagyarányú gyors elterjedése. Legörvendetesebb jelenség, hogy a munkásgimnázium-bizottságok élén mindenütt a társadalom előkelőségei állnak, kik vállvetett buzgalommal használják fel befolyásukat arra, hogy a tanítás költségeit előteremtsék és a jövőre nézve is biztosítsák. Másrészt hálás elismerést érdemelnek a közép- és polgári iskolák, valamint más intézetek tanárai és tanítói, akik a munkásgimnázium nagy jelentőségét belátva, mindenütt a legönzettebbül és a leglelkesebben álltak annak szolgálatába. Több városban a már fennálló szabad liceumok beolvadtak a munkásgimnáziumokba oly módon, hogy vasárnapi előadásait, mint a munkásgimnázium nyilvános előadásait, ennek keretében rendezik s ezekre a nagy közönségen kívül meghívják beirt hallgatóikat is. A munkásgimnáziumok rendes hallgatóinak statisztikája még nem volt teljes pontossággal összeállítható, mert folytonosan újabb jelentkezők kérik felvételüket. Számukra következtetni lehet azonban abból a számadatból, hogy a központ a bizottságoktól jövő megrendelés alapján eddiglé kétezer hatszázötven lecke könyvet küldött szét.

— **Házasságok.** Bunyitay Sándor fővárosi fogalmazó e hó 19-én, szombaton déli egy órakor tartja esküvőjét a Szilágyi Dezső-téri református templomban Szmervein Vilával.

Schwarz Félix leánya, Lily házasságra lépett dr. Vuk Alajos földmivelésügyi minisztériumi segédfogalmazóval.

— **Nászajándékok.** Jegygyűrűk legelőnyösebben Polgár Kálmán műorás ékszerterelőnél, Budapest, VII., Erzsébet-körút 29. I. em. szerezhetők be. Nagy képes album-árjegyzék bérmentve küldetik.

— **Szegény gyermekek felruházása.** A Garay-téri szegénygyermekeket felruházó asztaltársaság tegnap este szép ünnepély keretében negyven gyermeket ruházott fel. Az ünnepélyen megjelent dr. Kiss Ferenc kerületi előjáró is. Benedek Dezső műépítész, Reisz Vilmos és Römer Gábor az egyesület lelkes vezetői intéztek szép beszédeket a gyermekekhez.

Valódi

porosz szalonkőszerszám

és kocszot zsákokban, valamint egész fuvarokban a leggyorsabban és legolcsóbban szállít

Rédei és Társa

közönnagykereskedő
Központi iroda: V., Béla-utca 4.
Telefon 36-83.

— **Adományok a boszniai bakáknak.** Az a felhívás, amelyet a minap intézett a magyar sajtó a közönséghez, hogy a közeledő karácsonyi és újévi ünnepek alkalmával ne feledkezzék meg a déli határra, Boszniába küldött derék bakáinkról, akik ott zord éghajlatban és zord viszonyok közt, távol hazájuktól és szeretteiktől valamennyiünk érdekében teljesítik nehéz katonai kötelességüket, máris szép eredményekre vezettek. A budapesti hadtestparancsnokság az ország minden részéből, a társadalom összes rétegeiből kap pénzt s egyéb szeretetadományokat a boszniai bakák részére. József főherceg nagy adománya mellett ott látjuk főurak, gyárosok, tisztviselők, munkások, intézetek, asztaltársaságok adományait, a férfiaké mellett hölgyekéit és az itthonmaradt katonabajtársak is csatlakoztak hozzájuk. A hadtestparancsnokság ezúton is hálás köszönetmond a boszniai bakák nevében úgy az adakozóknak, mint a magyar sajtónak azért a szeretetért, amelylyel ezt az éppoly hazafias, mint humánus ügyet felkarolták. A hadtestparancsnoksághoz eddig a következő adományok érkeztek:

Pénzadományok: József főherceg 1000 K, báró Czibulka tábornagy, hadtestparancsnok 100 K, özvegy szentiváni Mészáros Károlyné 20 K, Mészmer József 200 K, Halmos Izor 20 K, Becker Károly 16 K, Kohn Albert 20 K, Pesti Hazai Első Takarékpénztár-Egyesület erzsébetvárosi fiúja 6 K, Karcz S-né 5 K, Horváth József (Szombathely) 3 K, Hohenlohe Klodvig herceg (Zsigmondháza) 100 K, Löschnig Pálné 10 K, Sárkány Miksáné (Csetnek) 5 K, dr. Myrdacz Pál vezértörzsorvos 10 K, Steiner Armin és Ferencz fémáru gyár munkásai 6.90 K, Sárközy András (Bana) 2 K, 68. sz. gyalogezred 68 K, Schmidt 46. gyalogezredbeli főhadnagy 5 K, Lujza-gőzmalom 16 K (a 34. gyalogezred 2. zászlóaljának), Jusztó Károly révén egy törökbálinti asztaltársaság 14.40 K, a 9. huszárezred első osztálya (Győr—Szabadhegy) 85 K, Polákovits Mátyás 50 K, Polgári Olvasókör (Torzsa) 26.54 K, Bodányi Ödön (Szombathely) 2 K, Lindmayer Györgyné 10 K, Dicity Lajosné (Szekszárd) 6 K, Kovácsy Sándor 10 K, özv. Taraczkó Tivadarné (Csetnek) 4 K, Zoltán Budapest 10 K, cs. és kir. állomásparancsnokság (Szolnok) 62 K, Oeti Antal vasöntője és gépgyára 50 K, báró Horváthné 5 K, özvegy Molnár Pálné 3 K, Wolfner Gyula és Társa 300 K, Fabisch József 10 K, IV. kerületi előjáróság (Budapest) 10 K, Gfrerer Miklós 100 K, Lányi Matild 34 K, a Pesti Magyar Kereskedelmi Bank tisztviselői 100.70 K (magyar katonák számára), Fejér Ferenc 2 K (a 44. ezred első zászlóaljának), Wein Jakab 10 K, Tillinger Sándor ügyvéd (Palánka) 5 K, Bárdos József 5 K, Beer Béla 5 K, Eger Alfréd és Popper Zsigmond 25 K, dr. Wessely 40 K, Kopranczay József (Pomáz) 1 K, A Nap kiadóhivatala 21.90 K, N. N. 20 K, Szaboretti kisasszony 4 K (a 23. gyalogezred részére), összesen 2500.44 K.

Természetbeni adományok: Zwack J. és társa 500 üveg unikum-likőr és ezer képes-levelezőlap, Petanovits József 100 kg. szalonna, Sáfrány István (Törökbecse) 100 drb. rövidszivar, Paszternikné egy üveg rum, egy doboz tea és egy kis doboz szivar, Vermes Henrik (Sopron) 200 drb. szivar, 100 darab hölgy-szivarka, Hegyi Antónia 200 darab szivar az 52. gyalogezred részére, a Szent István-Társulat könyvkiadóhivatala és könyvkereskedése r-t. ezer darab imakönyv, Kemesitz Ferenc 100 darab szivar, özvegy Bede Károlyné (Sóvényfalva) egy csomag tea, Fischer Mór egy csomag tea, Eisele Vilmos 1000 darab kuba-szivar, gróf Zichy Géza 400 darab szivar, özvegy Giergl Henrikné 200 darab szivar, Szekrényessy Lajos fél gk. szalámi és 50 darab szivar.

A budapesti hadtestparancsnokság újéven tul is elfogad adományokat, amelyeket időközönként a sajtó útján fog nyugtázni.

— **Visszautasított segélyakció.** A bukaresti „Adverul” nemzeti gyűjtést kezdeményezett az „elnyomott” magyarországi románok részére. A hazai románoknak ez a dolog sehogysem tetszett és ennek az érzésnek adnak kifejezést a lugosi „Drapelul” következő sorai: Már kétezer év óta élünk ebben az országban és itt akarunk még élni kétezer évig. A mostaninál csak jobb idők jöhetnek ránk, rosszabbak nem. Nem kérünk a nemzeti gyűjtésből, úgy is tudjuk, hogy az egész csak reklám az „Adverul” részére, a magyarországi románok abból a pénzből úgy se fognak egy krajczárt se látni.

— **Hlinka András ügye és a szentszék.** Hlinka András felfüggesztett rózsahegy plébános ügyében fordulat állott be. Pár v. Sándor szepesi püspök a plébánost ugyanis már több mint két évvel ezelőtt a pánszláv üzelmekben való részvétele miatt felfüggesztette állásától. A felfüggesztés „ab ordine et officio” történt. A püspök ezen intézkedését azzal indokolta, hogy Hlinkát több más vádon kívül a simonia vádjá is terheli. A felfüggesztett plébános a püspök ezen intézkedése ellen a szentszéknek keresett jogorvoslást. Hosszas levélváltás folyt a szentszék és a püspök között és a napokban a kongregáció az ügyben meg is hozta határozatát. E határozat szerint a szentszék nem hagyta jóvá Hlinkának állásától való elmozdítását, hanem felhívta a püspököt, hogy várjék meg a felfüggesztés okát kellő bizonyítékokkal támogassa.

— **A Nagypénteki Református Társulat** kéréssel fordul a nagyközönséghez, hogy a karácsony, a szeretet ünnepe alkalmából jóindulatába ajánlja gondozott árváit. A társaság hetvenegy elhagyatott és az elzüllesnek kitétt árva gyermek ügyét vette fel az idén is, felekezeti különbség nélkül. Az árvák közül ötvenháromat gondoz budai iskolákban és az iparban; tíz árvát segélyez havi nyolcz-tíz koronával a vidéken ingyenes nevelésben részesít hét bejáró növendéket. Gondozottai közül harmincznyolcz református, két evangélikus, tizenkilenc római katolikus és két izraelita. Az intézmény évi főtartása meghaladja a 30.000 koronát, amely nagyrésztben a nemesszivű közönség adományaiból folyik be. Az adományokat a társulat gondnoki hivatalának címére (II., Fő-utca 71.) kell küldeni. A társaság karácsonyi ünnepélyét budai Erzsébet-házban december 20-án, vasárnap tartja meg.

— **Érdekes fogadás.** Az Országos Kaszinó olvasóterme a multkoriban érdekes fogadás színhelye volt. Egy bíróból, politikusokból és ügyvédek közül álló társaság a bírói szervezet és peres eljárás reformjával kapcsolatban arról vitatkozott, hogy a bírának és ügyvédeknek igen nehéz a helyzetük, mert a munka anyagának megemésztésére elegendő idejük majdnem soha sem lévén, igazán jó és kifogástalan munkát majdnem lehetetlen produkálni. A társaság egyik ügyvéd tagja az ellenkezőt állította, azt vitatván, hogy a jó munkához nem szükséges feltétlenül sok idő, s hogy egy kellően gyakorlott, ügyes és gyors koncepczióú vérbeli fiskálisnak valamely ügy egyszeri átolvasása teljesen elegendő arra, hogy a dolog lényegével tisztába jöjjön és hogy véleményét megalkossa. Szó szót követett és a vége egy fogadás lett, amely szerint a vesztes a vitatkozásban résztvevő uraknak pezsgős vacsorát köteles fizetni. A fogadás maga abban állott, hogy az ügyvéd valamelyik felsőbb bíróság előtt egy tárgyalást fog elvégezni, melynek peranyagát a társaság tagjai csak a tárgyalás megtartása előtt egy órával fogják az ügyvédnek átadni. E hó 16-án aztán reggel fél kilenc órakor a társaság két tagja megjelent az ügyvédnél és átadott neki egy elég tekintélyes iratesomót. Az ügyvéd az iratokat magához véve azonnal elindult a bírósághoz és az iratok egyik felét menetközben a villanyoson, másik felét a tárgyalási terem előcsarnokában tanulmányozta át. A dolog vége az lett, hogy a főtárgyaláson az ügyvéd egy husz percig tartó értékes védőbeszédet vágott ki, minek következtében a kir. tábla az egyik vádlott büntetését két évi börtönről nyolcz havi börtönré, a másik pedig nyolcz havi börtönről két havi fogházra leszállította. A fogadást, amelyet természetesen az ügyvéd nyert meg, azóta már megtették és megitták, közbe pedig az ügyvédet éltették, aki nem más, mint dr. Váradi Jenő ügyvéd, ismert írók és lapunk belső munkatársának Váradi Antalnak fia.

— **Leesett a toronyból.** Szegeden Lippai Imre tizenégy éves iskolás fiú ma több társával a rókusai templomba ment harangozni. A toronyban Lippai Imre a mozgásban lévő nagyharang alatt akart átfutni, azonban a harang szíve elütötte és a fiú lezuhant a torony alsó részébe. Lippai Imrét összeroncsolt tagokkal szállították a kórházba, hol haloklik.

— **Afrika kutatók.** Tallian Emil volt törökkanizsai járási főszolgabíró ma több társával Dél-Afrikába indult, hol expediciót tervez. Tallian társaival együtt a Zambezi-től Pokvárosig terjedő délafrikai részt akarja bejárni. Tallian Emil már többször bejárta egyedül Dél-Afrikát.

— **Községi bíró, mint rablóvezér.** Milyen kezekre van bízva némely magyar község, arról az alábbi csinos kis kulturkép tesz tanubizonyosságot. A karánsebesi csendőrség a príziáni községi pénztár betörőit elfogta. A rablás még e hó elején történt és a megindított vizsgálat folyamán a nyomok Bukin községbe vittek. Ott fogta el a csendőrség az egész rablóbandát, melynek élén maga a falu bírása: Olariu Demeter állott. A banda tagjai közt van még több esküdt és vagyoni helyzetüknél a faluban vezető szerepet vivő néhány gazda. Az elrablott pénzt a betörőknel megtalálták és mind a nyolczat beszállították a karánsebesi ügyészség fogházába.

— **Czukrársztrájk.** A fővárosi czukrárszok ma este gyűlést tartottak az Intim-Színházban, ahol többek felszólalása után elhatározták, hogy, miután a munkaadók nem mutattak arra hajlandóságot, hogy munkásaikkal méltányos tárgyalásokba bocsátkozzanak, sőt kismestereket használtak fel sztrájkörökül, holnapra általános sztrájkot mondanak ki. Elhatározták továbbá, hogy mindazokat a munkásokat, akik holnapról fogva munkába lépnek, sztrájköröknek tekintik.

— **A járvány miatt bezárt iskolák.** Körmöczbányán a járványszerűen fellépett kanyaró miatt a városi polgári leány és elemi iskolák, valamint a két kisdudóvoda bezárását hozták javaslatba.

— **A házi orvosok díjazása.** A Budapesti Orvosok Szövetsége ma este Adler Zsigmond kir. tanácsos elnöke mellett közgyűlést tartott, melynek tárgyai a házi orvosok díjazásának kérdése és a budai ambulatórium ügye voltak. Napirend előtt az elnök megemlékezett arról a kitüntetésről, amely báró Korányi Frigyes és Kéty Károlyt, a szövetség elnökét érte. A napirend során foglalkoztak a házi orvosok díjazásának kérdésével. Az utóbbi időben beállott általános drágaság az orvosok körében is érezteti hatását, úgy, hogy az orvosok is keresik a módját, hogy megélhetési viszonyaikon javítsanak. A szövetség ezért elhatározta, hogy a látogatási díjak minimumát Budapesten az eddig szokásban levő négy koronáról a belügyminiszteri díjszabás minimumának megfelelően hat koronára emeljék fel az orvosok. A szövetség dr. Patai Samu indítványára elhatározta ezután, hogy 1909. év január elsejétől kezdődőleg a házi orvosok díját, tekintet nélkül az eddigi díjazás nagyságára, 30%-al felemeli.

— **Tolvaj impresszárió.** A budapesti főkapitányság ma táviratot kapott a berlini rendőrségtől, hogy tartóztassa le Guttman György Móríczt harminchat éves impresszárió, ki Budapest felé szökött. Guttman egész sereg álnévet használ. Póllák Móríczt, Pey Guiseppet, Pey György, Schumann, Barrison, Borinkó stb. neveken fűzi szélhámosságait. Milánóban még február 2-án 230.000 líra értékű készpénzt s ékszeret lopott Walpole Zarina tánczosnő kárára. Elvitt két gyöngy-nyakéket (130.000 líra), egy nyakéket rubintokkal s három nagy gyémánttal (40.000 líra), két karkötőt rubinttal és briliánsokkal (11.000 líra), egy karkötőt briliánsokkal (10.000 líra) és három aranygyűrűt gyöngyökkel (5—5000 líra), valamint egyéb apróságokat. A nyomra vezető jelentékeny jutalmat kap.

— **A vetélytárs.** Paitl Ferencz szabó följelentést tett a rendőrségnek, hogy valaki rálőtt a Hernádu utcában. A golyó átlukasztotta a kalapiát. A sötétben nem látta a lövedézőt; de mivel egy csinos leánynak udvarol, akinek többen is tették a szepet, azt hiszi, hogy valamelyik vetélytársa akarta megölni. A rendőrség vizsgálatot indított az ügyben.

Reggelizés előtt fél pohár

Schmidthauer-téle

Használata valódi áldás gyomorhajosoknak és az élektörülésben szenvedőknek

Igmándi keserűvíz

az elrontott gyomrot 3-8 óra alatt tel. Jelen rendbe hozza. Kís. üveg 40 fillér. Nagy üveg 60 fillér.

Az Országos Anya- és Csecsemővédő Egyesület iránt, amely Stefánia főhercegnő, gróf Lónyay Eleménné védnöksége s báró Dániel Ernőné és babarcai Schwartzert Ottó főrendiházi tag elnöksége alatt nemrég megalakult, országsszerte nagy az érdeklődés. Alig küldettek szét a belépésre való felhívások, máris a társadalom minden rétegéből nagyszámban jelentkeztek, akik az egyesület nemes céljait erkölcsileg és anyagilag támogatni készek. Így az elsők között gróf Széchenyi Lászlóné Vanderbilt Gladys lépett be ezer koronával pártfogó tagnak. Az igazgatóság, amelynek sikerült Rákosi Jenőt a főtitkári tisztségre megnyerni, jelenleg a kerületi választmányok megalakításával foglalkozik és már a közeljövőben megkezdí jótékony működését. Az ügy iránt érdeklődők dr. Temesváry Rezső igazgató-főorvoshoz, vagy pándi Horváth Zsigmond főpénztárhoz fordulhatnak.

— **Elzárják a Lánchidat.** Küldöttség járt ma a Házban Wekerle Sándor miniszterelnöknél. A második kerület polgársága Németh Imre képviselő vezetésével arra kérte a miniszterelnököt, hogy a Lánchid tervbe vett elzárását halasztásig eladdig, míg a két part között más közlekedési kapocs is lesz. Wekerle válaszában kijelentette, hogy a kérelem megvizsgálásra méltó; azt hiszi, lehetséges lesz az eljárás olyan módja, hogy a gyalogjárót mégis szabadon hagyják.

— **Öngyilkos jogász.** Férjilholttestre akadtak ma reggel a városligeti kertészház közelében, a Damjanich-utca nyílásával szemközt. Értesítették a rendőrséget s a kiküldött bizottság öngyilkosságot állapított meg. Az életunt mellett revolvért találtak, amelyre, a rendőrorvos szerint, még tegnap este a szájába lött. Értéktárgy, pénz nem volt a zsebében, csak egy nyugta, továbbá egy papírszelet, a következő feljegyzéssel:

Wassermann Ödön huszonnégy éves jogász vagyok Ismernek: Lermann Jenő orvosnövények, Salamón Kálmán, Képiró-utca 6. II. 7. Öngyilkosságom oka idegesség. Az életet nem becsülöm semmire. Nem tudtam élni. Nem bírtam ki a küzdelemmel járó izgalmakat.

Megállapították, hogy az életunt tényleg rendkívül ideges volt s azonkívül anyagi bajok is győztek. Holttestét a törvényszéki orvostani intézet boncoló-termébe szállították.

— **Halálozás.** Réhberger József magánzót ma délután három órakor temették el nagy részvét mellett a rákoskeresztúri izr. temető halottsházából. A temetésen nagy és előkelő gyászoló közönség vett részt.

x **Fodor-féle vívőterem** a Koroaherceg-utca 3. szám alatt a főváros legnagyobb és legjobban felszerelt torna- és vívőterme. Különös gond fordították a gyermektorna- és vívásra.

x **Nagy vonzóerőt** gyakorolnak az előkelő közönségre az Argentor Művek (Rust és Hetzel) cég Váci-utca 5. szám alatti raktárának pompás kikapcsolói. A legsikerültebb minták remek sokfélesége tárul itt élénk, melyek ugy művészi ízlés, mint a kivitel tökéletessége tekintetében utólrhetetlenek. Pompás ajándék- és használati tárgyakon kívül a legkülönbözőbb argenter-éveszközök, kávé- és teakészletek, befőttes-tálak, gyümölcstartók és csészék, villamoslámpák és toalette-készletek sokaságát bámulhatjuk meg, melyek mindannyia értékes és örvendetes ajándékot képez. Minden nap meghozza a maga újdonságait, élénk bizonyosságul annak, hogy az Argentor Művek a modellek és formák mily hatalmas apparátusával dolgoznak és termékeiket legelsőrangú művészek mintái alkotják meg.

x **Kötött kabátok és figarók** karácsonyi ajándéknak Rösternél, Budapest, V., Harminczad-utca és József-tér sarkán.

x **A Brázy-féle kalogén** sóborszesz-fogkrém a szájban üdítő, kellemes ízt hagy maga után! Használata egyszerű, tiszta, kellemes és aránylag olcsó! A fogaknak zománcot és fehér színt kölcsönöz. Kapható mindenütt.

x **Igy karácsony táján** a hazafias olvasóközönség figyelemre egyike vagy másik magyar iparág termelésére irányul. A váci Kobrak cipőgyár készítményével mindenki övének hasznos és kellemes meglepetést szerezhet. E nagyszabású vállalkozás minden ízében becsületos; csin és szoliditás tekintetében tökéleteset produkál.

A Vanderbilt-dinasztia.

Budapest, december 16.

Egy amerikai lapban Burion J. Beudrick érdekes cikket írt a Vanderbilt-vagyon eredetéről és megalapítójáról, mely most annál jobban érdekel minket, mivel a terebélyes Vanderbilt-fa egyik ága: Széchenyi Lászlóné grófné, Vanderbilt Gladys a közelmúltban Magyarországra került.

A Vanderbiltek mesés vagyonának alapját Vanderbilt Kommodore Kornelius vetette meg, aki 1794-ben született. Főtevékenysége azonban, mely mérhetetlen vagyonhoz juttatta, csak hetven éves korára esik. A polgárháborúig több gőzhajózási vonal tulajdonosa és igazgatója volt. Jól látta azonban, hogy Amerika nagy forgalma nem a vizen, hanem a százon fog lebonyolulni. Gyors elhatározással eladta gőzhajóit és lassanként a fennálló vasuti vonalak megszerzéséhez látott. Ebben az időben barátai azt hitték, hogy nemcsak az eszét, hanem az egész vagyonát is elvesztette. Mert Amerika akkori vasutainak berendezése igen rossz volt és majdnem mind passzívával dolgozott. Csikágó és Newyork között hét vasutvonal volt, az utasoknak hétszer kellett átszállniuk és podgyászukat hétszer kellett feladniok. Természetesen nem tudtak nagyobb forgalmat csinálni. 1863-ban már az összes vasuti vonalak Vanderbilt kezében voltak és tíz év alatt teljesen reformálta a vasutat és moderné tette.

Hogy szimatja jó volt, bizonyítja, hogy tíz év alatt vagyona 11 millió dollárról 104 millióra gyarapodott. Ahol pem találkoztott tervei kivitelénél előzékenységével, ott a pénz hatalmával kiméletlenül engedékenységre kényszerítette az embereket. A newyorki fővasut nem akarta magát céljainak alávetni, de végre is megadásra kényszerítette a társaságot azáltal, hogy összes vonalain megszakította az összeköttetést a newyorki fővasutal, mikor ennek következtében a részvények estek, megvette őket és ezáltal egyedüli vasut-imperátora lett a Csikágó—Newyork közti vasutvonalnak. Ezenkívül övé volt a déli Kanada-vonal, a Harlem-vasut és a tengerparti vonal. Nagy érdeme volt, hogy Csikágó és Newyork közti egységessé tette a közlekedést, a régi sineket új és biztosabb angol gyártmányokkal cserélte fel és javította, módosította az utazási és podgyász-viszonyokat. Mikor az összes részvények birtokában volt, a részvényeket 60 millióra emelte fel. 73 éves korában, rövid özvegység után újra megnősült, egy harminczéves szép özvegyszonyt vett el. Modora nyers, nyakas és következtelen volt, műveltsége nem volt, kép, könyv nem is színezte polgáris berendezésű házáat. Szerette a zenét és a versenylovakat. Ha beteg volt, jósnőkhöz és ráolvasókhoz fordult. A biblia volt egyetlen olvasmánya és nagyon nyugtalanította a szentírásnak a gazdagoknak a mennybejutásáról szóló passzusa. Mégis, millióiból semmit sem hagyott jótékony célokra. Nem akarta, hogy a Vanderbilt-vagyon megoszoljon és a Vanderbilt-családot pénz-hatalommá kívánta fejleszteni az utódok által. Fia, Vanderbilt William Henry nyolcz év alatt megduplázta az apai örökséget, de atyja összpontosító tehetsége nem volt meg benne, még életében meg kellett osztania a vasutkirályságot Pierpont Morgannal. Fia, Kornéliusz tizenégy év alatt csak jelentéktelenül növelte a vagyont. Állását — a Vanderbilt-vasutak vezérigazgatója volt — nem fiaira, hanem Rockefeller Williamra kellett hagynia. Vanderbilt Alfréd és fia, Reginald egészen visszavonultak az üzleti élettől. Vanderbilt William Kissam, aki követte testvérét, Kornéliuszt az üzletház vezetésében, most birtokai jövedelméből él. Vagyonát körülbelül száz millióra becsülik, mely halála után ismét meg fog oszlani.

SZÍNHÁZ ÉS MŰVÉSZET.

(*) Operaház, „Lohengrin“ mai előadásának az volt a legnagyobb érdekessége, hogy Svárdström Valborg lépett fel Brabanti Elza szerepében. Aziránt nem lehetett semmi kétség, hogy az istenáldotta művész ezt a szerepet is oly fényesen fogja megjátszani, mint a többit mind, amelyekben őt eddig láttuk. Mert ő minden szerepét mélyen átgondolva játssza meg. Sőt nemcsak átgondolja, hanem át is érzi szerepét. Teljesen azonosítja magát azokkal az alakokkal, amelyeket ábrázol és egészen beleéli magát a drámai cselekménybe. Soha sem áll tétlenül a színpadon, hanem folyton élénk résztvesz a színpadi akcióban. Példaképpen csak arra utalunk, hogy milyen elevenséggel **tolmácsolta** arczjátékával és gesztusaival az aggódo várakozást, mielőtt Lohengrin megjelent és milyen érthetően tikrózódozott arczán az öröm, amikor megpillantotta szabadidőjét. Meglepő volt azonban, hogy a művész gyöngéd, majdnem filigrán hangja milyen pompásan érvényesült Wagner hatalmas zenekarával szemben és a legzajosabb együttesekben is. Ezt az eredményt Svárdström Valborg csak páratlan zenei intelligenciájával és nagy énektudásával érte el. Ez a művész tud énekelni, amit nem minden énekesnőről lehet elmondani. Ez a dolognak a nyitja. A közönség ma is nagyon lelkes ovációkban részesítette kedvencét, aki mellett csak Anthes és Flattné említhető az est sikerének egyenrangú tényezőjeként. a. k.

(*) **A cseh vonósnegyes.** Meg merek rá esküdni, ha kívánják, hogy Beethoven uram tisztes nevét nem az istenek és emberek egy-egy napos jókedve folytán halljuk leordítani majdnem minden második hangverseny-plakátról. Az eljövendő kulturtörténezszekre vár az a dicső feladat, hogy iszonyu okos körmondatokban keressék és ne találják meg ennek a muzsikális reakciónak közelebbi és távolabbi okait; nekünk azonban meg kell elégednünk azzal a mérsékelt elégtétellel, hogy cseh elvtársaink roppant otthonosan lebegtek a beethoveni vizek fölött. Hogy erről nem számolhatunk be forró jámbusokban, azt el méltóztatik nézni, ha okát megadjuk. Itt tudniillik a régi Beethoven lón felmelegítve: az ifju és mégis igen agg Beethoven; a formák tibeti lámája; az etude-ök és etudeszerűségek első törzsfőnöke; a klasszikus és szinte ethikai alapon sütkérező zenei idealizmusnak legtudományosabb receptírója. És nem jutott egy falat, nem csendült ki egy akkord, nem hajlott a vállunkra egyetlen egy melegség sem a későbbi nagy Beethovenból, aki vénségére belezöckent az új muzsikák és új muzikusok közé s lefőzte mindahányukat. Cseh elvtársaink nem vettek tudomást Beethoven második királyságáról; ők egyszer életükben fiatalok akartak lenni s az ő pechjük, hogy öregebbek voltak talán még saját maguknál is. Ez természetesen dehogyan egyértelmű azzal, mintha négy derék vendégünk nem volna legény a talpán és nem volna komoly, harmónikus és nemes az ő művészetük. Csak-hegy Isten bocsássa meg árva lelkünknek: inkább csipegetünk a könnyű koniektból, inkább lenyeljük a líkörrrel töltött pralinéket, mintsem még sokszor szerencsétlenségünk magunkat ilyen derék négy legénynyel ilyen komoly, harmónikus és nemes művészettel, min amilyen a cseheké, ha egy egész estét a szent és sérthetetlen Beethoven oltárára deponálnak. k. m.

(*) **Az Operaházban** holnap, csütörtökön Leroux „A csavargó“ című dalművét adják a következő szereposztással: Toinette—Szamosi, Aline—Payer M., Catherine—Valent N., Pierro—Szendrőy, Thomas—Hegedűs, Martin—Déri. Vezényel Szikla Adol karmester, rendező Alszegey Kálmán főrendező (Évi bérlet 142.) Pénteken Svárdström Valborg utolsólotti fellépésével „Faust“ kerül színpadra. (Évi bérlet 143.) Kerner István karnagy megbetegedvén orvosi tilalomra egy ideig nem működhetik, ennek következtében „A csavargó“ holnapi előadásának vezénylését Szikla Adol karmester vállalta el.

(*) **Hírek a Nemzeti Színházról.** Holnap, csütörtökön az „Urhatnám polgár“-t. Mollére nagysikerű klasszikus bohózatát adják elő a Nemzeti Színházban

Angol, francia és amerikai rendszerű
KÉSZPÉNZERT félárban:
vashártyák minden ember finoman és elegánsan
az ország-elsősorú
Zélinger Samu
Készítők

A rendszerem abból áll, hogy angol és francia gyári
raktárakban vásárolt 8-6 méteres legujabb divatu
minta gyapjuszövetekből mérték szerint készítek:
finom öltönyt ————— 21 frtért
nagyon finom prima öltönyt — 26

Raglán ————— 21—26 frt
Földítő vagy
Tollkabát —————
Budapest, IV., (Belváros)
Magyar-utca 3. sz. I. emelet.
Kossuth Lajos-utca mellett

s ezuttal is S. Fái Szeréna, Vizváry Mariska, Nagy Ibolya, Váradi Aranka, Horváth Jenő, Cál, Rózsahegyi, Horváth Zoltán, Náday Béla, Bakó, Kovács, Mészáros Alajos és Bónis játszanak benne. Holnap délelőtt tartják meg a pénteken bemutatásra kerülő újdonságnak, Schnitzler Artur „Lieblei” című vígjátékának a jelmezes főpróbáját a sajtó meghívott képviselői előtt. Az újdonságban Medgyasszay Vilma, Vizváry Mariska, Keczeri Irén, Ujházy, Dezső, Gyenes és Mészáros Alajos játszanak. A pénteki bemutató előadásán jelen lesz a darab szerzője is.

(*) **Blaháné — a cigányáról.** A szegény Lányi Géza halálhíre senkire se hatott olyan fájdalmasan, mint Blahánéra, akinek ő volt a cigányja. Az elhunyt özvegye Ungvárról táviratilag értesítette nagy veszteségéről. A művésznő sírva fakadt a szomorú hír hallatára és elbusulva emlékezett meg mindazokról, akikkel együtt játszott a Népszínházban és akik mind a másvilágra költöztek: Együd, Tihanyi, Tamásy, Eöry, Vidor, Erkel Elek... és most Lányi Géza! Elmondta, hogy utólszor „A bor”-ban kísérte cimbalomával az énekét. Együtt, egy képen, le is vannak véve:

— Igy legalább azt képzelhetem, hogy még mellettem van. Nagyon nehezen fogom nélkülözni. Hiszen vidékre is velem jött. Mikor a Népszínház a Máder kezébe került, Lányi szerződés nélkül maradt. Mindent elkövettem, hogy szerződtessék, de nem sikerült. A nyári körutairól iparkodtam lebeszélni, de nem hallgatott rám. A szomorú tapasztalás nekem adott igazat: kis pénze elszűnt, egészsége tönkrement. Az orvosok enyhe éghajlatu fürdőre küldték. Ekkor rendeztek érdekében hangversenyt az Urániában. Én is megígértem, hogy közreműködök. A rendezőség azonban a nagy sietségben, mert már akkor nagyon sürgős volt, hogy szegényke mielőbb elutazhasson, elfelejtett értesíteni a hangverseny napjáról és én Balatonfüreden értesültem csak arról, hogy a hangversenyt már meg is tartották. Az eredmény elég szép volt, de szegény előbb hazakiváncsolt Ungvárra és későbbre halasztotta elutazását. Én ezalatt az egyik san-remoi szanatórium főorvosával is érintkezésbe léptem Lányi érdekében és a derék doktor levélben értesített, hogy a legmérsékeltőbb költségek mellett odaadó ápolásban fogják részesíteni a beteg művészt. A levelet el is küldtem Lányi feleségének, aki hálálkodva köszönte meg közbenjárásomat, de sajnos, szegény Lányi nem vehette már annak hasznát.

Blaháné táviratilag fejezte ki részvétét Lányi özvegyének. — Lányi Géza temetése ma délután ment végbe nagy részvét mellett Ungvárt. A város intelligenciája Lörczy Jenő alispán vezetésével jelent meg. A ravatalt számtalan koszoru borította. Blaha Lujza babér- és pálmalevelekből készült koszorút küldött nemzetiszíni szalaggal. A holttestet zenekar kísérete mellett vitték a temetőbe, ahol bátyja mellett helyezték örök nyugalomra.

(*) **A Vigszínházban** holnap, csütörtökön, két előadás lesz. Délután három órakor rendkívül mérsékelt helyárrakkal tartják meg a „Jóka ördöge” című vidám mesejáték bemutatóját. Mint minden évben, az idén is igen nagy az érdeklődés a Vigszínház karácsonyi látványossága iránt. Este az „Ördög”, Molnár Ferencz vígjátéka kerül színre, amely legközelebb éri el a 75. előadás jubileumát. A „Király” előkészületeit, amelyek most már egy hónap óta folynak, befejezték és ma tartották Flers, Caillavet és Aréne darabjának első díszletes és jelmezes házi főpróbáját.

(*) **Almási Balogh Tihámér emléke.** A pár év előtt elhunyt népszerű írónak, Almási Balogh Tihámérnak a kerepesi-úti temetőben levő sírja fölé legközelebb művészi síremléket állítanak. Az emlékművet a család megbízásából Mátray Lajos szobrásztanár tervezte.

(*) **Játékonycélú művészkerület.** A Gyermekvédő Liga javára egy fővárosi művészekből és művésznőkből álló társulat indul művészi körutra a vidék nagyobb városaiba és a jövedelem egyrésze a Liga céljaira jut. Dr. Patek Béla, a Liga megbízottja

már jóformán befejezte a társulat szervezését és előadásra megszerezte Bernstein Henrynek és Wilde Oszkárnak egy-egy művét, amelyek a legmodernebb kabaret-termékekkel együtt fogják a jó-tékonycélú szervezett társulat műsorát képezni. A társulat január hó 2-án kezdi meg működését, még pedig Szolnokon.

(*) **A Forradalmi nász szereposztása.** A Magyar Színház fiatal művésztölte már teljesen elkészült Sophus Michaelis kiváló dán költőnek a darabjával, amely Forradalmi nász címen kerül szombaton, e hó 19-én színre. Az újdonság a következő szereposztásban kerül bemutatásra: Montaloup Garas; Davout ezredes Papp; Marc-Arron alezredes Csontos; Jean Lasquo Kormendy; Ernest des Trésailles Tarnai; Du Bartas László; Jerome Réthei; Prosper Rátkai; Coppin abbé Fenyvesi; Elaine de l'Estoile Forgács Rózsi; Leontine Forrai Róza. A darabnak pénteken délelőtt 11 órakor lesz az utolsó jelmezes főpróbája a sajtó meghívott képviselői előtt.

(*) **A Kisfaludy-Társaság** ma délután tartotta rendes havi felolvasó ülését Berzeviczy Albert elnöklésével, szépszámu közönség jelenlétében. Az első felolvasó Jánosi Gusztáv volt, aki Miltonról írt tanulmányát olvasta föl az „Elvesztett paradicsom” költője születésének háromszázadik évfordulója alkalmából. Az érdekes tanulmány mindvégig lekötötte a hallgatóság figyelmét. Utána Jakab Ödön olvasta fel „Édes anyám” című szép költeményét, amelyben elmondja, hogy édes anyja doktorsággal foglalkozott és füvekkel, virágokkal gyógyította a betegeket. A költemény utolsó versszakára ez:

Ugy állnak ott sírján a füvek, virágok,
Mint hős koporsóján pihenő fegyverek,
Melyek annyi fényes diadalt nyerneék
Egykor a szomorú csatamezők felett,
S melyek nem egyebek már halotti dísznői,
Tétlen jelvényei már csupán a hősnék,
Ki bennül tagokkal aluszsa alattok
Örök éjszakáját az örök időknek.

A költemény nagy tetszést aratott. Vértesi Arnold olvasta fel ezután „A gazdag menyasszony” című kedves elbeszélését. Végül Vargha Gyula mutatta be egy szép költeményét, amelyvel megérdemelt tapsokat aratott. A felolvasó ülést megelőzőleg a társaság Shakespeare-bizottsága tartott ülést, amelyen elhatározták, hogy a téli évadban hat Shakespeare-matinét rendeznek. Az első matiné január hó 24-én lesz. A felolvasó ülés után zárt ülés volt, amelyen a betöltendő tagsági helyek számát állapították meg.

(*) **Császár Imre növendékei.** Az Országos M. Kir. Színművészeti Akadémia e hó 19-én, szombaton, saját színpadán, (Uránia) Császár Imre tanár vezetésével mellett növendékeivel vizsgálati előadást tart. Ez alkalommal színre kerül: „Szikra” Pailleron 1 felvonásos és „Diplomata” Seribe 3 felvonásos vígjátéka. A főbb szerepeket játszzák: Ambrus Kamilla, Gombaszögi Frida, Tornássi Emma, Vendrei Vilma, Forgács Sándor, Kertész István, Molnár Antal, Szemere Gyula, Tárai Ferencz, Török Jenő, Vajda Dezső.

(*) **Donáth Gyula ünneplése.** Abból az alkalomból, hogy az ismert művésznék: Donáth Gyulának a Werbőczy-szobrárt fölláttatták, művész kollégái és tisztelői lakomát rendeznek tiszteletére. A lakoma december 19-én, szombaton este fél kilencz órakor lesz a városligeti Wampetich-féle vendéglőben, ahol arra jelentkezni lehet, akár levélben is.

(*) **Mendlik Oszkár Hollandiában.** Mendlik Oszkár festőművész hazánkba a héten visszautazott állandó tartózkodási helyére, Amsterdamba.

(*) **Művésznemek.** Egy német lap érdekesen leplezi le néhány ismert színművész eredeti családi nevét. E szerint Destinn Emmynek, a híres berlini operanékesnőnek igazi neve Kittl Emmy; Sorma Agnes, a német tragika a prózai Pollacek néven van beírva az anyakönyvbe; Brahmot, a berlini Lessing-színház igazgatóját Abrahmsohnnak; Barnay Lajost, a jeles német színművészt és igazgatót Weissnak; Reinhardt Miksát Goldmannak hívják.

(*) **Mary-Anne zenéje.** A Királysínház nagy-sikerű műsordarabja, a „Mary-Anne” zenéjéből az egyvelegnek II. füzet is megjelent, ugyancsak Bárd Ferencz és Testvére kiadásában. E füzet többek között a „Kérem, kérem” szövegű slágert is tartalmazza. Ára ennek is, mint az előbb megjelent I. füzetnek, három korona.

(*) **A nemzetközi téli tárlat aranyérmel.** A téli nemzetközi tárlaton odaitéendő állami aranyérmek ügyében ma érkezett meg gróf Apponyi Alberti közoktatásügyi miniszter döntése az Orsz. Magyar Képzőművészeti Társulathoz. A miniszter változatlanul fogadta el a bíráló bizottságnak felterjesztését. Ennek alapján a magyar művészeknek szánt két nagy érem egyikét Telcs Ede szobrászművésznék ítélte oda a 213. katalogus számú „Tanulmányfej” című márványszobráért, amely már a Lipótvárosi Kaszinó díját is megkapta; a másikat pedig Karlovsky Bertalan festőművésznék ítélte 53. katalogus szám alatt kiállított „Magyar parasztasszony” című olajfestményeért, amelylyel a művész a Ráthi György-féle díjat elnyerte. A külföldiek közül nagy aranyérmet kapott a holland Neuyhuys Albert festőművész 448. katalogus számú „Varrónó” című olajfestményeért; a belga Rombau Ede szobrászművész a 354. katalogus számú „A sátn leányai” című szoborcsoportjéért; a német Zügel Henrik festőművész 799. katalogus számú „A vizen át” című festményeért.

(*) **Báró Braunecker Sina kollektív kiállítása** nagy és előkelő közönség jelenlétében nyílt meg a művésznő Horánszky-utca 9. szám alatti műtermében. A vernissageon többek között ott voltak: gróf Teleky Gyuláné, báró Radvánszky Józsefné, Fraknoi Vilmos püspök, Berzeviczy Albert titkos tanácsos, Heinrich Gusztáv min. tanácsos, Dárday Sándorné, Forster Gézané, Fejérpataky László udv. tanácsos, Tihanyi Béláné, Kozma táblai tanácselnök és igen sokan, akik mind lelkes elismeréssel nyilatkoztak a kiállított festményekről. A kiállítást bezárólag 19-ig bárki is díjtalanul megtekintheti.

(*) **A család.** Ruttkay György kiváló író szerkesztésében megjelenő társadalmi közlönye: A család legújabb számában novellát Molnár Ferencztől, Sebestyén Edétől, Lagerlöf Zelmától, verset Kemény Simontól, Szép Ernőtől és Untógi Jenőtől hoz. Ezenfelül aktuális cikkek egész sorozatával kedveskedik olvasóinak ez a kiváló folyóirat, amely a legmelegebben ajánlhatunk. Változatos tartalma, előkelő színvonala és rendkívüli gazdasága tették oly népszerűvé ezt a szépen kiállított folyóiratot. A család előfizetési ára évi 5 korona. Szerkesztőség és kiadóhivatal VII., Erzsébet-körút 26. sz.

(*) **Vizsgaelőadás.** Szombaton, e hó 19-én délután három órakor vizsgaelőadás lesz a Királyi Színház színpadán. Rákosi Szidi magánszínész-iskolájának növendékei fogják Verő György hatásos szerepekben bővelkedő operettjében, a Szultánban haladásukat bemutatni. Erre az előadásra is koronás árakon lehet földszinti jegyeket váltani.

(*) **Premiér Pozsonyban.** „Viharos múlt” című alatt a pozsonyi színházban ma került előadásra Drasche-Lázár Alfréd eredeti vígjátéka, amelynek premiérére a színház zsúfolásig megtelt Pozsony előkelő közönségével. Az újdonság cselekménye akörül forog, hogy egy gentry leány egy vidéki kőrőjét azért kosarazza ki, mert nincs viharos múltja. A völegényjelölt ekkor nagy buzgalommal keveredik bele a fővárosi élet mulatságaiba, de aggódó anyja mindenhova követi, amiből igen derűs bonyodalmak támadnak. A szerzőt minden felvonás után, sőt a darab végén is husznál többször hívták a lámpák elé s több babérkoszorút nyújtottak át neki. A főszerepekben kiváltak Farkas Béla, Zöldy Elza, Szentgyörgyi Márta, Heltai Jenő, Cseh Iván és Lathai Károly.

(*) **Thália.** A Thália-Társaság e hó 17-én, csütörtökön este mutatja be Hauptmann Gerhart öt felvonásos drámáját, a „Henschel fuvaros”-t. Az újdonság szereposztása a következő: Henschel — Kürti József, Henschelné — Doktor Jánosné, Hanne — B. Indik Etel, Valther — V. Bánóczy Dezső, Siebenhaar — Gellért Lajos, Wernelskirch — Kárpáti Sándor, Wernelskirchné — K. Balogh Vilma, Franciska — Huszár Erzsé, Hauffe — Doktor János, Ferkó — Magyar Ervin, Gyuri — Szénásy György, Pabig — Bálint Lajos, Hildebrandt — Tihanyi Géza, Grunert — Haidu Árpád.

Telefon 48-08.

Alakult 1872-ben

Minden rendszerű, legjobb gyártmányu

varrógép és kerékpár raktár

varrógép- és kerékpár alkatrészek eladása.

Hollub János utóda Fehér Andor Budapest, IV., Magyar-utca 12-14.

Varrógép- és kerékpárjavító-műhely.

TELEFON 48-08

ALAKULT 1872.

(*) **Burliánt bojkottáltak.** Burrián Károly, a legszesélyesebb tenorista, e hó 18-án Grácban rendez hangversenyt. A gráci diákok felhívást intéztek a közönséghez, hogy bojkottálják a hangversenyt. De nem ám azért, mert a művész már a kontinens minden városának közönségét becsapta, hanem — mert cseh származású.

(*) **Strauss-hangverseny a Mücsarnokban.** A Mücsarnok csütörtöki zenecstei ismét a régi fénykorukban tündökölnék. Egy-egy ilyen estén a városi kiállítási palota káprázatos ragyogású termeiben ott hullámlak a főváros egész előkelő közönsége, amelynek ezúttal három kedves szórakozás kínálkozik: a rendkívül gazdag tárlat, az ugyancsak művészi nivó hangverseny és maga a nyüzsgő eleve sokaság, amely rendkívül bájos képet nyújt. Most csütörtökön, december 17-én a zenekedvelő közönség legkedvesebb költőinek: a Straussoknak műveiből összeállított műsor kerül előadásra, amely részletesen a következő: 1. Strauss János: Indigo-nyitány. 2. Strauss János: „Üdv nektek”-keringő. 3. Strauss János: Részletek a „Czigánybáró” operettből. 4. Strauss Oszkár: Egyveleg a „Varázskeringő”-ből. 5. Strauss János: „Egy éj Velenczében”-nyitány. 6. Strauss János: Részletek a „Böregér” operettből. 7. Strauss János: Operett revue. 8. Strauss János: „Virágfüzér” keringő-egyveleg. 9. Strauss Ede: „Sebesebb mint a szél”-galopp. A hangverseny félnyolcz órától tizenegyig tart s arra a tagjegyeken és az ezekhez mellékelt családtagegyeken kívül csakis a pénztárnál váltott egykoronás belépőjegyek érvényesek. E hangverseny után a legközelebbi kettő, mivel karácsony estéje és Szilveszter ünnepe szintén csütörtökre esik, mindig kedden, december 23-án és 29-én lesz rendkívül gazdag műsorral.

(*) **A szegedi nőiparegyesület művészi estélyei.** A szegedi nőiparegyesület, mely huszonkét esztendő óta tart már inen Szegeden virágzó népes nőipariskolát, jövedelmének gyarapítása céljából két fényes színházi estélyt rendezett Szegeden a városi színházban. A két estélyt a szegedi 2-ik honvédkerület zenekarának nyitánya vezette be, majd Kass Dóra szavalta el Szávay Gyula alkalmi prócióját. Más napon dr. Salamon Gyula adta elő saját szerzeményű prócióját. A két estély főérdeke ssége dr. Huszka Jenő és dr. Martos Ferencz Aranyvirág operettjének előadása volt, amelyben a tánczos, szép hangú olasz énekes leány szerepét, Aranyvirágot, egy szegedi fiatal uriaszony, Gallovichné Ternovszky Margit kreálta erős sikerrel. Koloratur énekével, szép tánczával, biztos játékaival mint kész művésznő mutatkozott be e nehéz szerepben a közönségnek. A két estélyen át valóságos ünnepezték és elhalmozták virágokkal a ritka szép művészszenyit.

(*) **A mozgófénykép a kultura szolgálatában.** A „Kinematograf” karácsonyi husz oldalas száma a közönséget rendkívül érdeklő ujdonságokról értekezik, melyek mindvégig tanulságosak, oktatók és szórakoztatók. Cikkei közül kiemelendők: Mozcófénykép-előadások világos nézőtér mellett, mozgófénykép-felvételek léghajóról, egy idegizgató orosz-lánvadászat megörökítése mozgófénykép útján, kiváló írók művei a vetítővászonon stb. Az elsőrangú lapot, mely a magyar Kinematografus-Szövetségnek hivatalos közlönye, szerkeszti és kiadja Lengyel Zsigmond, társszerkesztő dr. Vári Rezső. A karácsonyi számot a kiadóhivatal 50 fillérért megküldi. Címe: Budapest, Sándor-tér 4.

(*) **Az Én Ujságom.** A beállott hosszú téli estéken a gyermekeknek a legjobb mesemondója Az Én Ujságom, gyönyörködteti őket, szórakoztatja és szórakoztatva tanítja. Kedves történetekkel, ügyes kis versekkel szolgál az apró emberkének, akik őszinte és nagy szeretettel csüngenek a szaván, meséit tovább álmodják lelkükben és verseit betéve is megtanulják. És e mesékről, apró versekről, kedves rajzokról a magyar írók színe-java gondoskodik, akik kimeríthetetlen kedélyvel írják Az Én Ujságom kis emberkékből álló óriási táborának a kedves olvasmányokat. Hétről-hétre türelmetlenül várják a postát amely minden héten odateszi asztalukra, mint valami kis virágokrévét, a szebbnél szebb olvasmányokat. Az Én Ujságom előfizetési ára negyedévre 2 korona 50 fillér. Mutatványszám kérésre ingyen. Kiadóhivatal Budapest, VI., Andrássy-ut 10. szám. Az új évtolyam január 1-én kezdődik. A kiadóhivatal díjtalanul elküldi a gazdag tartalmú karácsonyi számot mindazoknak, akik január 1-től megrendelik a lapot.

(*) **Uj zenemű.** Sinkó Gusztáv, akinek „Elme-gyek a templom mellett”, „Lakodalom van a mi utcánkban” és több más magyar dal szerzeménye az országban általános ismert, „Sirassatok engem orgonavirágok” című egy újabb dalt jelentetett meg a Bárd Ferencz és Testvére cégénél, mely előrelátó hatólag szintén igen népszerű lesz. E dal ára 1.20 K.

(*) **Gyermekszínház.** Holnap, csütörtökön, ismét adják Kondor Gyula bájos tündéregéjét, a „Piroska és a farkas”-t, melynek vasárnapi előadását teljesen zsufolt ház tapsolta végig. A gyermekszínház legközelebbi ujdonságából, Grohman „Az édes anyaszív” című látványos tündérmeséből már javában folynak a próbák. Jegyek válthatók a szokásos elővételi helyeken és a színház pénztáránál. Az előadás négy órakor kezdődik.

Elegáns férfiruhákat

szállítok mérték után és mérsékelt szabott árban.

Uj férfiruha bérletemet a ruha visszaadása nélkül

és a ruhatár díjtalan karbantartása mellett az előkelő urközlőség figyelmébe ajánlom.

Deutsch F. Károly,
Budapest, VI., Andrássy-ut 1. l. em

FŐVÁROS.

(*) **Kevés állás, sok pályázó.** A tanács több állásra pályázatot hirdetett. A huszonhét állásra kétszázhuszonnégyen pályáztak. Pályázott egy számvevő-ségi számtanácsosi állásra 10, egy számvizsgálói állásra 13, egy II. osztályu számtiszt állásra 12, két számsegédi állásra 29, három számgyakornoki állásra 20, egy statisztikai hivatali számvizsgálói állásra 13, egy statisztikai számtiszt állásra 10, egy adószámveteli I. számtiszt állásra 10, három számsegédi állásra 18, hat számgyakornoki állásra 19, két II. osztályu végrehajtói állásra 15, egy központi pénztári III. osztályu tisztviselői állásra 17, egy közvágóhídi segéd-állatorvisi állásra 11, egy közvágóhídi gyakornoki állásra 4 és egy kertészi állásra 5.

(*) **A kerékpár-adó.** A főváros tanácsa hirdetményben hívja fel a kerékpártulajdonosokat, hogy a számot, amelyet tudvalevőleg tíz korona lefizetése jövő év január havában váltásuk meg az új kerékpár-ellenében adnak ki.

(*) **A villamoskocsik új jelzőtáblái.** A közlekedés-ügyi ügyosztály vezetőjének, dr. Rényi Dezső tanácsosnak régi terve tett ma egy nagy lépést a megvalósulás felé. A fővárosi villamos vasutársaságok képviselőinek jelenlétében szerdán délelőtt állapították meg végleg a villamosok új jelzőtábláira vonatkozó szabályrendelet tervezetét. Az eddigi színes táblákat egyszínűeké váltják fel, melyek hatalmas számokkal lesznek majd ellátva. Az egyes megállóhelyeken elhelyezett felirásokról értesül aztán a nagyközönség, hogy melyik számnak mely utvonallal felel meg.

(*) **A kenyérgyár berendezése.** A kenyérgyárra felügyelő bizottság szerdán délelőtt tartott ülésében az erögép és villamos berendezésekre ma lejárt árlejtés határidejét ismét meghosszabbították.

(*) **A józsefvárosi második számú iskolaszék megalakult.** Elnökké dr. Havass Rezső kir. tanácsos, al-elnökké dr. Létmányi Nándor főgimnáziumi igazgató, jegyzővé dr. Barta Gábor orvos, másodjegyzővé dr. Nagy Elek ügyvéd és gondnokká Dancsics Akos tanár választották meg. Dr. Havass Rezső megnyitó beszé- dében az iskolaszék körzetében lévő iskolák hiányosságát konstataálta, amely radikális orvoslást igényel. Szóba került a józsefvárosi kiseddóvó ügye, melyre nézve az iskolaszék egyhangulag elhatározta, hogy felír a székesfővárosi tanácshoz, hogy eme, a józsefvárosi polgárok családaira nézve annyira fontos és nélkülözhetetlen intézetet mentse meg és vegye városi kezelés alá.

(*) **Rökk Szilárd-alapítvány.** A főváros tanácsa tudvalevőleg pályázatot hirdetett az 1909. és 1910. években rendelkezésre álló 14, egyenkint 1200—1200 koronát tevő Rökk Szilárd-alapítvány kamataira, amelyből kiváló fővárosi tanerőket jutalmaznak. A pályázat határideje lejárt és összesen 190 pályázó jelentkezett és pedig 166 rendes tanító, 2 tanítónő, 7 vezető-tanító és 15 igazgató. A tanács valószínűleg még a karácsonyi ünnepek előtt dönteni fog a pályázat dolgában.

(*) **Városi Szemle.** A Városi Szemlének, amelyet dr. Harrer Ferencz és dr. Thirring Gusztáv szerkesztenek s amely januárban lép II. évfolyamába, most jelent meg december havi száma, tanulságos és gazdag tartalommal. Dr. Sugár Ignác, a miskolci kamara titkára az ipartörvény-tervezetről értekezik, dr. Wildner Ödön a német városokat mutatja be francia világításban, Balló Alfréd az autómobilról, mint köztisztasági eszközről, Ziegler Nándor vásárcsarnoki igazgató a központi vásárcsarnok kibővítésének kérdéséről cikkeznek. Ezenkívül bő szemlést nyújt a folyóirat a hazai és külföldi közigazgatásról. A Városi Szemle a jövő esztendőben még az eddiginél is nagyobb terjedelemben fog megjelenni.

(*) **Az árvagyermek költsége.** A fővárosi jótékonyági ügyosztály vezetője, Almády Géza tanácsos tegnap a fővárosi árvaházi igazgatók és intézeti másodelnökök bevonásával értekezletet tartott, amelyen arról határoztak, hogyan lehet az egyes intézetek nevelőinek tartásdíjában mutatkozó lényeges különbségeket apasztani. Egy-egy gyermek napi el-tartása ugyanis a József-füüarvaházban 1 korona 31 fillérbe, az Erzsébet-leányarvaházban 1 korona 13 fillérbe, a Mayer-füüarvaházban 1 korona 53 fillérbe, a községi szeretetházban 1 korona 98 fillérbe került. Az értekezlet az árkülönbözet kiderítése céljából vizsgálat megindítását határozta el. De már most konstataálta, hogy az Erzsébet-leányarvaházban a költséget az a körülmény apasztja, hogy a leányok a házteteendőkben is résztvesznek, viszont a községi szeretetház aránylag nagy költségeinek oka az, hogy ebben az intézetben az alapszabályok értelmében 14 éven felüli gyermekeket is tartanak.

(*) **Elmaradt gyermekhangverseny.** Az erzsébetvárosiak december huszadikán, vasárnap egy Wekerle-alap javára a Vigadóban nagy gyermekhangversenyt akartak rendezni. A tanács megengedte, hogy a hangversenyen az erzsébetvárosi iskolák tanulói részt vegyenek. Körülbelül házfélezer gyereket vittek volna a Vigadóba. A hangverseny rendezői ma bejelentették a tanácsnak, hogy a hangversenyt nem tartják meg, mert az óvónőképző intézetben sok a beteg.

(*) **Ujtás a tornatanítás terén.** A fővárosi tornafelügyelők azt tapasztalták, hogy egészségi szempontból, de a tornagyakorlatok biztos és szép kivitele szempontjából is nagyon hátrányos az a körülmény, hogy a fiúk sok helyütt kabátban, a lányok kendőben és magassarku cipőben végzik a tornagyakorlatokat. A tanács közoktatási ügyosztálya most körlevélben figyelmezteti a tornatanárokat és tanítókat, hogy mindenütt, ahol az időjárás és helyi viszonyok engedik, a harmadik elemi osztálytól kezdve a tanulók arra szoktatandók, hogy a kabátot, illetőleg kendőt tegyék le. Nagyobb gond fordítandó továbbá arra, hogy a gyermekek lehetőleg sarok nélkül való tornacipőben végezzék a gyakorlatokat.

(*) **A kiütéses tifusz költsége.** Az év elején a kiütéses tifusz pusztított a fővárosban. Az egészségügyi hatóság energikus intézkedései szerencsésen elnyomták a rettenetes járványt s a tisztí főorvosi hivatal most a védekezés költségéről számolt be. A védekezés 106.555 koronába került. A költség felét az állam megtéríti.

Nyilt-tér

☞ rovatban közzétételért nem vállal felelősséget a szerkesztőség.

Dr. KALLAY ZOLTAN

jogi szemináriuma

Budapest, IV., Magyar-utoza 3. sz.

Kiváló sikerrel s alaposan készít elő az alapvizsgáktól az ügyvédi vizsgáig bármely jogi vizsgára. Nem tévesztendő össze hasonló intézetekkel!

KALOGÉN

BRAZAY SÓSBORSZESZ
FOGKRÉM és SZÁJVIZ ★

SPORT.

A postások küldöttsége Hennyey főigazgató-nál. A Budapesti Posta- és Táviratnásosok Sportegyesülete abból az alkalomból, hogy dr. Hennyey Vilmos posta- és táviratfőigazgató a sportegyesület elnöki tisztségéről sokoldalú elfoglaltsága miatt leköszönt, az egyesület őt örökös tiszteletbeli elnökévé választotta. A megválasztásáról szóló díszoklevelet, az egyesület aranyérmét és az erre vonatkozó jegyzőkönyvi kivonatot az újonnan megválasztott egyesületi elnök, Rutter Emil posta- és táviratnásos vezetésével Gelléri-Szabó Elek, dr. Alfay Zoltán és dr. Relle Iván titkárokból álló küldöttség nyújtotta át a főigazgatónak. Rutter posta- és táviratnásosos üdvözlő beszédére Hennyey megköszönve a kitüntetését, az egyesület szeretetéről és jóakaratu támogatásáról biztosítva a megjelenteket, kérte őket, hogy tekintettel a sportegyesület nemes hivatására, teljes erejükkel dolgozzanak az egyesület továbbfejlesztésén és felvirágoztatásán.

( ) Magyar Labdarúgók Szövetségének igazgató-tanácsa e hó 18-án, pénteken és esetleg a következő napokon esti nyolcz órakor az Edison-kávéház különtermében ülést tart.

( ) Vén Fiuk akadémiája. A Vén Fiuk által rendezett házi vívóverseny méltó befejezést nyert a szerdán este megtartott magas színvonalú vívóakadémiával, mely a legragyogóbb társadalmi keretben folyt le. A Fodor-féle hatalmas vívóterem teljesen megtelt a főváros társadalmi- és sportéletének kitünőségeivel, kik között a Vén Fiuk ifju nejei teljes számban megjelentek. Az akadémiát Heinrich Aladár, a Vén Fiuk fíradhatatlan és szeretetreméltó igazgatója szép beszéd kíséretében nyitotta meg. Beszédében felhívta a szülőket, hogy gyermekeiket — fiaikat és leányaikat — okvetlen járassák vívóiskolába, mert a vívás nemcsak testi, de szellemi képességeiket is fejleszti és gyarapítja. A nagy tetszéssel fogadott beszéd elhangzása után a nyertesek átvették az adományozó hölgyektől díjaikat, mely után megkezdődött akadémia tulajdonképpeni vívói része. Az assaut-ok a következők voltak: dr. Reiszig Ede—Sztankay Sándor, dr. Berend Miklós—Heller Ágost, Sötér Gyula—dr. Nagy Valér, dr. Hajdu Marcell—Krencsey Géza, Heinrich Aladár—Halász Gyula, dr. Nagy Béla—Werkner Lajos, dr. Gerde Oszkár—dr. Tóth Péter, Ullmann Gyula—Sztankay Sándor, Werkner Lajos—Sötér Gyula, Heinrich Aladár—dr. Reiszig Ede, Krencsey Géza—dr. Nagy Valér, Ullmann Gyula—dr. Berend Miklós, Heinrich Aladár—dr. Nagy Béla. Az akadémián a versenyen szerepelt vívók vettek részt s szébbnél-szebb küzdelmekkel győzyörködtették a jelenvoltagekat. Kitünően vívott dr. Nagy Béla, Heinrich Aladár, Sötér, Halász, győzyörű assaut vívott s a verseny közben észlelt indiszpozícióját leküzdő Werkner, dr. Hajdu, Krencsey, dr. Tóth, dr. Gerde. Igen szépen vívott dr. Nagy Valér, Heller, Reiszig, Ullmann és Berend. A díjakat a következők nyerték: Krencsey nyerte Heinrich Aladárné díját, Tóth dr. Dimer Gusztávné, Berend Kramer Félixné, Reiszig Fodor Károlyné, Nagy Béla Wodiáner Arthurné, Gerde Domony Móriczné, Heinrich Waigand Józsefné, Halász Berend Miklósné, Sötér Holtscher Pálné, Hajdu Ullmann Gyuláné, Werkner Kövesy Gézané, Heller Ullmann Andorné, Nagy Valér Vén Fiuk díját. Az akadémia után Ullmann Gyula az egybegyűltek nevében mondott köszönetet Heinrich Aladárnak a verseny és akadémia körül kifejtett fíradhatatlan munkásságáért. Majd, midőn a versenyzők saját különhelyiségükbe visszavonultak, Heinrich Aladár az összes vívók nevében köszönte meg Fodor mesternek a verseny rendezése körül kifejtett agilitását és áldozatkészségét.

Haris Zeillinger és Tsa

a „KÉK CSILLAG“-hoz

Czégtulajdonos
FABINYI GÉZA

Budapest, IV., Váci-utca 16.

ajánlanak

**Karácsonyi
ajándékoknak**

alkalmas czikkeket.

Siffon és vászon:

Kivételes árak!	Kivételes árak
1 vég 15 mtr középfinom magyar siffon	8.— K.
1 " 20 " finom magyar siffon	18.— "
1 " 15 " tiszta lenvászon ágyneműekre	18.— "
vagy női ingekre	18.— "
1 vég 14 mtr 150 cm. erős pamutvászon 6 lepedőre	17.— "
3 drb 175×250 tiszta lenvászonlepedő, beszegve	18.— "
1 vég 23 mtr tartós, színes kanavász ágyneműre	12.50 "

Szepességi, rumburgi, irhoni és fonálvásznak minden finomságban a legfinomabb számig. Legjobb minőségű lepedővásznak 156 cm., 180 cm., 200 cm., 230 cm. és 270 cm. szélességben.

Asziainemű, kávésterítékek és törülközők:

Kivételes árak!

1 damaszt 140×150 asztalterítők 6 nagy szalvétával	6.— K.
1 damaszt 140×270 asztalterítők 12 nagy szalvétával	12.50 "
1 fehér kávésterítők 6 szem. aszur-széllel	9.— "
1 fehér damaszt-terítők, 150×110 aszur-széllel, 12 nagy és 12 kis szalvétával	34.— "
1 színes kávésterítők, 6 szem. rojtjal	3.60 "
1 színes kávésterítők, 6 szem., aszur-széllel	6.— "
1/2 tucat lentörülköző	4.— "
1/2 tucat széles angol lentörülköző	6.50 "
1/2 tucat széles finom kamuka-törülköző	7.— "

Azonkívül nagy választék legújabb mintákban.

Fehér- és színes tiszta lenzsebkendők:

Kivételes árak.	Kivételes árak.
1 tucat ezérvászon női zsebkendő	6.— K.
1 tucat fehér batistkendő aszur-széllel	6.— "
1 tucat fehér batistkendő, dívtos aszur-széllel	8.— "
1/2 tucat színes női vászonkendő, aszur-széllel	5.— "
1 tucat ezérvászon férfi zsebkendő	6.50 "
1/2 tucat színes férfi vászonkendő, aszur-széllel	6.— "
1 tucat színes gyermekzsebkendő	2.— "
1/2 tucat színes gyermekbatistkendő, aszur-széllel	3.— "

Minden fajtában nagy választék a legfinomabb minőségig.

Női fehérenemű: Női ingek 2.40 K-tól. Női nadrágok 2.40 K-tól. Halóköntösök 2.60 K-tól kezdve. Férfi fehérenemű: Férfiingek 3.50 K-tól. Férfinadrágok 2.80 K-tól kezdve. Harisnyák: 6 pár női fekete harisnya 5 K, 6 pár férfi színes lábtyű 5 K.

Mosókélmemaradékok.

Zefir, kreton, velez és flanel: egy bluzra 1.50 K, 2 K és 2.40 K, egy ruhára 4 K, 5 K és 6.40

EGYESÜLETEK.

(—) Az Országos Magyar Szövetség e hó 20-án, vasárnap délelőtt tizenegy órakor az Újvárosháza előljárósági termében évi rendes közgyűlést tart, amelynek tárgysorozata a következő: Elnöki megnyitó, titkári jelentés, pénztári jelentés, a tisztikar és a választmány megválasztása, indítványok. Végül Berczik Krpád író fog Budapest magyarosodásáról előadást tartani.

(—) Szülői értekezlet. A Feministák Egyesülete hétfőn este Pikler Blanka előadása nyomán azt a kérdést vitatta meg: mi a szülők feladata felnőtt leányokkal szemben? Az előadó annak kimutatására törekedett, hogy a szülő sem a gyermek javát nem szolgálja, sem annak bizalmát meg nem nyerheti, ha vele szemben a tekintély rideg álláspontjára helyezkedik és tőle akarátának teljes alárendelését követeli. Dr. Deutsch Ernő felszólalásában alaposabb műveltséget kíván a leányok számára. Pontosabb utmutatást kíván az anyák számára: hogyan nevelhetnek leányaikból feministákat? Fellner Gyuláné az anyák szempontjából azt az aggodalmat fejezi ki, hogy elvesztik a gyermekkel való szoros kapcsolatot. Dr. Márkus Dezső mint apa azt tartja, hogy a kölcsönös bizalom csak szorosabbá teheti azt a baráti viszonyt, amely a szülők és felnőtt gyermekük között kívánatos. Glücklich Vilma néhány felhangzott részletkérdés megoldásául azt ajánlja, hogy a szülők ne mindig tiltó, hanem indítványozó szerepet vigyenek a gyermek vezetésében, mert ez sokkal jobban megfelel a gyermek- és ifjúkor tevékenységi ösztönöknek. Pikler Blanka zárószavában kiemeli, hogy a kérdés koránt sincs kimerítve, ezek az értekezletek nem kész utasításokat nyújtanak, hanem új problémák megvitatására adnak alkalmat. A vitát december 28-án, hétfőn este fél hatkor folytatják.

(—) Az Újpesti Református Kör e hó 13-án tartotta második ciklusának első előadását díszes és nagyszámu közönség jelenlétében az állami polgári leányiskola tornatermében. Az estély középontja Feltóthy László tanárnak „Tudományok az ember szolgálatában” érdekes és népszerű modorban megírt felolvasása volt. Kiegészítették a gazdag és változatos műsort Kiss Pál János saját szerzeményű vallásos költeménye, Vargha Mariska ének számai, Huszka Erzsike melodráma s a kör dalárdájának megnyitója s bezárója. Az estélyt Nemes Elemér lelkész rendezte.

(—) Szép-Szív-Társaság. A „Szép-Szív-Társaság” e hó 20-án, délelőtt tíz órakor tartja meg az Upor-kávéház külön helyiségében közgyűlést és gyermekfelruházó ünnepélyt.

(—) Az Országos Magyar Gyorslőrű Egyesület legutóbbi közgyűlésén ejtette meg tisztújító választását, amelynek eredménye a következő: Elnök: Vikár Béla, alelnökök Hencz Károly orsz. képviselő és Rónay Károly, szerkesztő Siklóssy László, ügyész Admeto Géza, ügyvezető titkár Bódogh János, pénztáros Bajusz Károly, könyvtáros Benedikt Márk és Laczkovics Elek, jegyzők Zay Lajos, Hazai Árpád, Fodor Henrik és Omborkó Julia. Ezenkívül negyven tagu vidéki és helybeli választmányt alakítottak. Az elnök ajánlatára egyhangulag tiszteletbeli taggá választották Vásárhelyi Gyulát, az egyesületnek hosszú évek során át volt alelnökét és Radó Antalt. Az új tisztikar nevében Hencz Károly mondott köszönetet a megválasztásért, Radó Antal pedig tiszteletbeli taggá történt megválasztását köszönte meg.

(—) A Terézvárosi Általános Közjótékonyági Egyesület munkásfoglalkoztató műhelyében (VI., Váci-ut 10.) immár teljes üzemmel folyik a munka. Az egyesület ily módon nemcsak alamizsnát biztosít a nyomorgóknak, hanem egyszerűsége becsületes munkával megóvjá védenzeit a koldulástól és az ezzel járó erkölcsi zülléstől. A műhely ugy van be rendezve, hogy a munkások készpénzen kívül szállás-utalványokban és népkonyha-jegyekben is részesülnek, míg az anyag felosztásánál az öregeknek és gyöngékeknek könnyű munkával való ellátása az irányadó elv. A munkásfoglalkoztató a legjobb anyagból készített aprófát és hasábfát a legjutányosabban árúsít; az apró csomója két fillér. Bármilyen mennyiséget levelező-lapon való felszólításra (VI., Váci-ut 10.) házhoz szállítanak.

(—) A Tulipán-szövetség kiállítása. A Tulipán-Szövetség Magyar Védőegyesület tudvalevőleg pipere-, kosárfonó- és művirágkészítő-tanfolyamot tart fenn. Hogy e tanfolyam szükséges voltáról és hasznát hajtó működéséről számot adjon, e hónap 17-én, csütörtökön délután öt órakor a tanfolyamok készült cikkekből kiállítást rendez a Dob-utca 85. szám alatt levő elemi iskolában.

(—) A Csak Magyarul — Tullpán-Asztaltársaság, amelynek tagjai legnagyobb részben posta- és távirdealtisztek és szolgák, e hó 13-án, vasárnap este tartotta az Aréna-úti Bayer-vendéglőben szokásos évi árvagyermek-felruházási ünnepét. Nyolcz iskolába járó árva fiu kapott tetőtől-talpig új ruhát s az özegek is részesültek némi pénzsegélyben.

(—) A Szepesmegyei Történelmi Társulat tegnap ünnepelte fennállásának huszonöt éves fordulóját disz- közgyűléssel, amelyen Szepes intelligenciája vett részt. Dr. Párvy Sándor szepesi püspök szép beszéddel nyitotta meg a diszgyűlést. Szónok történelmi alapon kárhoztatta a nemzetiségi irányzatokat. Indítványára Apponyi miniszternek üdvözlő táviratot küldtek. Ezután dr. Neogrády Lajos alispán alelnök ismertette a társulat huszonöt évi működését s jelentette, hogy Párvy püspök ez alkalommal 1000 koronát ajándékozott a társulatnak. Majd két felolvasás következett Szepes vármegye multjából és ezzel a diszgyűlés véget ért.

TÖRVÉNYSZÉK.

§ A büntető novella. Az igazságügyminiszter a büntető novella rendelkezéseinek hatályos végrehajtásához szükséges közigazgatási és társadalmi teendők megvitatása céljából értekezletet hívott egybe. Ez a szaktanácsokmány most tartotta az igazságügyminiszterterületen dr. Meskó László államtitkár elnökelete alatt első ülését, amelyen résztvettek: dr. Töry Gusztáv államtitkár, gróf Edelsheim-Gyulai Lipót, az Országos Gyermekvédő Liga elnöke, gróf Pálffy Sándor, a kat. patronage-egyesület elnöke, Ruffy Pál miniszteri tanácsos, az állami gyermekmenhelyek főfelügyelője, dr. Bosnyák Zoltán belügyminiszteri osztálytanácsos, dr. Karsay Sándor miniszteri titkár, az Országos Gyermekvédő Liga ügyvezető-igazgatója, dr. Pekáry Ferenc főkapitányhelyettes, dr. Bakonyi Kálmán kir. ítélőtáblai bíró, Sélley Barnabás főügyész helyettes, dr. Szilágyi Artur Károly ügyvéd, a budapesti ügyvédi kör gyermekvédő bizottságának elnöke, Ágoston Géza fővárosi árvásügyi fogalmazó és az igazságügyminisztérium főbb tagja. — Dr. Balogh Jenő egyetemi tanár mint előadó részletesen vázolta azokat a teendőket, amelyeket a büntető novellában lefektetett nagy reform teljes sikerének biztosítására szükségesnek és megvalósítandónak tart. A megindult vitában többen vettek részt. A szaktanácsokmány ülését legközelebb folytatni fogja.

§ Vitaestély. A Budapesti Ügyvédi Körben a dr. Nagy Dezső által a központi írásbírói tárgyalóban tartott előadás felett e hó 17-én, csütörtökön este 6 1/2 órakor fogják a vitát folytatni, amelynek során dr. Bibler Gyula írásbíró és dr. Pap József ügyvéd is fel fog szólni. Vendégeket a kör szívesen lát.

§ Kölesön helyett betéti könyv. Udvarny Ferenc volt országgyűlési képviselőnek, a megbukott Középponti Néptakarékpénztár Részvénytársaság Amerikába szökött vezérigazgatójának üzemei foglalkoztatták ma ismét a büntetőtörvényszéknek Szepessy bíró elnöklésével működő tanácsát. Amikor a Néptakarékpénztár már bukófélben volt, Szevera Károly, egy vagyonos fővárosi család könnyelmű sarja ötvézezer korona kölcsönért fordult Udvarnyhoz. Udvarny már pénzt nem adhatott, de e helyett egy ötvézezer koronáról szóló betéti könyvet adott Szeverának, aki e könyvecskére Gölniczky Gézától huszezer, Vértessy Istvánnától pedig tizen-nyolcezer koronát vett fel. A büns manipulação miatt a büntetőtörvényszék Szevera Károlyt vád alá helyezte. Vele együtt vád alá került Horváth Béla, a Néptakarékpénztár könyvelője is, aki a fiktív betéti könyv kiállításánál közreműködött. Szevera Károly és Horváth Béla büntetésében ma volt a második tárgyalás, mert az első alaki hibák miatt elnapolták. A tárgyaláson a sértett feleket dr. Ráth

Endre képviselte. A vádlottakat dr. Nagy Uzor és dr. Gyöngyössy Tivadar védtek. A tárgyaláson Szevera Károly előadta, hogy mikor három évvel ezelőtt pénzre volt szüksége, egy ismerőse közvetítésével Udvarny bankjához fordult. A bankban 50.000 koronás váltói ellenében, készpénz helyett 50.000 korona értékű takarékpénztári könyvet kapott, amely a megszokott Udvarny szerint két év múlva került volna kifizetésre. Neki azonban nyomban volt szüksége a pénzre és így került egy Havas nevű ügynök utján Gölniczky Gézához és özvegy Vértessy Istvánnéhoz. Horváth Béla vádlott vallomásaiban kijelentette, hogy a könyvelési manipulációkat Udvarny vezérigazgató határozott parancsára iktatta a könyvekbe. A bíróság ezután dr. Halász Zsigmond, a csödbement takarékpénztár tömeggondnokát hallgatta ki, aki azt mondta, hogy a takarékpénztár minden követelése behajthatatlan, alig kerül majd ki a csödeljárás költsége azokból az összegekből, amelyek még be fognak folyni.

A délutáni tárgyaláson kihallgatták Reich Jenő és Ligárd János tanukat, kik azt vallották, hogy pénzüket a Központi Néptakarékpénztár R. T.-től a kérdéses időben visszakapták. Csécsi Nagy Miklós jószágigazgató azt vallotta, hogy egy előkelő főrangú család 1906 elején pénzt bocsátott a bank rendelkezésére és hogy Szemere Miklós Udvarnyak egy egyszerű névjegyére 210.000 koronát utalványozott. Ezután több tanut hallgattak ki arra nézve, hogy Udvarny Ferenc a per tárgyat képező cselekmény elkövetése után is jó hírnévnek örvendett, amivel a védelem bizonyítani kívánja, hogy Szevera jóhiszeműen járt el. Délután hat órakor az elnök a tárgyalást holnap reggel kilencz órára napolta el, amikor is ki fogják hallgatni a beidézett többi tanukat, valamint a vádlott Szeverának elmebeli képességének tekintetében Niedermann udvari tanácsost, dr. Minich és dr. Schaffer törvényszéki szakértő orvosokat.

§ Sajtópör. Dr. Kaiser József légrádi községi orvos panaszt tett az Uj Hírek című újság ellen, amely 1906. évi január hónapban azt írta róla, hogy egy uriaszonnyal a pécsi örültek házába juttatott. Mára volt kitűzve ennek a sajtópörnek tárgyalása Zsitvay Leó elnöklésével. Az inkriminált cikkért Róna Béla hírlapíró vállalta el a felelősséget, aki a tárgyaláson bejelentette, hogy miután a cikkben foglalt vádak alaptalanságról meggyőződött, a sértettől bocsánatot kér. Dr. Elek Mór, Kaiser jogi képviselője ezt elfogadván, az elnök Róna ellen megszüntette az eljárást.

§ Az asztaliók titka. A Pesti Futár ez év január 25-iki és február 1-i számában egy-egy cikk jelent meg „A Szerényi József államtitkár és a Korbács pauszáléja” czimen, amelyben erős támadást intéz Szerényi József államtitkár ellen. E közleményében azt írta a cikkíró, hogy Lányi volt igazságügyminiszter Sieber Gyula nevű titkára a miniszter levelezéséből Szerényit kompromittáló aktákat talált, amelyeket Bíró Aladár nevű újságíró utján Garai Manóhoz, a Korbács szerkesztőjéhez vitt, annak eladta és általa a nyilvánosság elé akarta hozni. Hogy Garai telefonon felhívta Boda Dezső főkapitányt és Szerényi József államtitkárt. Szerényitől egy levelet kapott augusztus 26-iki kelettel, amelyben értesíti, hogy augusztus 23-iki kérvénye elintézéséül 3000 korona pauszálét vehet fel a Máv. pénztárából. Sieber Gyula a cikk miatt pört indított a cikk írója ellen. A vizsgálat folyamán kintunt, hogy a cikk adatait Békefy Sándor, a Korbács volt szerkesztője küldte be a szerkesztőségnek. A Pesti Futár szerkesztője, Nádas Sándor csak az adatokat használta fel a cikk megírásánál és Sieber panaszára elvállalta a cikk szerkesztését. Ma tárgyalta ezt a pört a budapesti büntető-törvényszék Füzesessy bíró elnökelete alatt. A tárgyalás íránt nagy volt az érdeklődés, mert arra tanuként Szerényi József államtitkárt, Boda Dezső főkapitányt s másokat is idéztek meg. A tárgyalás elején Nádas Sándor vádlott újból kijelenti, hogy a cikk szerkesztését magára vállalta. Szerényi József államtitkár mint tanu kijelenti, hogy

a Korbács szerkesztője nála járt audiencián, kérte a pauszálét és miután a miniszter ezt megfelelőnek tartotta, a Máv. pénztárából 3000 korona hirdetési pauszálét engedélyezett Garainak. Egyáltalában semmi-féle összefüggésben nincs a Korbács szerkesztőségének ezen ügye Sieber cikkével.

Pallay Sándor államvasuti titkár hasonlóan vall.

Garai Manó tanu kijelenti, hogy ő Sieberrel nem beszélt soha, ellenben Bíró Aladár feljött hozzá, felajánlotta a Lányi-féle aktákat 1000—1500 koronáért.

Boda Dezső főkapitány mint tanu azt vallja, hogy ő nála is járt Garai és elmondta neki az ügyet. Erre Lányi volt miniszternek egy figyelmeztető levelet írt és erre egy egyszerű köszönő-levelet kapott.

A bíróság ezután Békefy Sándor és Szeredai Leó tanukat hallgatta ki és végül dr. Tarján védő kérésére elnapolták a tárgyalást december hó 18-ára, amikor Ugron Gábor, Szivák Imre és Lányi Bertalan volt minisztert is ki fogják hallgatni.

§ Elítelték az ügyvédi gyakorlattól. Dr. Szende Amigél budapesti ügyvédet a kamara fejelemi bírósága többrendbeli vétség miatt egy hónapra elíteltotta az ügyvédi gyakorlattól. A Szende-féle bank üzemeivel hónapokon keresztül foglalkozott a fővárosi sajtó. Szendének a leglelkiesmeretlenebb módon fosztották ki azokat a szerencsétleneket, akiket végzetük a hirhedt oroszlanbarlangba kergetett. Szende eltiltása a mai napon vette kezdetét.

§ Elítelt uzsorás. Zelizy Zoltán orvostanhallgató 200 korona kölcsönt vett fel Rindler Miksa bankbizományostól, aki ennek ellenében egy 400 koronás váltót állított ki magának. Az orvostanhallgató még többször vett ily apró kölcsönöket és nyolcz hónap múlva rájött, hogy Rindlernek már háromezer koronával tartozik. Midőn 1907 márczius havában Zelizy nagykoru lett, Rindler Frommer Adolf magánzóval pereltette be a háromezer koronáról szóló váltókat. Zelizy erre megtette a büntető feleletést úgy Rindler, mint Frommer ellen s a törvényszék mindkettőt vád alá helyezte uzsora vétségéért. A büntető-bíróság csak Rindler Miksát ítélte el uzsora vétségéért 3 havi fogházra és 100 korona pénzbüntetésre, Frommer Adolfot ellenben bizonyítékok hiánya miatt felmentette a vád alól. A kir. tábla ma helybenhagyta az első bíróság ítéletét.

§ Gyógyszereszek sajtópere. Dr. Varságh Zoltán, a Gyógyszerész Hetilap szerkesztője rágalmas és becsületsértésért sajtópert indított Csikós Ádám, a Gyógyszereszek Lapja szerkesztője ellen, mert a magyarországi gyógyszerészségének országos szövetségének megbízásából közölte, hogy Varságh-ot a szövetség társadalmi bojkott alá helyezte. A sajtópert ma tárgyalta a kir. törvényszék Füzesessy bíró elnökelete alatt és Csikós Ádám-ot felmentette.

§ Uzsora monstre-pör. Stern Jankel szolyvai lakos ötvennégy rendbeli uzsora ügyében, melyben a főtárgyalás tizenöt napot vett igénybe s melyről napokkal ezelőtt már megemlékeztünk, a beregszászi kir. törvényszék ma hirdette ki írásba foglalt ítéletét. A bíróság csak huszonhat vádpontban mondotta ki bünsnek Stern Jankelt s ezért nyolcz havi fogházra, minden egyes vádpontért 200 korona, összesen 5200 korona pénzbüntetésre ítélte. Marasztalta azonkívül a sértettek részére kárterítésben és 3921 korona bünyigi költségekben is. Az ítélet negyvenhat ivre terjed és dr. Prihradny Miklós szavazó-bíró munkája. Az ítélet ellen úgy dr. Masika Miklós kir. ügyész, mint pedig dr. Reismann Simon beregszászi ügyvéd, védő felebbezést jelentettek be.

§ Megtalált hulla. Az 1906. év tavaszán eltűnt Temesvárról Miczkovics Antal pékmester, két évvel később névtelen feljelentés alapján üzletársának Tripkovics Miloszlávnak faskamrájában megtalálták az elhunyt hulláját. A dusgazdag pékmestert vád alá helyezték s a temesvári esküdtbíróság tizenöt évi fegyházra ítélte. A Kuria a ma megtartott tárgyaláson Vargha Ferenc koronaügyész és Hajdu Frigyes országgyűlési képviselő meghallgatása után a benyújtott semmisségi panaszokat elutasította.

Felelős szerkesztő:

PURJESZ LAJOS.

Kiadótulajdonos:

A Magyar Ujságkiadó Részvénytársaság.

Igazgató: ERDŐS ARMAND.

Harisnya-Ház

Kardos és Steiner
Andrássy-ut 50. sz. (Octogon)

Harisnyák, keztük, valódi dr. Jäger trikók, alsó ruhák, berliner kötött áruk és mindennemű test-edző (sport sweter), valamint színházi czikkék stb.

Vidéki rendelések 20 koronán felül bérmentve küldenek.

KÖZGAZDASÁG.

Uj kisbank. Most, midőn a tömegesen felszámoló kisbankok és szövetkezetek miatt a kisemberek a legnagyobb fáradozások árán sem tudnak kölcsönt szerezni, igen örvendetes, hogy hébe-korba mégis alakul egy-egy kisebb bank a fővárosban is. Így legutóbb Budai Polgári Takarékpénztár R.-T. czimmal alakult egy kisebb bank. Alaptőkéje 300.000 korona, ami 150 darab 200 koronás részvény között oszlik meg. Az alapításhoz szükséges 30 százalék fejében eddig a Magyar Törlesztési Bank R.-T.-hoz 90.000 koronát fizettek be. Az új részvénytársaság igazgatósága: Haas Ignác, Meisl Gusztáv, Strausz Mór, dr. Bálint Márkus, dr. Goldberger Hugó és Lederer Mór.

Gróf Károlyi Sándor és a magyar föld. A Magyar Gazdaszövetség irodalmi emléket állít alapítójának, gróf Károlyi Sándornak azzal a könyvvel, amelyet Schandl Károlylyal íratott. A 72 oldalra terjedő broszura 10 fejezetre oszlik, melyek Károlyi származásával és ifjúkorával, a főhi gróf politikai, gazdasági és szövetkezeti működésével foglalkoznak. Különösebb érdeklődésre tarthat számot az a rész, mely gróf Károlyi Sándor fellépését megelőző kort vizsgálja, amikor a manchesteri liberalizmus, a politikai és társadalmi élet elposványosodása pusztulással fenyegette egész nemzeti életünket. Ebbe a keretbe állítja be aztán a szerző gróf Károlyi Sándort, amint nemes ambícióval, páratlan emberszeretettel indult a magyar faj megmentésére. Az utolsó fejezet végül a nemrég lezajlott Károlyi-napoknak leírását tartalmazza. Az összefoglaló módon és tárgyilagosan megírt könyv ára 1 korona.

Uj építő-szövetkezet. Felsőőr és Környékének Takaré- és Házépítő-Szövetkezete czimmal új szövetkezet alakult Felsőőron. Igazgatóságában Simonsits Andor, Fried Sándor, Baffia Vilmos, Heyek Ede, dr. Stern Ignác, Kohn Henrik és Schwarcz H. Ármin foglalnak helyet.

Uj étközkecsik. A magyar kir. államvasutak igazgatóságának értesítése szerint e hónap 17-étől kezdve Budapest nyugati pályaudvar—Bécs között a 106. és 105., Budapest keleti pályaudvar—Zimony között a 906. és 905. sz., végül Budapest—Kassa között az 1504. és 1501. sz. gyorvonalokkal étközkecsik fog közlekedtetni.

Gazdatisztek nyugdíj ügye. A Magyar Gazdatisztek és Erdőtisztek Országos Egyesülete Bujánovics Sándor udvari tanácsos elnöklete alatt legutóbb tartott ülésében foglalkozott a Gyakorlati Gazdatisztek Egyesülete által december 27-én megtartandó gazdatiszti kongresszus ügyével s elhatározta, hogy azon hivatalosan nem vesz részt azért, mert a kötelező gazdatiszti nyugdíjbiztosítás törvényhozási uton való rendezését parciálisan megoldhatónak nem tartja, hanem azt a magántisztviselők kötelező nyugdíjbiztosításának keretében véli megoldandónak. Az egyesület legutóbb tartott közgyűlése ily értelemben foglalt állást s a nyugdíjkérdésnek a Magántisztviselők Országos Szövetségével való együttes szorgalmazását határozta el. De nem vesz részt a kongresszuson azért sem, mert annak egyik tárgya a gazdatiszti fizetés törvényes rendezésére vonatkozik s erre vonatkozólag az egyesületnek az a véleménye, hogy ez tisztán magánjogi kérdés, amelybe a törvényhozásnak beleszólása nem lehet s azonkívül e kérdésnek bizonyos mértékben agresszív jellege is van a birtokos osztályllyal szemben, ami a gazdatiszti osztály szempontjából kerülendő.

Fizetési képtelenségek. A bécsi hitelezői védőgyűlés a következő fizetési képtelenségeket jelenti: Hirsch Lajosné kereskedő, Veszprém; — Komlóssy Ferenc kereskedő, Pápa; — Espersil Kálmán kereskedő, Rozsnyó; — Tornai József kereskedő, Székesfehérvár; — Kurecz Jakab szabó, Foktó.

Uj villamosági részvénytársaság. A „Részvénytársaság villamos és közlekedési vállalatok számára” czimű részvénytársaság egésze a múlt évben új villamosági társaság alakult: Devai villamosági r.-t. czég alatt 600.000 korona tőkével, amely összeget teljes egészében be is fizették. Igazgatósága: Gulácsy Kálmán, Issekutz Pál, Lunzer Pál, Szegő Simon és Tolnay Kornél.

A takarmányhiány és a marhaárak. A Nógrád-megyei Gazdasági Egyesület a földmivelésügyi miniszter segélyét a vármegye területén lakó kisebb birtokosok érdekében felhasználni óhajtván, kellő módon közhírré tette, hogy a nógrád-megyei gazdáknak készséggel közvetít a takarmányinséggel súj-

tott vidékekről alkalmas tenyészállatokat, mely vásárlásokhoz a földmivelésügyi miniszter is 10% hozzájárulással és a vasuti szállítási költségeinek fedezésével járul hozzá. Sajnos, az egyesületnek ezen kezdeményezése kudarcot vallott, amennyiben Nógrád-megye területéről mintegy 100 drb tenyészisző vásárlására akadt jelentkező, azonban a vásárló területül kijelölt Baranya vármegye állattenyésztési felügyelőségének értesítése szerint, ott a két éves iszók ára ma 400—500 korona, 1—1½ éves iszók 300—400 korona darabonként, vagy élő sulyban 70—91 filér kilogrammonként. Miután ilyen magas áron a nógrád-megyei gazdák tenyészanyagot vásárolni nem kívántak, az egyesület kénytelen volt ez irányú akciója felett napirendre térni.

Az adójavaslatok ellen. A képviselőház pénzügyi bizottságának az adójavaslatok ügyében folyó tárgyalásai arra indították az Országos Magyar Kereskedelmi Egyesülés elnökségét, hogy közös tanácskozássra hívja össze a legjelentékenyebb helyi kereskedelmi és ipari egyesületeket az adókérdés ügyében. A gyűlést kedden délután tartották meg az O. M. K. E. tanácstermében. Képviseltették magukat az összes érdekelt testületek. A tárgyhöz az összes testületek kiküldöttei hozzászóltak, végül dr. Szende Pál azt javasolta, hogy az értekezlet függesse fel ugyan határozatát az elhangzott kívánság szerint néhány napra, de a jövő héten tartandó újabb ülésben mindenesetre döntsön a nagygyűlés megtartása ügyében. Kunz József elnök ilyen értelemben mondja ki a határozatot, amivel a gyűlés véget ért.

Kisipari gépkészítés. A Technológiai Iparmúzeum a kisipar érdekében ezidén gép- és szerszámkiállítás rendez. A kiállítás kiváló hasznosítása céljából a rendezés úgy történt, hogy a gépeket működésben lehessen tanulmányozni. A gépek előtt érdeklődő iparosoknak a kereskedelmi miniszter alkalmat kíván nyújtani, hogy azok a gépek kezelését megtanulhassák. E célból külön tanfolyamok is lesznek, sőt ilyeneket már is szerveztek pl. az elektromotorok kezelésére, amelyek, tekintettel arra, hogy Magyarországon már mintegy 200 városban van elektromos telep, igen akut fontossággal bírnak. A kisipar igényeire való tekintettel a Technológiai Iparmúzeum igazgatósága a szerszámgépeknek egyes elektromotorokkal való hajtását mutatja be. Tanfolyamban képezik ki az iparosokat a galvanostégiában is. Ujdonság gyanánt szerepelnek egyetemes kádárgépek is, melyeket a kisebb kádármester is jól használhat, kezelését pedig a múzeumban megtanulhatja. Bemutatja a múzeum az újabb hazai szerszámipart is, amely gyártmányaival a legjobb külföldivel is versenyez. Az öt hónapra tervezett kiállítást a kereskedelmi miniszter képviseletében Sztéryny József államtitkár nyitja meg december 20-án, vasárnap délelőtt 11 órakor. A kiállított gépek minden szerdán és pénteken délután 6—8-ig, vasárnap délelőtt 10—12-ig lesznek működésben láthatók. Maga a kiállítás teljesen dímentesen lesz látogatható minden nap délelőtt 9 órától 1-ig és délután 3 órától 5-ig, de szombaton csak délelőtt 9—1-ig, vasárnap pedig 9—12-ig lesz az nyitva.

A tőzsde és a telefon. Kossuth Ferenc kereskedelmi miniszter a budapesti gabonátőzsde üzleti idejének legutóbb történt megváltoztatására való tekintettel elrendelte, hogy a nagyobb forgalmuknál és jelentékenyebb gabonatermő voltuknál fogva a gabonátőzsdevel szűrebb érintkezésben álló, alább megnevezett helyeken a postahivatalok ezentúl a távirtdánál és távbeszélőnél a déli órákban (déli 12-től délután 2 óráig) is tartanak szolgálatot. Ezek a hivatalok a következők:

Alibunár, Alvincz, Antalfalva, Bártfafürdő (május 1—15-ig), Bethlen, Borosjenő, Borosbesbes, Breznóbánya, Csikszereda, Dunavecse, Élesd, Eresi, Érmihályfalva, Gyalu, Jászapati, Jászárokszállás, Jászladány, Kapuvár, Kemecse, Kraszná, Mezőcsát, Mezőkovácsháza, Mezőkövesd, Naszód, Ózd, Perbenyik, Püspökladány, Sajószentpéter, Sarkadi, Somorja, Szempcz, Szepesófalva, Szikszó, Szob, Tasnád, Tata-tóváros, Temesrékás, Tenke, Ujarad, Vágselye, Vasvár, Verebely, Zsibó. A kunszentmiklósi hivatalnál ez alkalomból az érdekeltség ebbeli kérelmére teljes nappali távirtda és távbeszélő szolgálat rendeztetett be.

Osztályorszájáték. A mai húzáson a következő nagyobb nyereményeket sorsolták ki:
20.000 koronát nyert: 108544.
10.000 koronát nyert: 24854.
3000 koronát nyert: 97516.
2000 koronát nyert: 18862.
1000 koronát nyertek: 18738 38193 50264 56169 91258 95979.
300 koronát nyertek: 1582 2659 5674 6935 7491

11140 11940 11984 12494 13083 15420 15493 17584
18979 23377 23964 32675 35589 37118 38202 38372
44919 46895 47047 47249 48508 50274 51179 51682
53490 64041 68954 69306 76197 79441 84343 84788
89622 97496 98234 101101 106660 109895 111122 114566
115932 117061 118654 121676 121963 124300.

A Törvényes Munkásvédelem Magyarországon Egyesülete ma folytatta a múlt hónapban nagy érdeklődés mellett megkezdett vitáját az ipartörvénytervezetről. A vitát dr. Teller Miksa előadása az ipari bíraskodásról és dr. Kiss Géza iparfelügyelő előadása az iparfelügyeletről fejezte be. Dr. Teller előadásában követelte, hogy az ipari és kereskedelmi bíróságok, ne mint külön bíróságok szerveztessenek hanem ez az eljárás a járásbírók szerveztetésbe kapcsolassék be. Kiss Géza előadásában kiemelte az iparfelügyeletről szóló intézménynek két főbb utasítását és pedig az ipari felügyelet hatóság joggal való felruházását és határkörieknek valamennyi, a leendő törvény hatálya alá tartozó gyárra, kisipar-telepre, üzletre és vállalatra való kiterjesztését, továbbá, hogy a kollektív szerződéseknél és sztrájkoknál az iparfelügyelőnek szerepe erősebben volna kiemelendő, mivel e téren eddig is eredményesen foglalkoztak. Mindkét előadást élénk vita követte.

A balatonvidéki vasutról. A balatoni vasut munkálatai serényen haladnak. Eddig tíz hónap állott rendelkezésre, amely idő alatt egymilliónyolcszázötvenezer köbméter földmozgósítást (kiemelést és feltöltést) kellett végezni, hogy a vágány lerakható legyen. El kellett készíteni a 139 kilométer hosszú vonalon 300 vízeresztőt és hidat, utóbbiak között van a 28 méter össznyílású veszprémi viadukt s a 26 méter nyílású szabadbathányi ráncos tartós hidat nagyméretű boltozott hidat; elkészült az akaratyái 95 méter hosszú alagut, a külső oromzatok kivételével, három hatalmas támasztófal, amelyhez hater ezer köbméter követ használtak fel. A vágányok lerakása annyira haladt, hogy Börgönd, Akaraty puszta, Veszprém—Áracs, Tapolca—Tihany—Aszfő között, tehát mintegy 112 kilométeren rendezte anyagvonat-közlekedés folyik s remény van arra, hogy a hiányzó 27 kilométeren a vágány még ez év folyamán fekvődni fog. A vágány ágyazására előirányzott százyolcvanezer köbméter zuzott kő és kavics nagy része már ki van szállítva és a hiányzó rész termelése a badacsonyi bazalt-zuzótelepen, az akáli és veszprémi kavicsbányákban, a polgári közüzőtelepen szakadatlanul folyik. A vonal már távolról jelzik a táviró-telefonvezetékek oszlopai s az őrházak, állomási épületek élénk piros tetői. Az épületek külső teljes elkészítését a szokatlanul korán beállott tél megakasztotta s ez kora tavasszal fog megtörténni, de a belső munkák és berendezések a télen át elkészülnek s így a vonat személyzet márczius hónap végén elfoglalhatja lakásait. A 33 állomáson és megállóhelyen most a vágány- és váltóbiztosító berendezések készülnek. A felsorolt nagyméretű munkákhoz eddig két és fél millió munkásnap szám és hatvanötezer jármű volt szükséges. A munkásoknak, kiknek állománya a nyári hónapokban meghaladta a háromezretet, 92 százaléka magyar honos volt s csak a köfőit, robbantó, csákány- és alagut-munkáknál kellett dalmát, macedón, horvát, olasz munkásokat alkalmazni. A magyar munkásokat részben a környékbeli falvak, Somogy, Zala, Muraköz szolgáltatták, részben kunsági, kalocsai, esanádi, csongrádi kubikosok képezték, akiknek barmulatos munkacereje, aczélos szívóssága ma már európai hírv. A téli hónapok alatt kizárólag környékbeli munkások vannak alkalmazva.

A pénzügyi tisztviselők szervezkedése. Az a mozgalom, amely a pénzügyi tisztviselők között nemrégiben megindult, mind nagyobb területre terjed. Egymásután alakulnak a tisztviselők megyei körzetei, amelyek nemcsak a fel fogják állítani a pénzügyi tisztviselők országos központját. A Borsod vármegyei pénzügyi tisztviselők egyesülete december 15-én tartotta alakuló közgyűlést Miskolcon. A közgyűlést Hölczler Lajos, a mozgalom megindítója és szervezője nyitotta meg, mire annak elnökévé dr. Weisz Gézát és jegyzőjévé Friedmann Mórt választották meg. Az elnöki megnyitót után Taubner Vilmos az országos szervező bizottság képviselőjében ismertette meg az egyesülés célját, mire a közgyűlés a megalakulást kimondotta. A tisztviselők körzetei alakult meg: Elnök: homrogdi Lichtenstein László, a miskolci takarékpénztár vezérigazgatója, alelnökök: dr. Weisz Géza, a miskolci népbank elnök-igazgatója, Hühne Andor főkönyvelő és Zoltán Ferenc főkönyvelő. Jogtanácsos: dr. Barthus Dezső miskolci ügyvéd, titkár: Hölczler Lajos, jegyzők: Friedmann Mór és Szigeti Ernő, ellenőr: Feldmann Miksa. A megalakulás megtörténte után az új egyesület az országos szervező bizottságba Lichtenstein Lászlót, dr. Weisz Gézát, Zoltán Ferencet, Hölczler Lajost és Kühne Andort delegálta.

TÖZSDÉK.

A BUDAPESTI ÁRU- ÉS ÉRTÉKTŐZSDE

Gabonátözsde.

Budapest, december 16.

A készáru piacra ma csendes volt az irányzat. Mérsékelt kínálattal szemben a malmok tartózkodók voltak, az árak további leszállítására törekedtek, amihez azonban az eladók ma nem voltak kaphatók. Így azután korlátolt maradt a forgalom, melynek folyamán mindössze mintegy 8000 mm. buza kelt el, változatlan tegnapi áron. A legdrágább eladási ár 26.20 korona volt 78.8 kilós tiszavidéki búzáért, a legolcsóbb pedig 22.60 korona 73 kilós pestvidéki, üszkös búzáért. Egyéb gabonaneműek közül rozs és zab változatlan, tengeri lanyha. Forgalomba került 700 mm. rozs 20.10 koronás áron és 200 mm. zab 17.20 koronás áron. — A határidőpiacra a mai üzlet kedvetlenül és még a tegnapi alacsony zárlatnál is némileg olcsóbb jegyzésekkel indult meg. Kezdetben viharos jelenetek mellett rendkívül élénk forgalom fejlődött ki, a nagyarányú kínálattal szemben csakhamar meglehetősen élénk vételkezdés mutatkozni, mire aztán kissé szilárdult az irányzat és felfelé törekedtek az árfolyamok, amelyek később aztán nyugodtabb hangulat mellett mérsékelt ingadoztak. Zárlat előtt sürgős fedezési vételekre kifejezetten szilárd volt az irányzat. A tegnapi zárlathoz viszonyítva, végeredményképpen ma az áprilisi buza huszonkét fillérrel, az októberi buza huszonnégy fillérrel, az áprilisi rozs szintén huszonnégy fillérrel, az októberi rozs tizenöt fillérrel, az áprilisi zab tizenkét fillérrel, a májusi tengeri hat fillérrel emelkedett.

A készáru jegyzése a mai tőzsdén a következő volt:

Buza	kilós	Ára 100 kg.	kilós	Ára 100 kg.
Tiszavidéki uj	75	25.00-25.40	79	25.60-25.95
"	76	25.00-25.40	80	25.65-26.05
"	77	25.20-25.60	81	25.90-26.20
"	78	25.45-26.80	82	—
Fejérmegyei uj	75	25.00-25.40	79	25.30-25.70
"	76	24.00-25.10	80	25.45-25.80
"	77	25.00-25.35	81	—
"	78	25.15-25.45	82	—
Pestvidéki uj	74	—	78	25.25-25.55
"	75	—	79	25.40-25.80
"	76	24.30-25.20	80	25.55-25.90
"	77	25.10-25.40	81	—
Bánsági uj	74	—	78	25.20-25.65
"	75	—	79	25.45-25.85
"	76	24.95-25.25	80	25.60-25.05
"	77	25.15-25.50	81	25.85-26.15
Bácskai uj	74	—	78	25.35-26.00
"	75	—	79	25.50-26.00
"	76	25.05-25.45	80	25.75-26.05
"	77	25.25-25.65	81	—
Ros s I.-rendű uj	—	—	—	20.40-20.60
" középminőségű uj	—	—	—	20.10-20.30
Arpa takarmány I.-rendű	—	—	—	16.25-16.45
" II.-rendű	—	—	—	15.85-16.15
Köles	—	—	—	13.75-14.00
Zab I.-rendű	—	—	—	17.45-17.75
" II.-rendű	—	—	—	17.05-17.40
Tengeri belföldi uj	—	—	—	13.90-14.30
Repce: Kaposztarepce	—	—	—	—

A készáru piacra ma elkelt:

Buza, Tiszavidéki: 200 mm. 78 kg. 25.85 korona, 200 mm. 78 kg. 25.85 korona, 100 mm. 76 kg. 24.90 korona, 2000 mm. 78.8 kg. 26.20 korona.
 Pestvidéki: 1235 mm. 79 kg. 25.90 korona, 350 mm. 77.5 kg. 25.55 korona, 500 mm. 77 kg. 25.55 korona, 200 mm. 75.5 kg. 25.10 korona, 200 mm. 75.5 kg. 2.10 korona, üszkös, 100 73 kg. 22.60 korona.
 Fejérmegyei: 100 mm. 75 kg. 24.80 korona.
 Erdélyi: 100 mm. 76.5 kg. 25.10 korona.
 Bánsági: 2600 mm. 77 kg. 24.95 korona, üszkös.
 Rozs: 100 mm. 20.10 korona, 600 mm. 20.10 korona, kp. pp.
 Zab: 200 mm. 17.20 korona, kp.

A határidőpiacra kötött:

Délelőtt:

Előfordult kötések (50 kg.-kint):
 Buza 1909 áprilisra 12.46, 12.45, 12.55, 12.52, 12.60.
 Buza 1909 októberre 10.99, 11.04, 11.02, 11.09.

Ros 1909 áprilisra 10.29, 10.37, 10.32, 10.39.
 Rozs 1909 októberre 9.39, 9.46, 9.48.
 Zab 1909 áprilisra 8.64, 8.65, 8.63, 8.68, 8.70.
 Tengeri 1909 májusra 7.38, 7.40, 7.37, 7.40.

1 óra 30 perc kor zárulnak:

1909. áprilisi buza	12.59 - 12.60
1909. októberi buza	11.08 - 11.09
1909. áprilisi rozs	10.38 - 10.39
1909. októberi rozs	9.47 - 9.48
1909. áprilisi zab	8.70 - 8.71
1909. májusi tengeri	7.39 - 7.40

Budapesti gabonaforgalom.

1908. december 14-16. december 15-ig.

Erkezett: Elszállított:

Buza	15595	—
Ros	3518	—
Arpa	2698	—
Zab	1232	—
Tengeri	261	—
Liszt	102	19693
Korpa	—	3120

A megfelelő karácsonyi ajándék beszerzése bizony nagy gonddal és fáradsággal jár. Ezen könnyen tuleshetünk, ha a Pannónia-gyár karácsonyi vásárlást felkeressük. Ott találhatunk

nagyon olcsó karácsonyi ajándékokat

és pedig: művészies kivitelben domborművű faldíszeket, híres mesterek reproduktióit,

házi kápolnákat 2 koronától feljebb.

domborművű szentképeket egy koronától feljebb.

Ne mulassza el senki ezt a ritka alkalmat, a hol olcsó pénzért szép ajándékokat vásárolhat

Pannónia

zászlógyár és díszítő vállalat V. honvéd-utca 14. szám, Alkotmány-utca sarok.

Értéktőzsde.

A mai előtőzsde forgalma lanyha irányzattal indult meg s ezt a lanyhaságot a kedvezőtlen belpolitikai hírek okozták, amelynek forrása Bécs volt. Ez a lanyhaság az értékek árát csökkentette. A bankkérdesnek kiélesedése csak fokozta a lanyhaságot s a Magyar hitel öt koronával esett, míg az Osztrák hitelrészvény csak 2.75 koronával hanyatlott. A bankrészvények ára is 3-4 koronával csökkent. A helyi piacon alig volt üzlet s a legtöbb árfolyamváltozás kötés nélkül jött létre. A koronajáradék ma tovább visszaesett s 91 koronával zárult. Forgalomba ke-

rült: Osztrák hitel 621.25-618.25 koronán. Magyar hitel 719.50-715.75-716.50 koronán, Államvasut 667.50 koronán, Leszámitoló bank 475.—474.50 koronán, Jelzálog 412.—405.00 koronán, Rima 516.50-516.— koronán, Városi villamos vasut 264.—261.50-262.50 koronán, Közuti 581.—580.50-581.50 koronán, Magyar koronajáradék 91.15-91.— koronán, Hazai bank 276.50 koronán.

Előtőzsde.

Előtőzsde lanyha.
 Kötött: Osztrák hitelrészvény 621.25-618.75. Magyar hitelrészvény 719.50-717.—. Déli vasut 102.—101.—. Jelzálogbank 412.—411.50. Városi villamos vasut 264.—263.25. Hazai bank 276.50. 5%-os kölcsön 97.30.

Déli tőzsde.

Déli tőzsde gyenge.
 Osztrák hitelrészvény 618.50-618.25. Magyar hitelrészvény 717.—720.50. Osztrák-magyar államvasut 667.—667.50. Rimamurányi vasut 517. Magyar leszámitolóbank 475.—474.—. Jelzálogbank 410.—409.—. Közuti vaspálya 580.—582.—. Városi villamos vasut 261.—262.25. Magyar koronajáradék 91.15-91.02%. Hazai bank 275.50-277.—.
 A prémiumüzletben díjbiztosításokért fizettek: Osztrák hitelrészvényekért holnapra 4.—5.— K. 8 napra 8.—10.— K. 1908. december hó végére 18.—20.— K.

Utőtőzsde.

Az utőtőzsde csekély forgalom mellett nyugodt volt és az értékek árfolyamai tartott irányzattal zártak. Kötött: Osztrák hitelrészvény 618.75-619.50. 4%-os magyar koronajáradék 91.15-91.20. Leszámitolóbank 475.—.

BÉCSI GABONATŐZSDE.

Bécs, december 16. Az ünnepek közeledése tette, hogy a konzum az eddiginél is szigorubbantartózkodott a vásárlástól és a piacra nagy üzletelenség uralkodott. Az eladók fukarkodtak a kínálattal, de vásárlási kedv sem mutatkozott s így az árak változatlan nívón maradtak. Az üzleti forgalom lisztben a hét kezdete óta nagyon kedvezőtlen, buzaliszt 20, rozsliszt 30, takarmányliszt 10-20 fillérrel olcsóbb lett, de még így sem fejlődhetett ki üzlet. Az utolsó hírek Argentínából kevésbé voltak kedvezőek s emiatt az északamerikai piacok egy része tartott, más része szilárd irányzatot követett. Páris valamivel barátságosabb, ellenben Liverpool még mindig lanyha.

Jegyzetelt buza: uj tiszavidéki 13.25-13.65 korona, marosi és bánáti 13.—13.30 kor., mosoni 12.45-12.80, korona, tótfelvidéki 12.35-12.95 korona, déli vasuti 12.50-12.95 korona, marchfeldi 12.15-12.55 korona.

Ros: tótfelvidéki 10.35-10.60 korona, csepeli 10.30-10.45 korona, pestmegyei 10.45-10.60 korona, déli vasuti 10.30-10.55 korona, különféle magyar 10.30-10.55 kor., osztrák 10.15-10.40 korona.

Arpa: morvaországi 9.20-10.35 kor., marchfeldi 8.50-9.10 korona, bécsvidéki 9.—9.30 korona, tótfelvidéki 8.10-9.80 korona, csepeli 7.80-8.40 korona, középduinai állomások 8.20-8.80 korona, déli vasuti 8.40-9.40 korona, északmagyarországi 7.60-9.10 korona, tiszavidéki 7.60-8.50 korona, sörárpa —.—.— korona, takarmányárpa —.—.— korona.

Magyar tengeri: régi 8.90-9.15, uj 7.50-7.75 korona, cinquantin 10.10-10.30, uj 9.—9.50 korona.

Magyar zab: minőség szerint 8.75-9.30 kor., közepes —.—.— kor., elsőrendű —.—.— kor., válogatott 9.20-9.70 korona, cseh- morvaországi és alsóausztriai 8.75-8.90 korona.

BÉCSI ÉRTÉKTŐZSDE

Bécs, december 16. A magyar politikai helyzet kiélesedése erősen befolyásolta a mai előtőzsdén a piac felfogását és a bojkott fennállásával kapcsolatban erősen nyomta az irányzatot. Nagyobb helyi és budapesti arbitrázs eladások alapján a spekuláció vezető értékei lényegesen hanyatlottak, első sorban

SZÉN, koks, briket, antracit összes gazdasági, ipari és házi célokra

Telefon: Detail 26-27. 75-28, Engros 164.

Radnay Károly
 BUDAPEST, Váci-körut 78. szám.

Szűrgőváz: ANTRACIT BUDAPEST

alpesi bányarészvények, később azonban hitel- és villamvasuti részvények és déli vasuti részvények s hanyatlásnak indultak. A korlátértékek közül magyar jelzalog, keleti vasut és jegyvergyári részvények csökkentek. A hangulat az előtözsde zárlatáig anyha maradt.

A déli tözsde nyugodtan, kevésbé változott árfolyamokkal indult. Később magyar járadékokban budapesti számlára eszközölt eladások általános elvedvetlenedést idéztek elő. Berlinből a bányarészek gyenge irányzatát jelentik

11 órákor zárulnak:

Osztárk hitel. 618.75. Magyar hitel. 717. Landbank —, Allamvasut 667.75 —, Elbavölgyi vasut —, Déli vasut 102. —, Alpesi bányatársulat 627.25. Rimamurányi 51.6 —, Májusi járadék 94.45, Magyar koronajár. 91.20. Orosz érték 97.40, Török sorsjegy 175.50, Német márka 117.30.

1 órákor jegyzettek:

Osztárk hitel 619.25, Magyar hitel 717. —, Landbank 422. —, Unio-bank 519. —, Allamvasut 668. —, Anglo-bank —, Bankverein —, Déli vasut 100.25, Gözhajó —, Alpesi bányarészvény 627.50, Májusi járadék 94.45, Magyar koronajár. 91.20, Török sorsjegy 175.50, Német márka 117.30, Elbavölgyi vasut —, Rimamurányi 516.50, Orosz járadék —, Keleti vasutak —, Skoda —, Magyar jelz. —, Kárpáti petroleum —.

Bécs, december 16. (Osztárk értékek zárlata) 4.2 százalékos papír-járadék 94.40, 4 százalékos osztárk arany járadék 114.70, 1860-as sorsjegy 150.50, Osztárk hitelsorsjegy 457.50, Angol osztárk bankrészvény 290.50, Bécsi Bankverein 503.25, Osztárk-magyar bank 1732. Déli vasut 100.25 Dunagözhajózási társ. 900. — Dohány rész. 347. — Cs. k. arany (vert) 11.33 Német bankv. 117.23 Osztárk Lloyd 401. — 4.2 száz. ezüst. jár 94.35 — 97.40, Osztárk koronajár. 94.57, 1864-es sorsjegy 266. —, Osztárk hitelintézeti részvény 618.50, Union-Bank 518. —, Osztárk Landbank 420.25, Osztárk-magyar államvasut 676.50, Elbavölgyi vasut 439.50, Alpesi részvény 627.70, 20 frankos 19.12, Lon-

doni váltóár 239.75, Lipótkohó 414. —, Töröksorsjegy 176. —, Szilárdult.

Bécs, december 16. (Magyar értékek zárlata.) 4 százalékos arany-járadék 109.77. Fizsai és szeg. kölc. sorsjegy 137.50, Magyar hitelbank részvény 715.50, Magyar leszámítoló és váltó részvény 476. —, Rimamurányi 515.75, Magyar cukoripar —, Adria hajózási részvénytársaság 371. —, Magyar koronajár. 91.15, 4 százalékos magyar földteherm. kötv. —, Magyar nyer.-k. sorsjegy 183. —, Kassa-Oderbergi vasut részvény —, Magyar jelzalogbank 408. —, Magyar keresk. bank —.

KÜLFÖLDI ÉRTÉKTÖZSDE.

Berlin, december 16. (Tözsdei jelentés.) Az üzleti stagnációt a newyorki jelentések, valamint a mai bécsi előtözsde gyengébb jegyzései, ha ez egyáltalán lehetséges, még fokozták, főleg miután a spekuláció a küszöbön álló ünnepekre való tekintettel is tartózkodást tanúsított. Jellemző az uralkodó kedvetlen hangulatra, hogy megnyitáskor a német részét a hivatalosan jegyzés alatt álló papiroknak nem lehetett jegyezni. Egyébként az árfolyamok egybehangzón a piac gyöngye összirányzatával többnyire mérsékelten engedtek. Nagyobb mértékben estek osztárk értékek, mint hitelrészvények és déli vasut, Bányarészek közül, amelyek általában tartot-

tak voltak, csak Phönix hajlott gyöngülésre, míg német luxemburgiak tegnapi veszteségeiket ismét pótolták. Török sorsjegyek szilárdak voltak. További folyamatosan az összstatus majdnem változatlan maradt. Csak Rajnahó és bécsi vasut szenvedtek meglehetősen veszteségeket. Zárlat gyöngye. A készpénzpiac ipari értékei többnyire alacsonyabbak voltak. Napi pénz 2 1/2%, magánleszámítási kamatláb 3 1/2%.

Zárlatkor jegyeztetik: 4.2 százalékos papír-járadék —, 4 százalékos osztárk aranyjáradék 98.10, osztárk hitelrészvény 195.20, Déli vasut 18. —, orosz bankjegyek 214.30, 4 százalékos új orosz kölcsön 75.80, Disconto Commandit 179. —, Dinamit-truszt —, Harpeni 193.10, Unifikált török járadék 93.25, 4.2 százalékos ezüst-járadék 94.60, 4 százalékos magyar aranyjáradék 92.70, Magyar koronajár. 91.70, Osztárk-magyar államvasut 143.80, Bécsi váltóár 85.20, Olasz járadék —, Alt. villamossági Edison 218.20, Gelsenkirchen 188.50, Laurakohó 193.20, Remye

Frankfurt, (Zárlat.) december 16. 4.2 százalékos papír-járadék 97.85, 4 százalékos osztárk aranyjáradék 97.80, 4 százalékos magyar aranyjáradék 92.60, Osztárk hitelintézeti részvény 195.60, Osztárk-magyar államvasut 143.60, Eszakyugati vasut —, Bustiehradi vasut —, Londoni váltóár 204.47, Bécsi Bankverein 128.20, Villamos részvény 138. —, 3 százalékos magy. aranykölcsön 76.50, 4.2 százalékos ezüstj. járadék 97.80, Osztárk koronajár. 94.85, Magyar koronajár. 91.80, Osztárk-magyar bank 124.50, Déli vasut részvény 18.10, Elbavölgyi vasut —, Bécsi váltóár 85.16, Párisi váltóár 813.16, Union bankrészvény —, Alpesi bányarészvény —, Nyugodt.

Hamburg, (Zárlat.) december 16. 4.2 százalékos ezüstj. járadék 97.30, 1860. sorsjegy 153.50, Déli vasut 18.25, 4 százalékos aranyjáradék 97.50, Osztárk hitelrészvény 195.10, Osztárk-magyar államvasut 143.25, Olasz járadék 103.60, 4 százalékos Magyar aranyjáradék 92.65. Nyugodt.

London, december 16. Angol consol —.

Páris, decz. 16. (Zárlat.) 3 százalékos Francia járadék 96.50, Osztr. aranyjáradék 97. —, Magyar aranyjáradék 93.85, 5 százalékos Bolgár kötelezvény 1896. évről 494. —, 3 százalékos Olasz járadék 104.20, Déli vasut elsőbbségi kötv. 284. —

Table with columns: Buza, Egyéb gabonaneműk, Surgonya, Különféle termények. Rows include various types of grain and their prices in different units.

Table with columns: Allamadosság közkölcsönök, Záloglevelek. Rows list various government bonds and their interest rates.

Table with columns: Bankok részvényei, Takarékpénztárak, Biztosító társaságok, Gőzmalom, Különféle vállalatok. Rows list various bank stocks, savings banks, insurance companies, and other enterprises.

KÜLÖNFÉLÉK.

Ki tudja mint lesz holnap.

Ma még a lelkem irigylésre méltó,
Olyan hullámtalan, nyugodt, békés,
Akár az égbolt nyári éjszaka
Szép, meglütt, éjfelen . . .

Ma még szabad vagyok, választhatok,
Ma még kívánlak és szeretlek,
Ma még nincs gátja vágyaimnak,
Ma még te szép vagy, és ez a fő,
És én ma még fiatal, és ez minden . . .
— Ki tudja, mint lesz holnap?

Ma még csupán magamnak élek,
S gondok nem árnyazzák a lelkemet,
Ma még nekem kedvez a mindenség,
Ma még nekem nyílik minden virág,
Ma még nekem mosolyog minden asszony,
Ma még minden nekem ragyog . . .
— Ki tudja, mint lesz holnap?

Ma még fejemben lázongó világ,
Ma még a szívemben viharzó élet,
Ma még erőtlől duzzad minden izmom,
Ma még hajt egy óriási akarat,
Ma még birom, ma még csak küzdök . . .
— Ki tudja, mint lesz holnap?

Ma még nekik én mindenük vagyok,
Ma még nekem ő mindenem.
Ma még szeretnek, mert övék vagyok,
Ma még szeret, mert ő enyém,
Ma még szeretnek a jövőmért
— Ki tudja, mint lesz holnap?

Ma még boldogság a sok meghasonlás,
Ma még hatalmasabb és diadalmasabb
A fájdalomnál és meghasonlásoknál
Az élet és szeretete . . .
Ma még minden kicsinykedés fölött
A lelkem az ur . . .
— Ki tudja, haj, ki tudja, mint lesz holnap?

Sikabonyi Antal.

(Házasságok vig játéka.) Az amerikai törvény-
székek nagyon megvannak akadva John Cotton
Smith-tel, kinek házassági ügyénél bonyolultabbat
még aligha láttak Amerikában. Smith 1888-ban nőül
vette Miss Lillian Brown-t. Négy év múlva a phila-
delphiai törvényszék elválasztotta őket. Az asszony
ismét férjhez ment s ismét elvált, Smith pedig jelen-
leg a harmadik feleségével folytat válópört. Most
azonban kiderült, hogy a legelső válópör végzését
helytelenül állították ki s valószínűleg érvénytelen.
Az amerikai jogászok két táborra szakadtak: az
egyik azt állítja, hogy „következésképp” mind a há-
rom későbbi házasság érvénytelen, a másik pedig az
ellenkező fölfogást vitatja. Az elvált asszonyok idő-
közben ismét férjhez mentek s most a férjeiket is
belebonyolították ez ügybe. Az egésznek azonban
az a csattanója, hogy Smith ur időközben kibékült
a legelső feleségével s most nem tudja, hogy még
mindig férje-e neki, vagy újra el kell vennie. De ha
még mindig férje, akkor második házasságából szü-
letett gyermekei törvénytelenek.

(A nap mágneses tereiről.) Mindazon hatások
közül, melyeket a testek kifejtének, a fény
az, amely származásának legtöbb bélyegét hordozza
magán. A fénytől, amit egy test kibocsát, megtud-
hatjuk, hogy a kibocsátó test milyen anyagokat
tartalmaz, milyen hőmérsékleten és milyen halmaz-
állapotban van, felvilágosítást kaphatunk a haladási
és forgási sebességére. Mióta pedig Zeeman (1897.)
a róla elnevezett jelenséget felfedezte, azóta adva
van annak a lehetősége is, hogy a fény minőségé-
ből a kibocsátó test helyén fennálló mágneses tér
erősségére és irányára is következtethessünk. (Idéz-
zük emlékeztetőnkbe, hogy a jelenség — a legeggy-
szerűbb esetben — abban áll, hogy a fényforrás
szinképének egy vonala helyett a mágneses erővon-
alnak irányában (longitudinális hatás) két ellentett
irányban körösen polározott vonal látszik; az erő-
vonalakra merőleges irányban (transzversális hatás)
pedig három, egy — az erővonalakra merőlegesen
polározott — az eredeti vonal helyén s egy-egy
az erővonallal párhuzamosan polározott, attól
jobbra és balra.) Már maga Zeeman első értekezé-
sében, melyben felfedezését közlésezi, kifejezi ab-
béli sejtelmét, hogy e tünemény a Nap mágneses
erőiről is felvilágosítást fog nyújthatni. S e sejt-
telme be is igazolódott. A német természetvizsgálók
ezidei Kölnben tartott gyűlésén éppen Zeeman is-
merteti az amerikai Hale felfedezését, mely szerint
a napfoltok szinképén a mágneses erők okozta vál-
tozás észlelhető és pedig a longitudinális, ha a nap-
folt a Nap felületének felénk forduló részén van, a
transzversális, ha a napfolt a napkorong szélén lát-
szik. Ez tehát annyit mond, hogy a napfolt helyén
fennálló mágneses tér iránya a Nap felületére merő-
leges. Ha ezt a tényt összevetjük azzal, hogy a nap-

foltok körül hatalmas örvénylő mozgások folynak
— melyeknek irányát éppen Hale állapította meg —
akkor arra kell következtetnünk, hogy ez örvények
erős elektromos töltéseket visznek magukkal. Ez a
következtetés viszont a legszebb összhangban van
azzal a tényvel, hogy az izzó, fényt kibocsátó fém-
gömbök erősen ionizált állapotban vannak. Zeeman
ki is számítja, hogy a Földdel egyenlő átmérőjű
napfoltban 0.4×10^9 amp. cm. áramsűrűségnek kell
lenni, hogy 3000 gauss erősségű tér jöjjön létre,
amikorára a szinképen észlelt változásból követ-
keztetni lehet. Ilyen áramsűrűség pedig egy ionizált
gázban könnyen létrejöhet; gondoljunk csak a Weh-
nelt-féle ventilcsövekre, ahol az izított katód 1
cm.-jéről ampére-rendű áramok indulhatnak ki. Most
még csak Hale felfedezésének jelentőségéről néhány
szót. Már régebben ismeretes a napfoltok meridián-
átvonulásának hatása a földmágneses elemek vál-
tozására, ismeretes, hogy a napfoltok számának 11
éves periódusa összeesik a mágneses elemek vál-
tozásának periódusával. Mind e földi jelenségek ismeretét,
mind a Nap fizikájának ismeretét Hale fel-
fedezése előre be nem látható mértékben fogja bő-
víteni.

(A gyilkosok szobája.) Aki Xavier de Montepin
és Ponson du Terrail ismeri (és ki ne falta volna
tilos korában a regénycikket), el nem képzelte, hogy
a két író vértől csepegő rémregényeinek legtöbbjét
egymás szomszédságában írta egy deris, barátságos
szobácskában, a tenger partján. Thénard kisasszony,
aki hosszú színészi mult után most közli emlékiratait
a „La Revue”-ben, beszéli, hogy a kis szoba az ő
Étretáiban lakó szüleinek falusi házában volt. Sok híres
párisi megfordult náluk Dumas fiától Villemessantig,
a „Figaro” megalapítójáig, a muzsikusk Ofenbachon
kezdve s Corot festőn végezve. Montepin kis szobá-
ját ezek a híres vendégek csak úgy emlegették,
hogy: „a gyilkosok szobája”. Az ebéd elkészül-
tét és a tállás kezdetét Thénard kisasszony, aki
akkor gyermekleány volt, szokta hírül vinni a két
írónak. Annyira belé voltak merülve kalandos törté-
neteiknek szövésebe, hogy rendszerint meg sem
hallották a hírt hozó leánykát. És Montepin dühösen
folytatva képzelt hősenek párbeszédét:

— Halj meg hát, nyomorult! — dörögte, amivel
egy rájesztett a leánykára, hogy sirva menekült
édesanyjához. Kedélyes élet járta akkoriban Étretá-
ban, amely ma fényes tengeri fürdő. Akkor fesztele-
nebbül éltek ott az emberek. A Thénard-ház barátai
fenyődeszkából kunyhót tákoltak össze a tenger part-
ján s elkeresztelték kaszinónak. Persze kártyáztak
benn. S ha megeredt az eső, a becsurgó víz ellen
ugy védekeztek, hogy ernyőt feszítettek ki. Ilyen pa-
radicsombeli primitívességgel nyaraltak akkor Páris
leghíresebb kritikusai és írói.

A KITAGADOTT

— REGÉNY. —

Írta: RICHARD DALLAS.

21

Gondolkoztam a hagyomány felett; már
különböző alkalmakkor feltűnt, hogy Withe
nyomott, levert kedélyhangulatban volt, hogy
valami bizalmas nyilatkozatot akar tenni, hogy
mintegy lelkiismeretén könnyíthessen. Állítólag
Winters ellen követett el valamit azzal a tet-
tével, hogy a vagyon legnagyobb részét ő
vette el magának; de azért erre a kitétele még
sem voltam elkészülve.

Ez a körülmény azonban nem nagyon ér-
dekel, mert elgondoltam, hogy e szavak komolyan
veszélyeztetik Winters felmentését. Azzal
a nyílt vallomással, melyet az áldozat végren-
deletében megír, hogy a vádlott ellen igazság-
talanságot követett el, megvolt a hatalmas fegy-
ver Winters ellen: a boszu.

Különösen, ha szegény Wintersre az is rá-
bizonyulna, hogy tudott a végrendeletéről, mert
hiszen akkor nemcsak arról a néhány száz dol-
láról van szó, hanem az egész vagyonról.

Sóhajtván tettem el az írást; nem volt idő
a tétlen gondolkodásra. Ha Winters ártatlan és
megmentésre szorul, itt az idő a cselekvésre.

Ebben a pillanatban jöttem értem; az állam-
ügyész hivatott.

Daltón felügyelőt és Miles detektívét is ott
találtam. Az esetről beszélgettek, mely életemen
foglalkoztatta a hatóságokat.

— Dallas ur, — szolt az államügyész hoz-
zám, — éppen most adtam át szerencsekívána-
táimat a felügyelő urnak a fölött a munka fölött,
melyet egész osztályával végzett ebben az ügy-

ben. Elolvastam a coroner előtt tett tanukihall-
gatásokat és azokat rendkívül meggyőzőnek és
pontosnak találok. A felügyelő urnak az a vé-
leménye, hogy az ügy teljesen elkészült, érett
a tárgyalásra és gyors ítélethozatalt szükséges.
Teljesen osztom ezt a véleményét és ezért utá-
sítást adtam, hogy az ügyiratokat holnap küld-
jék át az esküdtszékhez, mert az ügyet min-
den halasztás nélkül dűlőre kell vinni. Olyan ko-
moly esetekben, mint a jelenlegi, a nyilvános vé-
lemény és az államügyészség jó hírneve is meg-
kivánja a gyors igazságot és én nem akarom ezt
a jó hírnevet megcsorbítani.

— De Wintersnek elégséges időt kell adni,
hogy ügyvédet kérjen és a védelmét ezzel elő-
készíttesse, — szoltam én közbe.

— Védelmének előkészítése! — szolt visz-
hangozva az államügyész. — Itt csak arról le-
hetne szó, hogy jó kifogást találjon; mert nyil-
vánvalóan bűnös; természetesen, hogy engedünk
időt neki egy ügyvéd megnevezésére, de az tel-
jesen felesleges, hogy arra is adjunk időt, hogy
alibit, vagy pedig valami ügyes hazugságot ki-
eszeljen. Azt hiszem, tizennégy nap minden te-
kintetben elég és ezt a halasztást ki fogom a
számára eszközölni.

Az a megjegyzés lebegett a nyelvemen,
hogy éppenséggel nem vagyok olyan teljesen
meggyőződve Winters bűnösségéről és sokáig
nem is leszek, vagy legalább is addig nem, míg
a hiányzó pénz eltűnését fel nem derítik. De
eszembe jutott az a megalázó közömbösség,
amellyel az államügyész az én feltevésemet fo-
gadta, melyet az eltűnt köpenyeg fontosságának
tulajdonítottam. Így tehát óvakodtam, hogy gon-
dolataimat hangosan nyilvánítsam. Azért a fel-
ügyelőtől megkérdeztem, hogy miképpen ma-
gyarázza meg a bankjegyek eltűnését.

A felügyelő erre a kérdésre csodálkozva
nézett reám, de nekem úgy tetszett, hogy kissé
elutasítólag is. Mégis udvariasan azt felelte, hogy
Withe minden valószínűség szerint a köpeny-

zsebébe tette és azzal együtt Belle Stantonnál
hagyta.

— De a tanuvallomásokban nincs benne,
hogy azokat megtalálták, — feleltem én.

— Nem, mert a háztulajdonosnő határozot-
tan azt állította, hogy semmi tudomása sincsen
róla, de ezen nem csodálkozom, azt hiszem, a
ház valamelyik lakójánál majd csak megtaláljuk.

— Nos, én remélem, hogy így lesz, — szolt
az államügyész. — És most, Dallas ur, ha a rend-
őrhatalommal érintkezésbe akar lépni és az ügyet
a tárgyalásra elkészíteni, akkor gondoskodni fo-
gok róla, hogy hamarosan megtörténjen ez a tár-
gyalás. Természetesen, ön segítségemre lesz a
vád megindításánál.

— Természetesen, — feleltem én, mert ebben
a pillanatban nem jutott más az eszembe, de
igazán kínos és kellemetlen érzés vett erőt raj-
tam, mikor erre a kötelezésre gondoltam.

Most még engedélyt kértem arra, hogy
Winterssel beszélhessek és figyelmesse tegyem
védelmének a szükségére. Ezt megengedte ne-
kem a főnököm és a felügyelő, Miles és én
együtt távoztunk. A felügyelő az ajtónál elvált
tőlünk, Miles kéresemre elkísért a fogházba.

Súlyt fektettem arra, hogy Miles velem jöj-
jön, mert néhány nekem fontosnak tetsző pontra
ki akartam kérdezni. Az volt a benyomásom,
hogy a detektív nemcsak éleseszű, hanem be-
csületes észjárású és meg voltam győződve róla,
hogy az egyes kérdésekre, melyeket hozzá inté-
zek, bármily fontosságnak legyenek is az ügyre,
a véleményét őszintén, becsületesen, minden
hátsó gondolat nélkül elmondja majd róla.

A lodenköpenyre gondoltam és úgy képzel-
tem, ha kiderülne, hogy Withe azon az éjszakán
visszatértekor viselte a köpenyt, ezzel Winters
bűnössége kétkedésbe fullna. És tényleg olyan
sok függött a feleletől, melyet kérdéseimre kel-
lett kapnom, hogy kissé ingadozva tettem fel
őket.

(Folyt köv.)

SZÍNHÁZAK

Csütörtökön 1908 deczember 17-én.

Nemzeti Színház

Az urhatnám polgár.

Enekes és táncos vigjáték 8 felvonásban, írta Molière. Fordította Csiky Gergely. Zenéjét szerzelte Szully.

Személyek: Jourdain Horváth J., Jourdainné S. Fay Sz., Lucile Várady A., Cleonte Mészáros A., Doriméno Vizvári M., Doranó Horváth Z., Nicole Nagy J., Coriello R. Zsahégyi, Táncczester Náday B., Vivomester Hako, Filozófus Gál, Szabómester Hajdu, Zenevezető Homis, Multi Kovács, Szabólegény Szóke.

Kezdeté 1/8 órákor

Vígjáték

Délután 3 órákor

Gyermekelőadás először

Jóka ördöge.

Mesejáték, Arany János költői műve. Szövegéből írta Komor Gyu a Zenejét szerzelte Stepanides K.

Este fél 8 órákor

Az ördög.

Vígjáték 3 felv. írta Molnár J.

Személyek:

Az ördög Hegedűs, Jolán Varsányi, János Fenyvesi, Elza G. Gazsi, Csinka Hegedűs, András Gyász, László Szerényi.

M. Kir. Operaház

A csavargó

Dalmi 4 felvonásban, S. G. egől írta Richépin, fordította Hellai Jenő, Zenejét szerzelte Leroux. Tolmács Szamosi K., Alina Payer M., Calheino Valent V., A csavargó Takács, Toinet Kertész, François Szemere, Pierre Szendrői, Martin Déri, Thimoas Hegedűs.

Kezdeté 7 órákor

Magyar Színház

A szerencse fia

Komédia 4 felvonásban, írta: Dróczy Gábor.

Eposkeresi Reiner Vágó, Reinerné Forrai R., Emma, leányuk Mészáros G., Irma, szabad Kőröndi, Irén, leánya Ráthori G., Szontágh Márton Garas, Kormos Antal Csorics, Galku I. igazgató Ráthai, Szilcs Adolf könyv. Dobi, Dávid, főszedeig Rátkai, Lili, leánya P. Makai, Zarái Zinkó Dani Z. Molnár G., A miniszter László, Sobas György, Papp.

Kezdeté fél 8 órákor

Urániaszínház

Délután 4 órákor

Mozgófénykép előadás

Este fél 8 órákor

Hogyan mulatunk

Szerdén, 1909 január 13-án este fél 8 órákor a székes fővárosi vígadó nagytermében

Krausz Ernő

porosz udvari operaénekes egyetlen

dal és Wagner estélye

JEGYEK: 4 10, 8, 6, 4 és 2 koronáért a »HARMÓNIA« zenemű és zongora kereskedésben Váci-u. 20. válthatók.

ROYAL ORFEUM

ERZSÉBET-KÖRÜT 31. TELEFON 110-22

Ma

Fü vagy leány

nevelítő enekes bohózat.

„A primadonna“ „Egy perc késés“

Továbbá 10 elsőrangú attrakció.

A téliert útkörtermében Royal Cabaret és táncatrakciók reggeli 5 óráig.

Jegyek elővételi díj nélkül a nappali pénztárban, Bárd és Molitor jegyirodáiban s kontinens dohánygyárujában válthatók.

Szőnyeg-ujdonság!

200-300 nagyságban nyírott Jacquard szőnyeg, tartós minőségben 5 fnt 80 krért.

Rosenberg és Qitt

női divat, szőnyeg- és vászonárak nagy áruház

Budapest, VI., Király-u. 32. saroküzlet

Alapították 1895.

Surányi

szalonzukorkák

legfinomabb minőségben

1 kg. 4 K., 2 kg. 7 K., 4 kg. 12 K., utánvétel mellett bérmenve.

Finom friss teasütemény is kapható.

Surányi cukorkagyár

Nagy-Surány Nyitra megye.

Magyar Styria Kötőgépgyár

BUDAPEST.

A legjobb és leghiresebb kötések

szabadalmazott zárrakkal ellátva teljes tanítás ing. Arjegyek bérmenve. Fog József Lajos öngyártó üzemében Váci-u. 54. e.

ROZSATEJ

kiütő teint-ápolószert 2.-1. fiatalos üdösséget kölcsönöz a bőrnek

halsam-zappan hozzá - 60 K

OSAN fogápoló-szer.

sárga 1,76 K., fogpor - 85 K

TANNINGENE

legjobb hajfestő-szer 5.- K

hosszú megmarad és nem engedí festéket. Sötétszókora. Barnára és fekete.

Anton J. Czerny, Wien, XVIII, Carl Ludwigsir. 61. Waifischg. 5

Helyek: gyönyörökben, parlamentiákban stb.

KOVÁCS GYULA

zongoratermelő

BUDAPEST,

(Gresham-palota)

V., Ferencz József-tér 5-6.

TELEFON 110-66

Advertisement for furniture including beds and mattresses. Text: Ezen szabadalmazott ágy 18-20 részre bontható, részszállítással, erős acélsodronnybetéttel 32 K. Rész függönyrudak, teljes készlet 4-50 K. Rész szodronnybetéttel 80 K. Részgyesztyűszál és javítás 17 K. Vaskezes ággybetét erős minőségű 11.50 K. Pakkettel 7.50 K. Kárpított matracok minden kivételben. Vas- és rézbudorokat legolcsóbban szállít. PROHÁSZKA JÁNOS gyáros VI., Gróf Zichy Jenő-u. 46. (Voll Uj-utca.)

A Franklin-Társulat

kiadásában megjelent

ÉSZ és SZIV

Értekezések a lélektan, ethika, nevelés- és tan és életbölcsélet köréből.

Írta SZITNYAI ELEK.

Második, átdolgozott kiadás.

Ára 6 korona 20 fillér.

Kapható: LAMPEL R. könyvkereskedése (Wodianer F. és Fiai) r.t. Budapest, VI., Andrássy-út 21. sz. és minden könyvkereskedésben.

THE GRESHAM

Eletbiztosító Társaság Londonban.

ALAPITTATOTT 1848.

Magyarországi Igazgatóság Budapest

V., Ferencz József-tér 5-6. (saját palotában.)

Ez a legbiztosabb és legköltségteljes kombinációk szerint, előnyös díjak és feltételek mellett. A Gresham ötvényfeltételei kiválóan liberálisak.

Magyarországi igazgatótanács:

Gróf Andrássy Géza v. b. t. t. országgy. képvis., elnök.

Bathany Tivadár gróf országgyűlési képviselő.

Benvovszky Sándor gróf országgyűlési képviselő.

Dr. Gerenday György kincstári joggyűjti főtanácsos.

Karátsony Jeno gróf v. b. t. t. országgy. képviselő.

Boglári Simon Jakab a budapesti tőzsde alelnöke.

Igazgatók:

Beckelt A. Reginald Schuk löszel

Vagyonállás 1907. deczember 31-én 235,857,564.35 K

Érvényben levő biztosítások 600,000,000.-

Biztosított feleknek kifizetett 564,528,665.95

Magyar értékek, elhelyezett díjtartalék 27,438,065.10

GUMMI

Eredet francia gumiarmany

para, selyemgummi és haladályok

szalagok 1, 2, 3, 4, 5, 10 koronák.

Egy korona hálók és után frango és bérmenve káldak 8 db. legfinomabb minőségű eményi díszítés mellett

NEUMAYER LIPÓT Budapest, gumiarany-különlegességek

VI., Váci-körút 3 sz., Auerfényház

FŐVÁROSI ORFEUM

WALDMANN IMRE Igazgató. VI., Nagymező-u. 17

Nemzetközi Artista-szemle.

különlegesség 18 különlegesség

Az előadás kezdete 8 órákor.

Jegyelőre: 10-1 és 8-5 óráig a nappali pénztárnál

PENZTÁRI TELEFON: 93-36.

A téliertben reggeli 5 óráig VÖRÖS ELEK színházzenekara hangverseny.

STEINHARDT MULATÓ

Telefon 64-33 Rákóczi-ut 63. Telefon 64-23.

Ma és mindennap: Kezdeté 1/8 órákor.

Uldonag! Zsiga nem akar! Ujdonság!

Bohózat. Írta: Gllinger és Taussig. Fordította Steinhardt G. Ezt követi

A nőtlen férj

Bohózat. Írta: Gllinger és Taussig. Fordította: Szóke, Steinhardt, Gyárfás, Solli és Pápy teljes n. új művésztársakkal, va amint Vander's tornászok Les Angolotti's turbillion táncosok és Boston and Philadelphia-entri-usok letele.

A remek felkértben zene és tánc rugalmas, előrendő attrakciók. Belépti díj nincs. - Jegyek: 9-12-ig és 3-6-ig Rákóczi-ut 63. és Oze. Konit Józsefné dohánykellékeségű arudájában

Andrássy-ut 29. - Vasárnap délután fél 4 óráig kezdettel mársokelt helyére előadás. Szere korfí: A Nőtlen Férj.

Steinhardt fellépte márszámában

Hull a haja? Használja GARA-féle Petroleum-hajszesz-t.

Egy eredei üveg ára 2 korona. Főszéküldéi hely

Gara Géza és Tsa drogeria Eperst, VIII., József-körút 78. Iassok árjegyzékek káld.

TISZTVISELŐI KÖLCSÖN!

A még idáig nem létező kedvező feltételek mellett 6-6 1/2% kamatra 5-30 évi törlesztésre engedélyeztetik, vagy tőkétörlesztés nélkül csupán kamat és életbiztosítási díj fizetés mellett, állami, megyei, városi, vasúti tisztviselők, gőzhajózási tisztek, katonatisztek és nyugdíjasok részére.

MAGY. TISZTVISELŐK ORSZ. HITELVÁLLALATA

Budapest, VII. kerület, Rákóczi-ut 9. sz

TELEFON: 69-75.

TELEFON: 69-75

Semmi néven nevezendő levonás, u. m. kezelési költség, tartalékalap stb. nincs. Fennálló tisztviselői kölcsönök magasabb összegre konvertáltnak. Felvilágosítással akár személyesen, akár levélelleg díjtalanul szolgálunk. Sürgős kölcsönügyek soronkivül elintéztetnek. Megszavazás után kamatmentes előleg folyósítatik.

SZÍNHÁZAK
Csütörtökön, 1908. december 17-én

Várszínház
Zárva

Királyszihoz
Mary Ann.
A paróka 8 felvonásban. Iria Hajas Sándor, zenét játékosok Kacsóh Pongrácz.

Lancolet Király
Péter, barátja Palásthy
Mary Ann Polrass
Mr. Leadbetter Marosi A.
Kitti Lóránt I.
Ladi Stewben Orley F.
Alice Kosári E.
Lord Leafles Csizsér
Paros hadnagy Pápir

Kezdeté fél 8 óraker.

Apollo-Projectográf
TELEFON 68-39.

Alarczosbál. Értékes ékszerláda a tengerben. — Talchimia del amore. — (Olasz dráma.) Groinó és a juhászleány. A vasutas álma. A kis gipszszobor árusító.

Gálans gárdista.
Kellemetlen találmány. Mulatságok a vidéken.

KEZDETE: 5 óraker, vasár- és ünnepnap 3 óraker.

A PARADICSOM KABARET
ÜLLŐI-UT 46. szám. — Telefonszám: 115-84.

Igazgató Widlesch Bessó József. Karmester Nádor Mihály. Énekes Ilonka, Kondor Ernő, Nogrady Gigi, Csaba Esőfi, Lugosi Jenő, Ellen Milford, Nagy Tilla, Dalnoky Imre, Ballat Béla, Tarjan Vilmos, Báltassóky Lajos konferenciér.

„RABLÓK A BANKBAN”
Aktuális tréfa, előadja az egész személyzet.

Tévedés
kikerülése végett vásároljon óvszerkülönlegességet a GUMMI KIRÁLY-nál!

HATSCHÉK N.
Osakis: Budapest, Károly-körút 6.
ARJEGYZÉK TITOKTARTASSAL INGYEN.

ÓRIASI GRAMOFONT
adok 10 forint készpénzért vagy szállítok utánvétellel melynek ára részletfizetéssel 75 forint Magyarországon legnagyobb fonográf árubáza — Reménytelen ágyváltások a világ hírvérséi „Páthe” és londoni „KOLLEKTA” hangerekből. Arjegyzzék gramofonokról fonográfokról, lemezek és hangerekről legyen.

FRISS GYULA utoda Havas Simon
Budapest, IV., Ferenclók-tere 3 (az udvarban jobbra.)

FOLIES CAPRICE
gazgatók: LEITNER és KELETI Főrendező: TT SÁNDOR
Budapest, Révai-utca 18. sz.

Az előadás kezdete fél 9 óraker
11,10 óraker: Ma Ujdonság!

«CORPUS DELICTI»
Böhözát, Iria: Arnold Leconte.
Fordította: Satyr. Rendező: Rott Sándor.
Végül! 11 óraker. Végül!

«Scheldten thut weh.»
Böhözát, Iria: ROSSÉ. Rendező: Rott Sándor.
Továbbá: Lugosi Jenő, Ballat Béla és Pálfi Mária újonnan szerzőteltett tagok és Türk Berta, Nanon és Trebitsch Sándor fellépő.
Nappali pénztár d. e. 9-1-ig és d. u. 3-6-ig. Az első emeleti Casinó de Parisban elsőrangú táncatrakciók
— Kezdeté fél 12 óraker. —

DELI ÉTTEREM ES KAVEHAZ
a dunaparti korzón (Wurm-utca sarkán).

ÉRTESITES!
A nagyérdemű közönség szives figyelmét felhívom, hogy a közelgő ünnepek alkalmával hideg és meleg ételek Houmard halak stb. talankénti szállítást házon kívül a szokott pontossággal eszközölöm.

BUDAPESTI CABARET
BONBONIERE
VI., Teréz-körút 28. — Telefon 52-88.

Minden este 9 1/4 óraker az óriási sikerű műsor:

BÖRZE ANKÉT.
Társadalmi szatíra.

Az első hó (Nagy revue.) Bördő pongyolában (bohózat). A bizonyítvány gyár (Tréfa). Lurchányi Olga, Vörös Illi, Kökeny Ion, Virág, Kabók, Tarjan, Nagy. Conferenciér: Dr. Szalay József. Jéyek: 6, 5, 4 és 3 korert minden legvárható helyen. Hővebbet a plakátok.

SIMPLON KAVÉHAZ
József-körút 8. Nemzeti Színházzal szemben.
Hideg buffet. Színházi vacsora.
Veszprémi KISS JANCSI cigányprimás vezetése mellett este 8-tól nagy hangverseny!

Most jelent meg az 1909. évre szóló Magyar Közigazgatási Kalendárium!

Hivatalok, intézetek, közigazgatási hatóságok és tisztviselők részére nélkülözhetetlen az

XVIII. ATHENAEUM XVIII. évfolyam. Közel 400 oldal. **MAGYAR** Közel 400 oldal.

KÖZIGAZGATÁSI KALENDÁRIUMA

AZ 1909. ÉVRE.

Ára tartós kötésben 2 korona.

Kivonat a tartalomból Naptárrész. Közhasználati rész. Budapesti kalauz. Tüzetes tájékoztató a fővárosban. Posta- és távirat-árszabály. A legújabb hivatalos adatok alapján teljesen átdolgozott, megővített és a nyomtatás napjái kiigazított Tiszti címtár. Ó felsége címe, kabinetirodájá, udvari hivatalok, zászlósarak, testőrség, egyházak, főrendiház, képviselőház (teljes név- és lakásjegyzékkel). Az összes minisztériumok teljes címtára. Igazságügyi hivatalok. Ügyvédi kamarák, a magyarországi, alsóausztriai és bécsi ügyvédek név- és lakásjegyzéke. Tanintézetek. Különböző szaktanácsok, bizottságok, múzeumok, képtárak. Vármegyék a közigazgatási járásokkal. Szab. kir. városok, rend. tanácsu városok és nagyközségek teljes tisztikara. Budapesti orvosok, fogorvosok, gyógyszerészek teljes név- és lakásjegyzéke. Tudományos, irodalmi és közművelődési egyesületek. Közlekedési intézetek, stb. stb.

Kapható a kiadó ATHENAEUM részvénytársulat könyvkiadóhivatalában (VII. ker., Rákóczi-út 54. sz.) és minden könyvkereskedésben.

Ingyen

adunk egy gramofont legfinomabb kivitelben, a ki nálunk ismeretke előfizet Prospektus ingyen.

Grammofon - társaság
Budapest, VII., Vörösmarty-u. 17.

A „GLOBUS” műintézet és kiadóvalalat részvénytársaság
Budapest, VI., Aradi-utca 8. sz.

Kb. 2 millió darab

Képes-Levelezőlap
készletét mélyen leszállított árak mellett eladja

Raktáron vannak karácsonyi, újévi, húsvéti, valamint genre kártyák a legválogatosabb művészi kivitelben. Ar: 1000 darabonként 7 korona, utánvét vagy az ár előzetes beküldése ellen. 1000 darabnál kisebb mennyiség nem szállítatik.

DÓCZI M.
Budapest, Rákóczi-ut 10/A.

Egyedárusítása a világhírű amerikai „GO-ON”-cipőknek.

Párja 18 és 20 kor.

Férfi cipők:

Legújabb! Amerikai cipők, széles talppal	13.-
Legfinomabb boxbőr, tűzős v. cug. 8.50, tűzős	10.-
Francia sevró, cugos vagy tűzős 10.- gombos	11.-
Borjubór tűzős, sima vagy betétes	8.-
Posztó, bőrrel körül 8.50, oroszlaakkal	9.50
Ugyanilyen, 24 cm. magas-szaru bőrrrel	10.-
oroszlakkal borítva	11.-

Női cipők:

Zerge- vagy borjubór, tűzős vagy cugos	7.-
Legfinomabb boxbőr, tűzős v. cug. 8.50, gombos	9.-
Francia sevró, tűzős vagy cugos 10.-, gombos	10.50
Posztó, bőrrel körül 7.50, oroszlaakkal	8.-
10.000 pár női, posztó kamotcipő	2.- 3.-

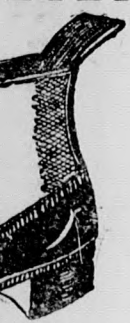
Férficsizmák:

Amerikai boxbőr, tiszti csizma	24.- 28.-
Bagariabőr, erős duplatalppal	18.- 22.-
Hai nabol, többféle kialakításban	12.- 16.-

Vidéki megrendelések aznap eszközöztetnek. Rendelések 20 koronán föléli bérmentve. Meg nem felelő árut készséggel beosorólek. 150 fényképpel ellátott remekül készített képes vagy arjegyzzékét kívártra ingyen és bérmentve küldök.

HETI MÜSOR.

December	Nemzeti Színház	M. kir. Operaház	Vigszínház	Király Színház	Magyar Színház	Gránia	Varszínház
18 Péntek	Szerelmeskedés	Faust	Visszatérés Jeruzsálemből	Mary Ann	A holnap	Hogyan mulatunk	—
19 Szombat	Szerelmeskedés	Tristán és Izolda	A király	Mary Ann	Forradalmi nász	Mozgófénykép-előadás Vízszelöladás	Elnémult harang
20 Vasárnap d. u. este	Az aranyember	Mignon	Menykőcsapas	A hollandi jany	A császár katonái	—	—
	Szerelmeskedés		A király	Mary Ann	Forradalmi nász		

Ker.
13.-
10.-
11.-
8.-
9.50
10.-
11.-
és felelebb
7.-
9.-
10.50
8.-
2.- 3.-
4.- 28.-
8.- 22.-
2.- 16.-
őzditetnek
ntve.
beeserőlek.
rjagyzókat kívár

KOBRAK CIPŐGYÁR, VÁC

gyártmányai annyira kedveltek
hogy

Rámásvarrott
áru

VÉDJEJEGYE

Kobrak

Már a gyermek is akar

KOBRAK-Cipőt!

Keresztülvarrott
és szeges áru

VÉDJEJEGYE

Csakis védjeggyel ellátott cipő

VALÓDI KOBRAK-CIPŐ

FOELARUSITOK BUDAPESTEN:

VI. ker., Krausz Zsigmond
Podmaniczky-utca 1.

VI. kerület, Epstein Mór
Andrássy-ut 40.

V. kerület, Rémi József
Dorottya-utca 6.

IV. ker., Bencze és Társa
Váci-utca 2.

I. kerület, Weisz László
Fehérvári-ut 16/b.

I. kerület, Preisach József
Krisztina-tér 3.

FOELARUSITOK VIDEKEN:

ARAD: Lányi Marcell
ASZÓD: Hermann József
BARCSTELEP: Weisz Sándor
BALASSAGYARMAT: Frischer Ignác
BRCKA: Markus Naschitz
CEGLÉD: Révész Manó
CSONGRÁD: Frankl R.
DARUVÁR: Ladislaus Rochlitz
DEBRECEN: Szana Lajos
DEVA: Hirsch Testvérek
EPERJES: Goldberger Henrik
ERSEKÚJVÁR: Lichtenstern Jakab
ESZÉK: Vilim Scheiber
ESZTERGOM: Preszler János
FEHÉRTÉMPLOM: Steiner Sándor
FIUME: Kohn Sándor
GÁLGÓC: Brodi Mór
GÁLSEECs: Mandel Dezső
GYULA: Schwimmer Arnold
GYÖR: Kardos J. Jenő
KATVAN: Steiner Vilmos
HOMONNA: Brunn Vilmos
EPOLYSÁG: Frischer Adolf
KAPOSVÁR: Farkas Bercl
KARCAG: Löwy és Weintraub

KASSA: Gutfreund Samu utóda
KECSKEMÉT: Fehér Dávid
KESZTHELY: Nagy Mór
KISVÁRDA: Hochmann Mór
KOLOZSVÁR: Dukasz Sándor
KOMÁROM: Schwarz Béla
LEVA: Pollák Adolf
MAKÓ: Hegyi József
MARCALI: Lichtenstern Miksa
MÁRMAROSSZIGET: Silberstein Simon
MÁTÉSZALKA: Feldmann H.
MEDGYES: Fritsch és Connerth
MISKOLC: Itj. Klein Testvérek
MOHÁCS: Heller Kálmán
MURASZOMBAT: Ascher B. és Fia
NAGYKANIZSA: Mózes Róza
NAGYKIKINDA: Tesits Károly
NAGYVÁRAD: Fuchs Miklós
NYIRBÁTOR: Freund J.
ORAVICA: Weisz Gyula
PALÁNKA: Schwarz Gyuláné
PANCsoVA: Konstantinovic St. V.
PETROZSENY: Weisz Rezső
POZSONY: Vincze Benő

POPRÁD: Krakovics Mór
POZSEGA: Teodosijevics M.
RESICA: Moskovits Simon
RIMASZOMBAT: Weisz Manó
SÁRVÁR: Bass Sámuelné
SARAJEVO: E. Feleki
SIKLÓS: Fürst H. Armin utóda
SIÓFOK: Schwarz Bernát Fia
SÜMEG: Böhm Gáspár
SZABADKA: Roth Armin
SZARVAS: Ungár Jónás
SZATMÁR: Vuja János
SZEGED: Frankl B.
SZ.-FEHÉRVÁR: Knazovitzky Béla
SZOLNOK: Kalmár Miksa
TAB: Deutsch Mátyás és Fia
TAPOLCA: Gal M. Miksa
TEMEsVÁR: Gerő Izó
UJPEST: Brichta Károly
UJVIDÉK: Kovács S., „A golyához“
VÁGUJHELY: Steinitz Arnold
VINKOVCE: Mavro Epstein
VUKOVÁR: Th. Walder
ZÁGRÁB: Ebenspanger i drug
ZOMBOR: Holländer József és Fia

Kapható azonkívül a gyártmány minden más, itt föl nem sorolt városban és kisebb helyen is, jobbfejta cipő- és divatáru-üzletben.

ARGENTORMŰVEK RUST & HETZEL

császári és királyi udvari szállító.

1933

GYÁRI RAKTAR:

BUDAPEST, IV., Váci-utca 5. szám.

Mindenféle disz és használati tárgyak a legjobb minőségű

chinaezüsből és a legmodernebb
:: kivitelben. ::

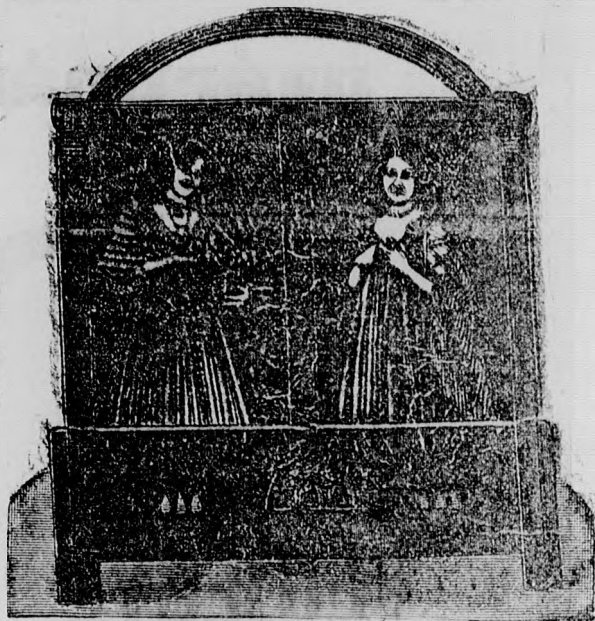
Naponként újdonságok jelennek meg.

Sétabotok és cigaretta-tárcák valódi ezüsből, dus választékban.

Használt tárgyak a legjutányosabb ár mellett ujjaalakittatnak.

Képes árjegyzék ingyen és bérmentve.

A legjobb tisztítószer valódi és china-ezüst részére az „ARGENTOL” drb-ja 30 fill.

Fényképráma 5727. sz. K 36.—

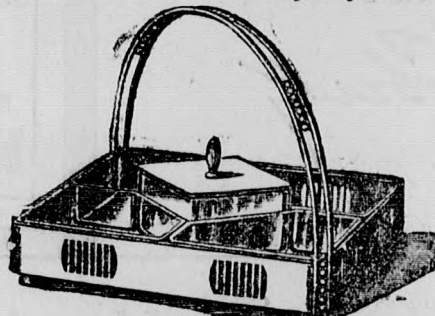
5707. sz.

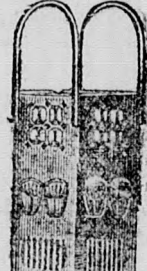
Comptiere.
Kor. 8.—

Kávékészlet 6331 sz.
K. 55.—

Compottartó 5639 sz.
Kor. 50.—

Virágváza
K 21.—

Ivlámpa-szenek

»A«

minőségű belvilágításra. Hatásbél- és tömör-szenek.

»G«

minőségű külvilágításra. Bél- és tömör-szenek.

Ivlámpa

nagybani lerakat

Ivlámpa

kölcsonbeadás

Izzólámpa

és

Wolframlámpa

lerakat

Schiff és Társa

a schwechati ivlámpaszéngyár magyarországi telepe

Budapest, Ferencz József-rakpart 24. sz.

Karácsonyi ajándékkönyvek!

Filléres Könyvtár: Sebök Zsigmond, Mikszáth Kálmán, Herczeg Ferencz, Gardonyi Géza, Párony István, Benedek Elek, Lőrinczy György, Gaal Mózes stb. stb. munkái, Egy-egy kötet ára kötvé 60 fillér.

Most jelent meg!

Most jelent meg!

Benedek Elek: Két gazdag ifju története. Elbeszélés a magyar ifjuság számára. Mühlbeck Károly rajzaival. Ara diszkötésben 7 korona.

A serdültebb ifjuság számára:

Gyarmathy Zsigáné: Kalotaszegi bokréta. Elbeszélések fiatal leányok számára. Diszkötésben 3 K 20 fill, Egyszerű kötésben 2 korona 50 fillér.

Tábori Róbert: Magyar vitézek Parisban. Mühlbeck Károly rajzaival. A magyar ifjuság számára. Diszkötésben 3 korona 20 fillér. Egyszerű kötésben 2 korona 50 fillér.

Lőrinczy György: Aranykarikák. Elbeszélések a magyar ifjuság számára. Diszkötésben 3 kor. 20 fill, Egyszerű kötésben 2 korona 50 fillér.

Tussek Anna: Szélvészkiasszony. A kastély titka. Serdültebb lányok számára. Diszkötésben 2 korona 80 fillér. Egyszerű kötésben 2 korona 50 fillér.

6—8 éves gyermekeknek:

Ispiláng-ispiláng. Irta: Posa Lajosné. Szines és szinezetlen képekkel. Ara 3 korona.

Kert alatt. Irta: Sebök Zsigmond. Szines és szinezetlen képekkel. Ara: 3 korona.

Mennek-mendégélnék. Irta: Sebök Zsigmond. Szines és szinezetlen képekkel. Ara: 3 korona.

Verseskönyv-Dalokönyv. Írták: Kiss Aron, Peterly Sándor, Posa Lajos, T hanyi Ágost. Szines és szinezetlen képekkel. Ara: 3 korona.

Kapható minden könyvkereskedésben, valamint a kiadónál

SINGER ÉS WOLFNERNEL,
Budapesten, VI. kerület, Andrássy-ut 10. szám.

Amato - Lámpa

a világ legfőkétebb lefelé égő gázlámpája, meglevő bármely gázlámpára azonnal felszerelhető.
 40% gázmegtakarítás! Háromszoros tényhatás!

A teljes világosság lefelé!

Magyarországi vezérképviselők: **MIKLÓS TESTVÉREK** BUDAPEST, VI. kerület, Liszt Ferenc-tér 3. sz.

Sürgönyestm: »Exelstor.«

TELEFON: 16-37.

Ismerető prospektus ingyen és bérmentve.

**MESÉS
AJÁNDÉKOT AD
A BAZÁR**

**A DIVATLAPOK KIRÁLYA
KÉRJEN EGY MUTATVÁNYT
A KIADÓBÓL**

BUDAPEST, DOHÁNY-Ú 16.

Minden háztulajdonos,
 ki meggyőződni óhajt, vajjon általa szerint, vagy **vizmérő** után kevesebb
 vízdíjat tartozik-e fizetni és ha konstatálni óhajtja vajjon egyes bérlet a rendszer
 fogyasztáson kívül sok vizet pa aról-e, vezetessen házába

Kunz-féle vízmérő-órát.
 Felvilágosítást készséggel nyújt a
 „Budapesti Vízmerő Betéti Társaság” Kunz F. cég
 Központi iroda: I. Bors utca 14. sz. — Gyár és öntöde I. Maros utca 19. sz.
 Telefon 11-06. Saját gyártelep: Telefon 11-06.

**Fényképező-
gépek és
Látcsövek
részlelfizetésre**

kaphatók

**Aufrecht és
Goldschmied**
 optikai áruházában
 Budapest, VII. Rákóczi-ut 26. szám.
 Árjegyzék ingyen!

A világhírű **ODEON**
FOROTIPIA
JUMBO hanglemezek,
 gyszintén a páratlan szerkezetű Lindström-féle
RECORD
PARLOPHON
GRAND
MONARCH
OLYMPIA

beszélőgépek minden előkelő hangszer- és beszélő-
 gép kereskedésben kapható.

Főlerakat és vezérképviselő Magyarországon részére

Schiff és Társa
 Budapest, Ferencz József-rkpt 24.

A legelőnyösebb részlelfizetésre
**zongorát,
 pianinót,
 czimbalmot,
 hegedűt**
 készpénzbeni áron a leg-
 újabb rendszerű
bankhitel
 útján kizárólag csak
 Reményi vagy magyar hant
 szerlelelőpén.
 Prospektus és árjegyzék in-
 gyen.
 Budapest, Király-ú
 58. sz. á. 2.

POLGÁR SÁNDOR
 magy. kir. szabad. nyert
 orvosi mű- és kőműves
 Budapest,
 VII, Erzsébet-körút 50. sz.
 Ajánlja dusan felszerelt raktárát
 saját gyártmányú orvosi se-
 bészeti és betegápolási tár-
 gyakban.
 Saját tanárnyu m. kir. sza-
 badalmazott Fogát-fő o-
sérvkötő,
 haskötő, görcsör előli gummi-
 hasnyu, orthopédia-készületek
 müllabak és kezek stb.
 Valóan franciai költő esszéire
 F. Bergierano filis parisi gyártól.
 Részletes képes árjegyzék
 ingyen és bérmentve.

Hamisítás ellen védve
 16302. szám alatt.

PARISI VILÁGKIALLITÁS „GRAND PRIX” 1900

Kwizda-féle SERTÉSPOR
 diätetikai szer a hizás
 elősegítésére.

Árak: Kis doboz ker. L20, nagy doboz ker. 2.40

Valcól csak ezen védjeggyel képen
 árjegyzék ingyen és bérmentve. — Fő-
 rektór: **TÖRÖK JOZSEF** gyógy-
 szorék, Budapest, Király-utca 12. —
 Andrássy ut 28. szám.

